

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครสวรรค์
(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิงหาคม ๒๕๖๖

คำนำ

จังหวัดนครสวรรค์ โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยดำเนินการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตรให้มีความสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญ เช่น นโยบายการจัดทำเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช การปศุสัตว์ และการประมง ยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒ และยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นกรอบการจัดทำคำของบประมาณที่เกี่ยวข้อง และติดตามแผนงานโครงการพัฒนาการเกษตร เพื่อการแข่งขันกับประเทศในภูมิภาคประชาคมอาเซียนต่อไป

ซึ่งความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และทุกภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์
สิงหาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญภาพ	จ
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์	๒๓
ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครสวรรค์	๕๘
ส่วนที่ ๔ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครสวรรค์	๖๓
ส่วนที่ ๕ แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea) ของโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัด	๗๖
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงค่าปริมาณน้ำฝนและค่าอุณหภูมิเฉลี่ย คาบ ๓๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๕๓)	๒๕
ตารางที่ ๒ แสดงอุณหภูมิสูงสุด อุณหภูมิต่ำสุด อุณหภูมิเฉลี่ย ความชื้นสัมพัทธ์ รายเดือนของปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และ พ.ศ. ๒๕๖๕	๒๖
ตารางที่ ๓ แสดงปริมาณฝนที่ตกและจำนวนวันฝนตกในรอบปี ย้อนหลัง ๓ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ จังหวัดนครสวรรค์	๒๖
ตารางที่ ๔ แสดงเขตการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๕	๒๗
ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามเขตการปกครองรายอำเภอและเพศ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕	๒๘
ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนคนและร้อยละ คนที่อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำนวนตามอาชีพและสถานภาพการสมรส	๒๙
ตารางที่ ๗ แสดงโรงพยาบาลภาครัฐ จำแนกระดับสถานบริการ สังกัดงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์	๓๓
ตารางที่ ๘ แสดงโรงพยาบาลภาครัฐ และจำนวนบุคลากรสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์	๓๓
ตารางที่ ๙ แสดงหน่วยงาน/สถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ นอกสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	๓๓
ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลสถานบริการสาธารณสุขและร้านขายยาสังกัดภาคเอกชน จังหวัดนครสวรรค์	๓๔
ตารางที่ ๑๑ แสดงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์	๓๔
ตารางที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ป่าอนุรักษ์จังหวัดนครสวรรค์	๓๕
ตารางที่ ๑๓ แสดงการใช้ไฟฟ้าภาคครัวเรือน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔	๓๗
ตารางที่ ๑๔ แสดงชื่อสถานประกอบการด้านพลังงาน	๓๘
ตารางที่ ๑๕ แสดงกองทุนพัฒนาพื้นที่รอบโรงงานไฟฟ้า	๓๙
ตารางที่ ๑๖ แสดงระบบการขนส่งทางท่อในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์	๓๙
ตารางที่ ๑๗ แสดงข้อมูลสถานประกอบการด้านน้ำมัน	๔๐
ตารางที่ ๑๘ แสดงข้อมูลสถานประกอบการด้านก๊าซปิโตรเลียมเหลว	๔๐
ตารางที่ ๑๙ แสดงข้อมูลสถานประกอบการด้านก๊าซธรรมชาติ	๔๐
ตารางที่ ๒๐ แสดงข้อมูลการประปาส่วนภูมิภาค เขต ๑๐	๔๑
ตารางที่ ๒๑ แสดงจำนวนจุดติดตั้งเน็ตประชารัฐ (หมู่บ้าน) จังหวัดนครสวรรค์	๔๑
ตารางที่ ๒๒ แสดง GPP จังหวัดนครสวรรค์ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓	๔๓
ตารางที่ ๒๓ แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร	๔๔
ตารางที่ ๒๔ แสดงตารางการใช้ที่ดินทำการเกษตร ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๓	๔๔
ตารางที่ ๒๕ แสดงปริมาณน้ำบาดาลต้นทุน จังหวัดนครสวรรค์	๔๕
ตารางที่ ๒๖ แสดงจำนวนโครงการชลประทานในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๕๖๕	๔๖
ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ฤดูกาลผลิต ปี ๒๕๖๔/๖๕	๔๗
ตารางที่ ๒๘ แสดงสรุปพื้นที่เพาะปลูกเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ	๔๗

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๒๙ แสดงพื้นที่โซนที่ ๑ ตอนกลางของจังหวัด	๔๘
ตารางที่ ๓๐ แสดงพื้นที่โซนที่ ๒ ด้านทิศตะวันออกของจังหวัด	๔๘
ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่โซนที่ ๓ ด้านทิศตะวันตกของจังหวัด	๔๘
ตารางที่ ๓๒ แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจและผลผลิตเฉลี่ยที่สำคัญ ๕ ชนิด	๔๘
ตารางที่ ๓๓ แสดงผลผลิตรวมและมูลค่าผลผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ๕ ชนิด	๔๙
ตารางที่ ๓๔ แสดงข้อมูลเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนด้านประมง	๕๐
ตารางที่ ๓๕ แสดงรายการสัตว์น้ำที่ทำรายได้สูงสุด ๓ อันดับแรกของจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๔	๕๑
ตารางที่ ๓๖ แสดงมูลค่าและปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ	๕๑
ตารางที่ ๓๗ แสดงจำนวนปศุสัตว์ ปี ๒๕๖๕	๕๓
ตารางที่ ๓๘ แสดงจำนวนทะเบียนผู้รับใบอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการฆ่าสัตว์	๕๔
ตารางที่ ๓๙ แสดงจำนวนฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม	๕๔
ตารางที่ ๔๐ แสดงสถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๕๕
ตารางที่ ๔๑ แสดงข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัด	๕๖
ตารางที่ ๔๒ แสดงจำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัดนครสวรรค์	๕๗
ตารางที่ ๔๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย Mckinsey ๗-S Framework	๕๘
ตารางที่ ๔๔ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis	๖๑

~ จ ~

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๑ แสดงพื้นที่ป่าไม้จังหวัดนครสวรรค์

ภาพที่ ๒ แสดงแผนที่ศักยภาพแหล่งน้ำบาดาล จังหวัดนครสวรรค์

หน้า

๓๔

๔๕

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ (๒) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับมาตรา ๘๔(๘) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ คือ คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของสภาเกษตรกร เพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร และมาตรา ๘๔(๑๔) รัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมาตรา ๘๕(๒) กำหนดให้รัฐดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรเกษตรยั่งยืน” โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ โดยทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมกันพิจารณาภารกิจของหน่วยงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนในแต่ละระดับ รวมทั้งนำนโยบายสำคัญ และสถานการณ์สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ มากำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนภารกิจให้ได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนด ตลอดจนพิจารณาความต่อเนื่องในการบริหารราชการแผ่นดินควบคู่กับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยแผนปฏิบัติการฯ จะเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการกำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิต ให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม เพื่อมุ่งสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายระดับชาติร่วมกันต่อไป

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “**ประเทศไทยมีความมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน**” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคมนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๐๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (๐๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก) (๐๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (๐๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (๐๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่างๆ ในลักษณะที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติภายในปี ๒๕๘๐ โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีทั้งหมด ๒๓ ฉบับ เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๕ ฉบับ ได้แก่ (๐๑) ความมั่นคง (๐๓) การเกษตร (หลัก) (๐๕) การท่องเที่ยว (๐๖) พื้นที่และเมืองน่าอยู่ อัจฉริยะ (๐๗) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (๐๘) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (๐๙) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (๑๕) พลังทาง สังคม (๑๖) เศรษฐกิจฐานราก (๑๘) การเติบโตอย่างยั่งยืน (๑๙) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (๒๐) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (๒๒) กฎหมายและกระบวนการ ยุติธรรม และ (๒๓) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น (๐๓) การเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตร และการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนามีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้างความแตกต่าง และโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยง ไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ พัฒนาคูณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบ การตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและ ต่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจเกษตรขนาดกลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้อง กับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

๔) ส่งเสริมการทำการตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูป ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญา ที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้าง เครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้ง เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทาง การเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์ จากเทคโนโลยีอวกาศและ ภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากร ทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์ จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตร ของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของ รัฐหรือท้องถิ่น ในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของ ประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้า เกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหาร และผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตร ที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบ เตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน

รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจน เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่าย ธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกร ได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิต และการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

๖) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร อย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือ ต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ ทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร ที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียน กับกระทรวง เกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตร และสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๓ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เป็นแผนระยะปานกลาง ๕ ปี ที่มีสถานะเป็นแผนระดับที่ ๒ วิสัยทัศน์ “ประเทศชาติมีความเสถียรภาพ ประชาชนอยู่ดีมีสุข ปลอดภัยจากภัยคุกคาม ทุกรูปแบบ มีศักยภาพบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม และรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติอย่างยั่งยืน” โดยมีทั้งสิ้น ๑๗ นโยบาย และแผนความมั่นคง แบ่งออกเป็น ๒ หมวด ดังนี้

๒.๓.๑ หมวดประเด็นความมั่นคง เป็นประเด็นภัยคุกคามที่มีผลกระทบและแนวโน้มความเสียหายสูง ต่อความมั่นคงแห่งชาติและผลประโยชน์แห่งชาติ รวม ๑๓ นโยบายและแผนความมั่นคง ดังนี้

๑) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑ การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ

๒) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๒ การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ และการพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ

๓) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๓ การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติพื้นที่ชายแดน

๔) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๔ การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๕) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๕ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๖) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๖ การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมืองและผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ

๗) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๗ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

๘) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๘ การป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหาหายาเสพติด

- ๙) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๙ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ๑๐) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๐ การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์
- ๑๑) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๑ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย
- ๑๒) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๒ การสร้างดุลยภาพระหว่างประเทศ
- ๑๓) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๓ การบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขและโรคติดต่ออุบัติใหม่

๒.๓.๒ หมวดประเด็นศักยภาพความมั่นคง เป็นประเด็นเสริมสร้างศักยภาพแลพัฒนาขีดความสามารถของประเทศในการป้องกันและแก้ไขประเด็นความมั่นคงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวม ๔ นโยบายและแผนความมั่นคง ดังนี้

- ๑) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๔ การพัฒนาศักยภาพการเตรียมพร้อมแห่งชาติ และการบริหารจัดการการวิกฤตการณ์ระดับชาติ
- ๒) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๕ การพัฒนาระบบข่าวกรองแห่งชาติ
- ๓) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๖ การบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง
- ๔) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๗ การเสริมสร้างความมั่นคงเชิงพื้นที่

๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

มุ่งหมายที่จะเร่งเพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อทุนแรงและเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้างนโยบายและกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูง และคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลักไปสู่การขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนา (Agenda) ที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนด หมายเหตุการพัฒนา จำนวน ๑๓ ประการ ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “ขจัด” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” และการบรรลุเป้าหมายหลักในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ โดยมีหมายเหตุที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๑ หมายเหตุ ได้แก่

หมายเหตุที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการเพื่อคุณภาพ ความมั่นคงอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร และเพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตรในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

หมายเหตุที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยเปลี่ยนการ ท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพอื่น ปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวให้พึ่งพานักท่องเที่ยวในประเทศและมีการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจมากขึ้น และการท่องเที่ยวไทย ต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

หมายเหตุที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค โดยทำให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้าและการลงทุน เป็นห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค และเป็นศูนย์กลางคมนาคมและโลจิสติกส์ของภูมิภาค

หมวดหมู่ที่ ๖ ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำคัญของโลก โดยมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัลภายในประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น การส่งออกของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศเพิ่มขึ้น และมูลค่าอุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

หมวดหมู่ที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ โดยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตและแข่งขันได้ของ SME SME มีศักยภาพสูงในการดำเนินธุรกิจสามารถ Scale up และปรับตัวเข้าสู่การแข่งขันใหม่ และ SME สามารถเข้าถึงและได้รับการส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพจากภาครัฐ

หมวดหมู่ที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษขยายตัวเพิ่มขึ้น ความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้ของภาคลดลง และการพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง

หมวดหมู่ที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม โดยครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และคนไทยทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

หมวดหมู่ที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ โดยการเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการลดความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสร้างภูมิคุ้มกันและการฟื้นตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ

หมวดหมู่ที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยคนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉม ฉับพลันของโลกสามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการ ของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หมวดหมู่ที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน โดยการบริการ ภาครัฐมีคุณภาพเข้าถึงได้ และภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและคล่องตัว

๒.๕ แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐
โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นกลไกเร่งให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้ Thailand ๔.๐ ที่ต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจจากการใช้ความได้เปรียบด้านทรัพยากรและแรงงาน ไปสู่เศรษฐกิจ ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น ด้วยการระดมทรัพยากรและความสามารถของทุกภาคส่วนในการมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ เป็นการพัฒนายภายใต้ ๔ + ๑ สาขายุทธศาสตร์ คือ เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งมีศักยภาพจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น ๑ ล้านล้านบาท จากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพ (Nature) วัฒนธรรม (Culture) และความเอื้อเพื่อเอื้อแม่ (Nurture) ภายใต้กลไกตุ๊กตา ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากความหลากหลาย ทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ โดยเกี่ยวข้อง กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วย การจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ป่าไม้ และการใช้ประโยชน์

เน้นการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์เพื่อความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นทุนพื้นฐานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตเพื่อส่งต่อสู่คนรุ่นต่อไป รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติจากการมองว่า “Nature as Resource” เป็น “Nature as Source” ดังนั้น ธรรมชาติจึงไม่ใช่แค่เพียงทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตเท่านั้น แต่ธรรมชาติคือแหล่งกำเนิดของชีวิตและทุกสรรพสิ่งบนโลก เป็นพื้นฐานของความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องรักษาสมดุลระหว่างการมีอยู่และใช้ไป รวมถึงการนำกลับมาใช้ซ้ำตามหลักการหมุนเวียน โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาคลังข้อมูลดิจิทัลความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมเพื่อการบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์
๒. การอนุรักษ์ ป่าไม้ทรัพยากรด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคม
๓. การบริหารจัดการน้ำให้เกิดความยั่งยืนด้วยการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ และการพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อลดการใช้ลดการสูญเสียการนำกลับมาใช้ซ้ำ และยกระดับคุณภาพน้ำดื่มมาใช้ให้สูงขึ้น
๔. การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และการเพิ่ม ทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรให้แก่ชุมชนและคนรุ่นใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

ใช้ศักยภาพของพื้นที่โดยการระเบิดจากภายใน เน้นการตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่เป็นอันดับแรก ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ การดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความเข้มแข็งจากภายใน อันประกอบด้วย “ความหลากหลายทางชีวภาพ” “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” และ “ความเอื้อเพื่อแม่” มาต่อยอดและยกระดับมูลค่าในห่วงโซการผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าสูงขึ้น ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการยกระดับมาตรฐาน สร้างคุณค่าใหม่ รวมถึงการนำหลักการของเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการลดการใช้ทรัพยากร การดำเนินการดังกล่าวมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาที่นำไปสู่การเดินหน้าไปด้วยกัน และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป็นการเติบโตของทุกภาคส่วนไปพร้อมๆ กัน เพื่อเพิ่มโอกาสของชุมชน และผู้ประกอบการที่อยู่ในภูมิภาคได้รับการพัฒนา รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างทัดเทียมกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการหรือแก้ปัญหาสุขภาพ ปัญหามลพิษ ยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยของอาหาร ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพิงแหล่ง พลังงานทางเลือกในพื้นที่ได้เพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคให้เติบโตด้วยรูปแบบของระเบียบเศรษฐกิจ BCG
๒. การนำทุนทางทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมไปสร้างอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
๓. การใช้ทรัพยากรด้านเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวในพื้นที่เพื่อสร้างเศรษฐกิจให้ชุมชน
๔. การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการมูลค่าสูงจากความหลากหลายทางชีวภาพ ด้วยการยกระดับมาตรฐาน การสร้างนวัตกรรม ตลอดจนการจัดการวัตถุดิบเหลือทิ้งจากการผลิตให้เป็นศูนย์
๕. การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เติบโตด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบบูรณาการ ด้วยกลไกจตุภาคี เช่น กลไกมหาวิทยาลัยสู่ตำบล อุทยานวิทยาศาสตร์ และคลัสเตอร์
๖. การพัฒนาตลาดและศักยภาพในการเข้าถึงตลาดทั้งในและนอกพื้นที่ด้วยการใช้อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และแพลตฟอร์มการเชื่อมโยงตลาด

๗. การยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยและมาตรฐานของอาหารท้องถิ่น (Street food/วิสาหกิจชุมชน) ด้วย Food machinery และมาตรฐานการประกอบการที่ดี

๘. การสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากทั้งระบบ เช่น การยกระดับประสิทธิภาพการผลิต การควบคุมความปลอดภัย ความคิดสร้างสรรค์ ระบบประกันคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

เน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการเดิมให้สามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ด้วยการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมายกระดับประสิทธิภาพการผลิต ลดความสูญเสียในกระบวนการผลิต ให้เป็นศูนย์ การหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ หรือการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ยกระดับมาตรฐานสู่การเป็นแหล่งผลิตและให้บริการที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดีให้มีความสำคัญกับระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มาตรการผลิตที่ยั่งยืนเทียบเท่ามาตรฐานสากล รวมถึงการยกระดับผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วยการใช้นวัตกรรมเข้มข้น เช่น ระบบการผลิตพีซีในโรงงานอัจฉริยะ (Plan factory) การให้บริการด้านสุขภาพที่มีความแม่นยำสูง หรือการแพทย์เฉพาะบุคคล โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นผู้นำในการผลิตและการให้บริการทั้งในระดับประเทศและเวทีโลก โดยมีแนวทางการดำเนินการในแต่ละสาขายุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. สาขาการเกษตรและอาหาร

๑) การปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรสู่ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และมูลค่าสูงด้วยการใช้ การวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) สนับสนุนการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น การผลิตสินค้าเกษตร พรีเมียม เกษตรปลอดภัย และเพิ่มความหลากหลายชนิดสินค้า

๒) การขับเคลื่อนเกษตรสู่การเป็นทั้ง B, C และ G ด้วยการบูรณาการในพื้นที่ (Area based)

๓) การแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูง ด้วยการแปรรูปเป็นอาหารสุขภาพ อาหารทางการแพทย์ สารออกฤทธิ์ สาระสำคัญเพื่อเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมถึงโปรตีนจากแมลงหรือพืช

๔) การยกระดับประสิทธิภาพการผลิตด้วยการนำแพลตฟอร์มดิจิทัล เทคโนโลยีขั้นสูง ระบบ อัตโนมัตินำมาบริหารจัดการกระบวนการผลิต และการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภค

๕) ปรับปรุงกระบวนการผลิตสู่ระบบการผลิตสีเขียวและการผลิตที่ยั่งยืน ลดการสูญเสียระหว่างการผลิต และขยะอาหาร และการยกระดับกระบวนการผลิตด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง

๖) การสร้างแบรนด์อาหารไทยในตลาดโลกด้วยการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบไทย อัตลักษณ์ วัฒนธรรมไทย และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

๗) การลงทุนและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านนวัตกรรมอาหาร เช่น หน่วยวิเคราะห์ทดสอบ ด้านอาหาร ฟังก์ชัน โรงงานต้นแบบผลิตอาหารฟังก์ชันและสารประกอบ Functional ingredient มาตรฐาน GMP

๒. สาขาสุขภาพและการแพทย์

๑) การสร้างและยกระดับความสามารถในการพัฒนาและผลิตวัคซีน ยา และชีววัตถุในการป้องกันและควบคุมโรคจากไวรัสและการเข้าสู่ตลาดสากล

๒) การยกระดับคุณภาพการรักษาสู่ระบบการแพทย์แม่นยำ ด้วยการส่งเสริมให้มีการใช้บริการ การแพทย์ จีโนมิกส์ ผลิตภัณฑ์การแพทย์ขั้นสูง (Advanced Therapy Medicinal Products, ATMPs)

๓) การเร่งรัดการพัฒนาเครื่องมือ และวัสดุทางการแพทย์ด้วยกลไกนวัตกรรมแบบวิศวกรรม ย้อนกลับ

๔) การส่งเสริมการวิจัยทางคลินิก เพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และ สุขภาพ ได้แก่ ยา วัคซีน อาหารสุขภาพ อาหารการแพทย์ เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ และวัสดุทางการแพทย์

๕) การส่งเสริมการสร้างตลาดด้วยกลไกการขึ้นทะเบียนนวัตกรรม Sandbox การจัดซื้อ จัดจ้างภาครัฐ และปรับรูปแบบการจัดซื้อจากรายปีเป็น Multi-year procurement

๖) การสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อรองรับอุตสาหกรรม และบริการการแพทย์และสุขภาพ

๓. สาขาลังงาน วัสดุ และเคมีชีวภาพ

- ๑) การสร้างโอกาสทางการตลาดแก่ผลิตภัณฑ์ชีวภาพให้แข่งขันอย่างเป็นธรรมด้วยกลไกการกำหนดราคาคาร์บอน การจัดสรรคาร์บอนเครดิต และการลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด
- ๒) การส่งเสริมการนำพืช ผลผลิต และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม
- ๓) การใช้นวัตกรรมชีวภาพเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการ และการสร้างธุรกิจนวัตกรรมให้แก่ SMEs และการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของโลก

๔. สาขาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

- ๑) การผลักดันให้เกิดการนำโมเดลการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เช่น Happy Model เพื่อกระจาย รายได้อย่างทั่วถึงไปสู่เมืองท่องเที่ยวรอง ลดความเหลื่อมล้ำ และมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๒) การส่งเสริมการท่องเที่ยวยั่งยืนและการท่องเที่ยวสีเขียว เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมตามแนวทาง Happy Model
- ๓) การกระจายนักท่องเที่ยวสู่เมืองท่องเที่ยวรองด้วยการพัฒนาสินค้าและบริการในเมืองท่องเที่ยวรอง โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม พัฒนาเรื่องราว และการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้วย Digital Technology
- ๔) การขยายตลาดการท่องเที่ยวด้วยการส่งเสริมพัฒนาระบบการจ่ายเงินแบบ One Payment System เพื่ออำนวยความสะดวกและรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมผู้ใช้จ่าย รวมถึงพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์ที่นำเสนอจุดเด่นของประเทศไทยในด้านต่างๆ เช่น วัฒนธรรม
- ๕) การส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพสูงผ่านการจัดงานประชุมและนิทรรศการ กีฬา และ อีเวนต์ (Event)

ขนาดใหญ่

๕. เศรษฐกิจหมุนเวียน

- ๑) การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยโอกาสการลงทุนและการสร้างตลาดด้วยโมเดลธุรกิจเศรษฐกิจหมุนเวียน
- ๒) การส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่จากการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่
- ๓) การพัฒนาแพลตฟอร์มและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน อย่างเป็นระบบ
- ๔) การสร้างระบบกลไกการบริหารจัดการที่เอื้ออำนวยต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนของประเทศ
- ๕) การสร้างกำลังคนที่มีความรู้และความเข้าใจ ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการอบรมหรือหลักสูตร รวมทั้งสร้างความตระหนักในการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

เน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน และสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเท่าทัน เพื่อบรรเทาผลกระทบ รวมถึงเข้าถึงโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นการปูทางสู่อนาคตด้วยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพ เพื่อการสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคตด้วยการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปเพิ่มศักยภาพของชุมชนผู้ประกอบการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต/บริการเพื่อตอบสนอง ต่อความต้องการของตลาด รวมถึงสร้างการเติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อนำไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ นอกจากนี้ ต้องพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับเศรษฐกิจ BCG ในอนาคต รวมถึงการวิจัย พัฒนาขั้นแนวหน้าเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การยกระดับความสามารถของกำลังคนในสาขา BCG
๒. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๓. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคุณภาพ
๔. การพัฒนาเทคโนโลยีขั้นแนวหน้า

๒.๖ เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

ภาคเหนือ

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ” ตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ สามสัมพันธระหว่างพื้นที่ สุขภาวะดี วิถีชีวิตยั่งยืน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาสู่การเป็นระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ Creative LANNA ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และลำปาง

๒. พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง

๓. พัฒนาการท่องเที่ยวและบริการบนฐานภูมิปัญญาและวัฒนธรรม

๔. เสริมศักยภาพของเมืองและพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และเอื้อต่อการอยู่อาศัย

๕. พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้สูงอายุ ที่มีศักยภาพ (Active Aging) และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน

๖. อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำที่มีความสมดุล ป้องกันและแก้ไขปัญหา หมอกควัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคเหนือ

๑. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนล่าง ในปี ๒๕๖๒ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวม ๓๒.๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรของทั้งประเทศ โดยพื้นที่เกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นพื้นที่ราบ ๒๑.๙ ล้านไร่ ทำการผลิตพืชสำคัญ ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง และภาคเหนือตอนบน ๑๐.๖ ล้านไร่ เป็นพื้นที่สำคัญในการผลิตพืชผัก และผลไม้

๒. สัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคเหนือสูงกว่าสัดส่วนของประเทศ ช่วยลดความเสี่ยงของภัยแล้ง ในปี ๒๕๖๒ ภาคเหนือมีพื้นที่ชลประทานรวม ๑๐.๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔ ของพื้นที่ชลประทานทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒๗.๘ ในปี ๒๕๕๙ โดยมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ ๓๑.๓ สูงกว่าระดับประเทศ ที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๒

๓. ผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรต่ำ เมื่อเทียบกับผลิตภาพแรงงานในสาขาการผลิตอื่น โดยผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรภาคเหนือในปี ๒๕๖๒ เท่ากับ ๔๒,๑๑๒.๕๖ บาทต่อคน ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมเท่ากับ ๒๙๓,๘๕๒.๕๖ บาทต่อคน และภาคบริการเท่ากับ ๑๖๐,๖๗๖.๘๘ บาทต่อคน รวมทั้งมีมูลค่าเศรษฐกิจต่ำ โดยในปี ๒๕๖๒ ผลิตภัณฑ่มวลรวมภาคการเกษตรภาคเหนือมีมูลค่า ๓๓๓,๑๙๕ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๕.๖ ของผลิตภัณฑ่มวลรวมภาคเหนือ

๔. กระบวนการผลิตการเกษตรเริ่มปรับเปลี่ยนสู่การเกษตรสร้างมูลค่า เกษตรกรมีการปรับกระบวนการผลิตสู่เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์มากขึ้น ตามพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ใส่ใจในสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และมีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิต อาทิ การใช้โดรน การใช้แอปพลิเคชันทดแทนแรงงานเกษตรที่สูงวัย ซึ่งจะเป็นการพัฒนาสู่ระบบเกษตรอัจฉริยะที่มีการบริหารจัดการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๗ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาการเกษตรของประเทศในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและ

แก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกร มั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมียุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสร้างความเข้มแข็ง ให้กับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร Smart Farmer, Smart Group, Smart Enterprise เสริมสร้างความภาคภูมิใจ และความมั่นคงในอาชีพ เกษตรกรรม บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า และส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการ ของตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยพัฒนา เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ ๔.๐ บริหารจัดการเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการเกษตร และพัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยบริหารจัดการ ทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน และฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยพัฒนาบุคลากรเป็น Smart Officer และ Smart Researcher เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย ด้านการเกษตร

๒.๘ แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

วิสัยทัศน์ “เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภาคเกษตรเติบโต อย่างยั่งยืน” ประกอบด้วย ๔ ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ โดยเสริมสร้างองค์ความรู้สมัยใหม่ และพัฒนาทักษะให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยส่งเสริมการรวมกลุ่ม ของเกษตรกรรายย่อยและยกระดับสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็น “ผู้ประกอบการ ยุคใหม่”

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมุ่งเน้นสร้าง องค์ความรู้และแรงจูงใจให้ลูกหลานเกษตรกร เกษตรกรรุ่นใหม่ หรือคนรุ่นใหม่ที่สนใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้เข้ามา ทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้นและสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรที่มีศักยภาพ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร โดยมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพของ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ผู้ประกอบการ และเกษตรกร เพื่อให้มีความรู้ความสามารถรอบด้าน และความ เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

๒.๙ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

เป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำไปใช้เป็น ข้อมูลประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และนำไปใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการสำคัญ ประจำปีงบประมาณ ตลอดจนผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของ โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิตให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม มีวิสัยทัศน์ คือ “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี” โดยมีเป้าหมายผลิตภัณท์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ผลิตภาพการผลิตของภาค เกษตรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร)

มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรมีความสมดุล ประกอบด้วย ๕ ประเด็นการพัฒนา ๒๘ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การป้องกัน และแก้ไข ปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบ นิเวศการเกษตร ท้องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร การสร้างความเข้มแข็งของ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ และการพัฒนาการเกษตรในเขต เศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การเสริมสร้างทุนทางสังคม การรองรับสังคมเกษตรสูงวัยเชิงรุก การยกระดับศักยภาพของเกษตรกร รายย่อยให้เป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจ และการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเชิงนิเวศ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจ สีเขียว การสร้างการเติบโต อย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ การจัดการมลพิษ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำ ทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ การเพิ่ม ผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้าง มูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับ สากล

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาบริการประชาชน การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ การป้องกันการทุจริตและ ประพฤติมิชอบ การพัฒนากฎหมาย และการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร

๒.๑๐ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ โดยคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ทราบถึงแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลจะดำเนินการเพื่อพัฒนา ประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง สังคมไทยมีความสุข สามัคคี และเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้น และมีความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ เศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่งและมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ควบคู่ไปกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีนโยบายประกอบด้วย นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง โดยมีนโยบายหลักและนโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ ดังนี้

๑. นโยบายหลัก ๘ ด้าน ประกอบด้วย นโยบายหลักที่ ๑ การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ นโยบายหลักที่ ๔ การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก นโยบายหลักที่ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจและ ความสามารถในการแข่งขันของไทย นโยบายหลักที่ ๖ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค นโยบายหลักที่ ๗ การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก นโยบายหลักที่ ๑๐ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน นโยบายหลักที่ ๑๑ การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ และนโยบายหลักที่ ๑๒ การป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบและกระบวนการยุติธรรม

๒. นโยบายเร่งด่วน ๑๐ เรื่อง ประกอบด้วย นโยบายเร่งด่วนที่ ๑ การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของ ประชาชน นโยบายเร่งด่วนที่ ๓ มาตรการเศรษฐกิจ นโยบายเร่งด่วนที่ ๔ การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร และพัฒนา นวัตกรรม นโยบายเร่งด่วนที่ ๕ ยกระดับศักยภาพแรงงาน นโยบายเร่งด่วนที่ ๖ การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศ สู่ออนาคต นโยบายเร่งด่วนที่ ๗ เตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ นโยบายเร่งด่วนที่ ๘ การแก้ไข ปัญหาทุจริตและประพฤติ

มิชอบในวงราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายราชการประจำ นโยบายเร่งด่วนที่ ๙ การแก้ไข ปัญหาเสพติดและสร้างความสงบสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ นโยบายเร่งด่วนที่ ๑๐ การพัฒนาระบบการให้บริการ ประชาชน และนโยบายเร่งด่วนที่ ๑๑ การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย

๒.๑๑ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้มีแนวทางการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนด้านการเกษตรให้มีความยั่งยืนด้วยยุทธศาสตร์และแนวทางนโยบายหลัก ดังนี้

๑.๑ ยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ประกอบด้วย

๑) ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการประสานความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย Lazada Shopee Alibaba สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้มีความหลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการจัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจเกษตรทั้งผลผลิตและสินค้าเกษตรแปรรูป เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชนที่เชื่อมโยงกับตลาดชุมชนหรือตลาดเกษตรกร อีกทั้งส่งเสริมระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ โดยมีความร่วมมือด้านการตลาดที่สำคัญได้แก่

๑.๑) ความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ การสร้างกลไกความร่วมมือให้เกิดการ บูรณาการอย่างเป็นรูปธรรมระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์ ให้เกิดการขับเคลื่อนภายใต้ ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต ผ่านคณะทำงานร่วมของทั้ง ๒ กระทรวง โดยการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน ได้แก่ (๑) การสร้างและใช้ข้อมูลจากฐานเดียวกัน (Single Big Data) จัดทำ Dashboard สินค้าเกษตร (๒) การสร้างแพลตฟอร์มกลาง “เกษตรผลิตพาณิชย์ตลาด” โดยคัดเลือกกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ และวิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มนำร่องในการออกแบบจัดทำแพลตฟอร์มกลาง (๓) การสร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ มาตรฐาน ความปลอดภัย และการตรวจสอบย้อนกลับ และ (๔) การพัฒนาคนและผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาด

๑.๒) ความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยพัฒนาเกษตรแม่นยำ สู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม ในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดหวาน และมะเขือเทศ ร่วมกับบริษัทผู้รับซื้อในเครือข่ายสภาอุตสาหกรรม เป็นการดำเนินงานที่เน้นให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่ ด้วยกระบวนการจัดการที่ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น สนับสนุนแผนการตลาดที่ชัดเจนของอุตสาหกรรม ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และช่วงเวลาการรับซื้อ ทั้งนี้ พื้นที่เป้าหมาย คือ พื้นที่เกษตรกรรมที่ผลิต สินค้าตามเป้าหมายของอุตสาหกรรม ที่ห่างจากแหล่งรับซื้อผลผลิตในรัศมีไม่เกิน ๑๐๐ กิโลเมตร เพื่อลดภาระต้นทุน การจัดการด้านโลจิสติกส์

๑.๓) การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มโอกาสและการรับรู้ความต้องการ ของตลาด โดยการพัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ การจัดทำร้านค้าออนไลน์ให้ กับสินค้าเกษตร ด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ พัฒนาระบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาต่อยอดระบบเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การใช้งานของเกษตรกร เช่น การ Live จำหน่าย สินค้าทาง Facebook รวมถึงการเชื่อมโยงระบบจัดเก็บและขนส่งสินค้า ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่าย/คลัสเตอร์ ให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยการพัฒนากลไกเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๒) ยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเกษตร ๔.๐ เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรมโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดโซ่อุปทานและโซ่คุณค่า (Supply-Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาด

๒.๑) พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อเป็นต้นแบบเกษตรอัจฉริยะให้กับเกษตรกร รวมถึงเป็นกลไกส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถ เข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตรผ่านการรวมกลุ่ม

๒.๒) พัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร การประดิษฐ์ นวัตกรรม รวมทั้งเครื่องจักรกลเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ของแต่ละจังหวัด โดยเชื่อมโยงการทำงานกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ เกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture) และเกษตร อัจฉริยะ

๒.๓) พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) และส่งเสริม สถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ให้เป็นผู้ให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับการให้บริการทางการเกษตร และเป็นช่องทางการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ได้อย่างครบวงจร

๓) ยุทธศาสตร์ ๓'S คือ "Safety" ความปลอดภัยของอาหาร "Security" ความมั่นคง มั่งคั่งของภาคการเกษตรและอาหาร และ "Sustainability" ความยั่งยืนของภาคการเกษตร

๓.๑) Safety เน้นสินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีความปลอดภัย เชื่อมั่นในระบบที่มีมาตรฐานสามารถตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) มาตรฐานสินค้าเกษตรของไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล และมั่นใจว่าสินค้าเกษตรและอาหารของไทยผลิตด้วยความปลอดภัยทั้งระบบ เพื่อผู้บริโภคภายในประเทศและส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

๓.๒) Security เน้น ๔ ด้าน ได้แก่ (๑) Food Security ไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลก สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารได้เพียงพอ และสามารถผลิตเลี้ยงคนทั่วโลกได้ โดยมีตัวอย่างสินค้าดาวเด่นของไทย อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ไข่ สินค้าประมง (๒) Health Security ไทยมีมาตรการ ควบคุม ป้องกันการระบาดของโรคที่เข้มงวด (๓) Biosecurity ไทยมีระบบควบคุม/ป้องกันโรคระบาดในสัตว์และพืช รวมทั้งศัตรูพืช การนำแอปพลิเคชัน e-Smart Plus มาใช้ในการประเมินความเสี่ยงฟาร์มสุกรแบบ Realtime สำหรับโรค African Swine Fever (ASF) และ (๔) Farmer Security เน้นการเสริมสร้างเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมเกษตรกรพอเพียง และ Smart Farmer, Young Smart Farmer เพื่อให้ภาคเกษตรมีความมั่นคง

๓.๓) Sustainability ระบบการทำเกษตรของไทยเน้นความยั่งยืน เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร การลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร รับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง มีการนำเทคโนโลยีฝนหลวงมาใช้ประโยชน์ มีการจัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของดิน การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และมีการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ รวมถึงการขับเคลื่อนโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio - Circular - Green Economy : BCG Economy) และ SDGs ที่เกี่ยวข้อง กับภาคการเกษตร

๔) ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน

๔.๑) การบูรณาการเพื่อพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและสนับสนุนข้อมูลที่ดีแก่เกษตรกรสำหรับการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงตรวจสอบศักยภาพพื้นที่ โดยบูรณาการจัดทำระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) สำหรับเป็นเครื่องมือในการวางแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ ที่คำนึงถึงความเหมาะสมด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ สำหรับการเชื่อมโยงข้อมูล และช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดี โดยมีการรวบรวมข้อมูลและการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งสินค้า การตลาด และทรัพยากร และครอบคลุม พื้นที่ทั้ง ๗๗ จังหวัด เพื่อบริหารจัดการสินค้าเกษตรและทรัพยากรทางการเกษตร นำไปใช้วางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบ รวมถึงการรับรู้ความต้องการคุณภาพและปริมาณของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

๔.๒) สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในด้านการพัฒนาการเกษตร การนำจุดแข็ง หรือ ศักยภาพของแต่ละภาคส่วนมารวมมือกัน เพื่อพัฒนาภาคเกษตรตลอดโซ่อุปทาน เช่น ความร่วมมือด้านการตลาด ร่วมกับ กระทรวงพาณิชย์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย แพลตฟอร์มตลาดออนไลน์ต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาดให้มีความหลากหลาย ใช้ในการซื้อขายได้จริง

๕) ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวศาสตร์พระราชา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ โครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริฯ เกษตรทฤษฎีใหม่ และโครงการหลวง ด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านกลุ่มเกษตรกร เครือข่ายเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและพึ่งพาตนเองได้

๑.๒ แนวทางนโยบายหลัก ๑๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑) นโยบาย “ตลาดนำการผลิต” เป็นนโยบายหลักโดยเพิ่มช่องทางตลาดให้หลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ โมเดิร์นเทรด (Modern Trade) รมอบาย ตลาดสด ตลาดชุมชน คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรม จับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขาย เพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยร่วมมืออย่างเข้มข้นกับกระทรวงพาณิชย์ภายใต้โมเดล “เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย”

๒) การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก โดยส่งเสริมให้เกษตรกร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตร ชุมชน เชื่อมโยงกับ ตลาดชุมชน/ตลาดเกษตรกร ตลาดสีเขียว (Green Market) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ สามารถช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกร เอื้อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ ทั้งสังคม ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน

๓) การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจให้บริการ ทาง การเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับสู่การให้บริการทางการเกษตร เช่น เทคโนโลยีในการดูแลรักษา รถจักรกลในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว สำหรับให้บริการแก่พี่น้องเกษตรกรแบบครบวงจร

๔) การส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) เพื่อสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตอย่างยั่งยืน ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ และร่วมกันยกระดับคุณภาพผลผลิต และแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด

๕) การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ ด้าน เทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร โดยเชื่อมโยงการทำงานกับ ศพก. เพื่อยกระดับ สู่การทำ เกษตรสมัยใหม่ และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture)

๖) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองต่อโซ่อุปทานที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการค้าสินค้าเกษตรออนไลน์ที่ขยายตัวต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีความสดใหม่และ ถึงมือผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว รวมถึงพัฒนาระบบเชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกและนำเข้า สินค้าเกษตร

๗) การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึง รวมทั้ง พัฒนา แหล่งน้ำในไร่นาของเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภค บริโภค และทำการเกษตร ตลอดจนป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

๘) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้ตรงตาม ศักยภาพของที่ดิน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด โดยกำหนดเขตความเหมาะสมในการทำการเกษตร ในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri - Map

๙) การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อบ่มเพาะ เกษตรกร ให้เป็น Smart Farmer ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งให้บริการ

ทางวิชาการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่

๑๐) การประกันภัยพืชผล ให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่เอาประกันภัย ซึ่งเกิดจากภัยต่างๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ลมพายุ ลูกเห็บตก เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างทันท่วงที

๑๑) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร ด้วยการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาอาหารของไทย ให้เป็นรูปแบบอาหารที่ปลอดภัยและมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยใน ๕ร ได้แก่ โรงเรียน โรงแรม โรงพยาบาล เรือนจำ และร้านอาหาร

๑๒) การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต (Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตรเพื่อพลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

๑๓) การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

๑๔) การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดีและเพียงพอต่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการผลิตและการจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

๑๕) การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๒. แนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบแนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้กับผู้บริหารและบุคลากรของส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยสรุปเป็นแนวทางดำเนินงานหลักใน ๓ ด้าน ดังนี้

๒.๑ การกิจเร่งด่วนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย

- ๑) เร่งรัดงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวง
- ๒) ขยายพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรฐานราก
- ๓) ยกระดับศักยภาพแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่
- ๔) ผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- ๕) พัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ
- ๖) ผลักดันการพัฒนา Big Data อย่างเป็นรูปธรรม
- ๗) ยกระดับ ศพก. ศูนย์พัฒนา Smart Farmer ครบวงจร
- ๘) ปรับปรุงกลไกและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๙) มอบหมายรองปลัดกระทรวงดูแลการขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๑๐) ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงเกษตรกร

๒.๒ ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร ประกอบด้วย

- ๑) การแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19
- ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร
- ๓) การรับเรื่องร้องทุกข์และการเยี่ยมเยียนพี่น้องเกษตรกร
- ๔) การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

๒.๓ วางรากฐานการทำงานของกระทรวงรองรับความปกติใหม่ (New Normal) ประกอบด้วย

- ๑) สร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนและพัฒนา Smart Officer ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- ๒) สร้างความตระหนักในวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม และสร้างอัตลักษณ์ของกระทรวง รวมทั้งยกระดับสวัสดิการเพื่อคนกระทรวง
- ๓) กำหนดตัวชี้วัดร่วมเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนบูรณาการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- ๔) ปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวและแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศ
- ๕) สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง
- ๖) สร้างหอบังคับการ (Control Tower) เพื่อตรวจสอบ ติดตาม การบริหารแผนงานและงบประมาณของกระทรวง
- ๗) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดให้เป็นแผนหลักด้านการเกษตรของกระทรวงในจังหวัด เพื่อบูรณาการงบประมาณและสร้างแนวร่วมการพัฒนา
- ๘) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงและผู้ตรวจราชการกรมเป็นผู้นำการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการในพื้นที่
- ๙) ผลักดันการศึกษาวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรทุกด้าน

๒.๑๒ ประเด็นการพัฒนาตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๑. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒

“ยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีนวัตกรรม แหล่งอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ เสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวและบริการ เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนเชื่อมโยงเศรษฐกิจภูมิภาคสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ประกอบด้วย ๓ ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ การผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ ส่งเสริมการตลาดด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทาน

แนวทางการพัฒนา :

- ๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แหล่งน้ำ และระบบบริหารจัดการน้ำ เพื่อรองรับการผลิตด้านการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม การขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ ด้านการค้า การลงทุน
- ๒) พัฒนาระบบการผลิต การแปรรูป การตลาด สินค้าเกษตรปลอดภัยให้ได้มาตรฐานตามความเหมาะสมของพื้นที่ (Zoning)
- ๓) ยกระดับคุณภาพชีวิตบุคลากรด้านการเกษตร
- ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิต การแปรรูป การค้าและการตลาดสินค้าเกษตรของกลุ่มจังหวัด
- ๕) เพิ่มช่องทางและส่งเสริมการผลิต การค้าและการตลาดให้กับสินค้าเกษตร ตลอดจนการแปรรูปปรับให้เข้ากับวิถีใหม่ (New normal) โดยเฉพาะการปลูกพืชสมุนไพรสำคัญ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ พัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานปลอดภัยและยั่งยืน ยกระดับสู่สากล

แนวทางการพัฒนา :

- ๑) พัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางการเชื่อมการท่องเที่ยว ตามมาตรฐานการท่องเที่ยว
- ๒) พัฒนาสินค้า บริการ และปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวให้ได้ระดับมาตรฐาน
- ๓) พัฒนาการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
- ๔) พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรด้านท่องเที่ยว
- ๕) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

ตอนล่าง ๒

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมการค้า การลงทุน โครงข่ายคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวก รองรับการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาค

แนวทางการพัฒนา :

- ๑) เสริมสร้างความร่วมมือด้านการค้า การลงทุนทั้งในและระหว่างประเทศ
- ๒) พัฒนาส่งเสริมกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒ ให้เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์และการคมนาคม
- ๓) สร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าและบริการ
- ๔) พัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการด้านดิจิทัล นวัตกรรมและเทคโนโลยี
- ๕) เพิ่มช่องทางรายได้จากการค้าการลงทุน

ในพื้นที่อย่างยั่งยืน

๒. แผนพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์

จังหวัดนครสวรรค์ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยมีการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาภาคเหนือ พร้อมทั้งได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์และศักยภาพของจังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้ข้อมูลจากตัวชี้วัดการพัฒนาในระดับจังหวัด ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HA) ดัชนีการพัฒที่ยั่งยืนระดับจังหวัด (SDGs) รวมทั้งได้มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของจังหวัดนครสวรรค์ (SWOT) โดยได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด ประเด็นการพัฒนาจังหวัดซึ่งเป็นไปตามองค์ประกอบของแผนพัฒนาจังหวัด ที่ ก.บ.ภ. กำหนด และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ตลอดจนสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญคือ พื้นที่ป่าไม้หรือพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น-สร้างสังคมคาร์บอนต่ำ การรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำเพิ่มขึ้น พัฒนาระบบการบริหารจัดการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพและภาคอุตสาหกรรมสามารถอยู่ร่วมกับชุมชน สังคม ได้อย่างยั่งยืน ด้วยมาตรฐานโรงงานอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่มีคุณค่าต่อสังคม

แนวทางการพัฒนา

๑. อนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒. จัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม
๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการความเสี่ยงและผลกระทบจากสาธารณสุขและการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ
๔. พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำอัจฉริยะ
๕. ยกระดับจังหวัดนครสวรรค์ให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับภาคการเกษตรสู่เกษตรแปรรูปมูลค่าสูงและเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ เพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปของจังหวัดนครสวรรค์เพิ่มขึ้น พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มคุณภาพ ความมั่นคงทางอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร และเพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตรในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

แนวทางการพัฒนา

๑. ยกระดับมาตรฐานเกษตรสู่เกษตรเชิงรุก เน้นโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model)
๒. การบริหารจัดการดินและน้ำ
๓. พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ การบริหารจัดการ การตลาดการค้าออนไลน์ การดำเนินธุรกิจ เพิ่มศักยภาพของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และเกษตรกร
๔. นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าและบริการ ด้านการเกษตรสู่อุตสาหกรรมชีวภาพ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวเน้นคุณภาพและความยั่งยืน มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ สร้างสรรค์การท่องเที่ยวเชิงคุณค่าที่เชื่อมโยงระบบนิเวศการท่องเที่ยวแบบวงจรอย่างยั่งยืน ร่วมสร้างคุณค่าและมูลค่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาและยกระดับแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยวบนพื้นฐานอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม วิถีชุมชน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒. พัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะด้านความปลอดภัย ความสะอาด และการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
๓. พัฒนาทักษะและศักยภาพบุคลากรภาคการท่องเที่ยว ที่นำไปสู่การสร้างมูลค่าและความยั่งยืน เช่น ทักษะการบริการ ความเข้าใจ ภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ภาษา การสื่อสาร ดิจิทัล การเล่าเรื่อง ความสะอาด ปลอดภัย และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
๔. ส่งเสริมพัฒนากิจกรรม สินค้า และบริการการท่องเที่ยวเชิงคุณค่า การตลาดและการประชาสัมพันธ์ โดยสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีอัตลักษณ์ในท้องถิ่น และนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นสินค้าและบริการสำหรับการท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา เชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ และการจัดประชุมและนิทรรศการ
๕. ยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการแพทย์ (Wellness & Medical tourism)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ พัฒนาพลังงานทดแทนและโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับยานยนต์ไฟฟ้า มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ปริมาณการผลิต/ใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น ปริมาณก๊าซเรือนกระจกภาคพลังงานลดลง และปริมาณเชื้อเพลิงฟอสซิลที่ลดลง

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน
๒. วางระบบศูนย์กลางโครงสร้างพื้นฐานการใช้งานยานยนต์ไฟฟ้าเชิงพาณิชย์

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ พัฒนาขีดความสามารถและเชื่อมโยงประตูการค้า การลงทุน โลจิสติกส์ และภาคบริการทั้งในประเทศและต่างประเทศภายใต้เศรษฐกิจยุคใหม่ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ เป็นจุดเชื่อมโยงการค้าและบริการสู่สากล (Land link of Thailand) และผู้ประกอบการมีรายได้เพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาระบบขนส่งและการกระจายสินค้าเพื่อรองรับการค้าการลงทุน
๒. ส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถผู้ประกอบการให้ปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลทันต่อสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง และมีบทบาทในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น
๓. ส่งเสริม พัฒนากลไก บทบาทภาคเอกชนในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดนครสวรรค์
๔. ส่งเสริมการใช้ศักยภาพและความพร้อมของพื้นที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจด้านการค้า การลงทุน โลจิสติกส์ และภาคบริการ
๕. พัฒนาและแปรรูปสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นของฝากของที่ระลึกประจำจังหวัด
๖. การใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติในการเสริมสร้างขีดความสามารถของธุรกิจท้องถิ่นเพื่อขยายเศรษฐกิจ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๖ ยกระดับการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ พัฒนาระบบบริการและผลิตภัณฑ์สุขภาพมูลค่าสูง สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ พัฒนาระบบรักษาทางไกล และบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสุขภาพ

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาระบบผลิตสมุนไพรคุณภาพสูงครบวงจร
๒. พัฒนาระบบ Medical Excellence Center
๓. พัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพทุกช่วงวัย
๔. พัฒนาระบบแอปพลิเคชันด้านสุขภาพ
๕. พัฒนาระบบ Telemedicine
๖. พัฒนาระบบบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสุขภาพ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๗ พัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์และสร้างสังคมพอเพียงควบคู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจสู่ดิจิทัล มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูง (high performance) เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศและมีทักษะในการดำรงชีวิต (transversal skills) ในศตวรรษที่ ๒๑ ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานสากลและเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ (new engine of growth) ส่งเสริมประชาชนทุกช่วงวัย มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เสริมสร้างสังคมที่มั่นคง และมีคุณธรรม พัฒนาค้นสำหรับโลกยุคเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล เสริมสร้างความสามารถของจังหวัดนครสวรรค์ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล และปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม (เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล)

แนวทางการพัฒนา

๑. จัดการศึกษาและเพิ่มทักษะเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต
๒. พัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างสังคมการเรียนรู้ด้วยวิถีพอเพียง
๓. พัฒนาคุณภาพชีวิตและครอบครัว

๔. สร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
๕. พัฒนาระบบนิเวศและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจด้วยอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัล
๖. ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัล

๒.๑๓ แผนปฏิบัติการด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑. แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

วิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยเป็นผู้นำเกษตรอินทรีย์ของภูมิภาคอาเซียน บนพื้นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี ๒๕๗๐” โดยมีประเด็นการพัฒนา ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ พัฒนาศักยภาพการผลิต และการบริหารจัดการตลอดโซ่อุปทานเกษตรอินทรีย์

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ พัฒนาการตลาดและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ ส่งเสริมการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมตลอดโซ่อุปทาน

๒. แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐

วิสัยทัศน์ “เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม” โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา ๔ ประเด็น ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลเพื่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศ ตั้งอยู่ประมาณละติจูดที่ ๑๕.๕-๑๖.๗ องศาเหนือ และลองจิจูดที่ ๙๙.๗-๑๐๐.๔ องศาตะวันออก ระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงจังหวัดนครสวรรค์ ตามเส้นทางหลวงสายพหลโยธิน (สายที่ ๑) ๒๓๗ กิโลเมตร หรือระยะทางตามทางรถไฟ ๒๕๐ กิโลเมตร พื้นที่อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ๓๐ เมตร

พื้นที่ของจังหวัด ๙,๕๙๗.๖๗๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๕,๙๙๘,๕๔๘ ไร่ มากเป็นอันดับ ๙ ของภาคเหนือ

ที่ตั้งและอาณาเขต ติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอบางบาล อำเภอบางซ้าย อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอบึงนาราง อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอนครสวรรค์ อำเภอบึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอโคกเจริญ อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี อำเภอสรรพยา อำเภอมนรมย์ อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอทัพทัน อำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอลานสัก อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

๒) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิศาสตร์โดยทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตร เป็นที่ราบประมาณ ๓ ใน ๔ ของพื้นที่จังหวัดมีแม่น้ำสายสำคัญคือ แม่น้ำปิง แม่น้ำยม และ แม่น้ำน่าน ไหลมารวมกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ผ่านช่วงกลางของจังหวัด และมีเพียง ๖ อำเภอที่ตั้งอยู่บนแม่น้ำสายหลัก สภาพภูมิประเทศทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัด มีภูเขา สลับซับซ้อนและเป็นป่าทึบในเขตอำเภอลาดยาว อำเภอแม่वंก อำเภอแม่เปินและอำเภอชุมตาบง พื้นที่ป่าของจังหวัด เป็นสภาพป่าที่เชื่อมโยงติดต่อกับป่าห้วยขาแข้งของจังหวัดอุทัยธานีในเส้นทางใต้ของอำเภอแม่वंก ส่วนตอนบนของอำเภอแม่वंก และอำเภอลาดยาวเป็นส่วนติดต่อกับป่าทึบของจังหวัดตากที่เชื่อมโยงไปถึงป่าทุ่งใหญ่นเรศวรของจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนด้านตะวันออกของจังหวัด อำเภอหนองบัวและอำเภอไพศาลี เป็นพื้นที่ราบลาดเทติดต่อกับเทือกเขาเพชรบูรณ์

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด เป็นที่ราบค่อนข้างเรียบแคบบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโดยเฉพาะตอนกลางของจังหวัดซึ่งอยู่ในเขตอำเภอนครสวรรค์ อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอชุมแสง อำเภอท่าตะโก อำเภอโกรกพระ อำเภอเก้าเลี้ยว และอำเภอพยุหะคีรี สภาพพื้นที่ทางทิศตะวันตก (เขตอำเภอลาดยาว อำเภอแม่वंก อำเภอแม่เปินและอำเภอชุมตาบง) และทิศตะวันออก (เขตอำเภอหนองบัว อำเภอไพศาลี อำเภอตากฟ้าและอำเภอตาคลี) มีลักษณะเป็นแบบลอนลูกคลื่น ยกตัวขึ้นจากตอนกลางของจังหวัดสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๒๐-๑๐๐ เมตร

๓) ลักษณะภูมิอากาศ

อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม ๒ ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดนครสวรรค์ประสบกับสภาวะหนาวเย็นและแห้งกับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดปกคลุมในช่วงฤดูฝน ทำให้มีฝนและอากาศชุ่มชื้น

ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของจังหวัดนครสวรรค์ออกเป็น ๓ ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งมีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดนครสวรรค์ตั้งอยู่ทางตอนบนสุดของภาคกลางอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว แต่ก็จะหนาวเย็นเร็วกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลางด้วยกัน โดยเริ่มมีอากาศหนาวเย็นประมาณเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ประกอบกับลมที่พัดปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้เป็นลมฝ่ายใต้ ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พาดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคกลางและภาคเหนือเป็นลำดับในระยะนี้ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกที่สุดในรอบปีและเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

อุณหภูมิต่ำ

จังหวัดนครสวรรค์อยู่บริเวณตอนบนสุดของภาคกลางและมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีป่าไม้มาก และมีภูเขาสลับซับซ้อนทางด้านตะวันตกของจังหวัด จึงมีอุณหภูมิต่ำค่อนข้างสูงและอากาศร้อนอบอ้าวมากในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวอากาศค่อนข้างจะหนาวเย็น โดยเฉพาะบริเวณตอนบนของจังหวัดและบริเวณเทือกเขาทางตะวันตกของจังหวัด ซึ่งเป็นป่าทึบอากาศจะหนาวเย็นมากกว่า อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีอยู่ระหว่าง ๒๖ - ๒๘ องศาเซลเซียส และเคยตรวจวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ ๖.๑ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๘ ส่วนอุณหภูมิสูงที่สุดวัดได้ ๔๓.๗ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ฝน

ฝนที่ตกในจังหวัดนี้ส่วนใหญ่เป็นฝนที่เกิดจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จะเริ่มตกประมาณกลางเดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนตุลาคม ส่วนมากเป็นฝนที่ตกในตอนบ่ายและค่ำ สำหรับฝนที่เกิดจากพายุดีเปรสชันนั้นมีส่วนน้อยและตกเป็นบริเวณกว้างติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้มีปริมาณมากและอาจเกิดน้ำท่วมได้ ปริมาณฝนรวมตลอดปีประมาณ ๑,๐๐๐ - ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร เว้นแต่ทางด้านตะวันตกของจังหวัดบริเวณอำเภอแม่่วงก์ที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นป่าทึบและเทือกเขาสลับซับซ้อนจึงมีปริมาณฝนรวมตลอดปีมากกว่า ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร ปริมาณฝนตลอดปี ๑,๑๔๙.๗ มิลลิเมตร และมีฝนตก ๑๑๒ วัน สำหรับเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดในจังหวัดนี้คือเดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย ๒๓๗ มิลลิเมตร และมีฝนตก ๑๙ วัน ปริมาณฝนมากที่สุดใน ๑ วัน วัดได้ ๑๕๐.๑ มิลลิเมตร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านเข้าสู่บริเวณจังหวัดนครสวรรค์ ส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากพายุไซร่อนและความรุนแรงมีไม่มากนัก แต่ส่งผลให้มีฝนตกหนักและเกิดน้ำท่วมบางพื้นที่รวมถึงเกิดความเสียหายต่อสาธารณูปโภคต่าง ๆ ได้ ส่วนตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นไปพายุหมุนเขตร้อนที่มีอิทธิพลต่อจังหวัดนครสวรรค์ส่วนใหญ่เกิดในทะเลจีนใต้

และมีบางส่วนเกิดทางมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก เคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนามและลาวเข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย หากพายุดังกล่าวยังคงมีกำลังแรงอาจเคลื่อนตัวเลยไปถึงภาคเหนือหรือตรงมายังภาคกลางโดยเฉพาะเดือนกันยายนและตุลาคม จากสถิติในคาบ ๖๘ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๔ - ๒๕๖๑ พบว่ามีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านจังหวัดนครสวรรค์ทั้งหมด ๑๐ ลูก ซึ่งขณะเคลื่อนผ่านมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนสิงหาคม ๑ ลูก (๒๕๐๘) เดือนกันยายน ๕ ลูก (๒๕๐๒, ๒๕๑๒, ๒๕๑๕, ๒๕๒๑, ๒๕๒๒) เดือนตุลาคม ๓ ลูก (๒๕๑๐, ๒๕๑๓, ๒๕๓๓) และเดือนพฤศจิกายน ๑ ลูก (๒๕๑๗)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดนครสวรรค์

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ได้มาจากผลการตรวจของสถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์ (ประมาณละติจูด ๑๕ องศา ๔๐ ลิปดา เหนือ ลองจิจูด ๑๐๐ องศา ๑๐ ลิปดา ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๓๔ เมตร) และสถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์(กลุ่มงานเกษตร)(ประมาณละติจูด ๑๕ องศา ๐๓ ลิปดา เหนือ ลองจิจูด ๑๐๐ องศา ๐๕ ลิปดา ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๘๖.๗ เมตร) ซึ่งได้ทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ ๘ เวลา คือ ๐๑.๐๐, ๐๔.๐๐, ๐๗.๐๐, ๑๐.๐๐, ๑๓.๐๐, ๑๖.๐๐, ๑๙.๐๐ และ ๒๒.๐๐ น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติภูมิอากาศ ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์ ตั้งอยู่ใกล้บริเวณสนามบิน เลขที่ ๓๖/๑๓ หมู่ที่ ๑ ต.นครสวรรค์ออก อ.เมือง จ.นครสวรรค์ ๖๐๐๐๐ โทร. (๐๕๖) ๒๕๕๘๖๙

สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์(กลุ่มงานเกษตร) ตั้งอยู่ภายในศูนย์วิจัยพืชไร่นานครสวรรค์ ต.สุขสำราญ อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์ ๖๐๑๙๐ โทร. (๐๕๖) ๒๔๑๔๔๗

ตารางที่ ๑ แสดงค่าปริมาณน้ำฝนและค่าอุณหภูมิเฉลี่ย คาบ ๓๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๕๓)

ค่าปกติของปริมาณน้ำฝน (เฉลี่ยคาบ ๓๐ ปี : พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๕๓)													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รายปี
นครสวรรค์	๔.๓	๑๑.๙	๓๓.๑	๖๓.๗	๑๕๐.๗	๑๓๗.๓	๔๘.๐	๑๗๘.๓	๒๓๗.๐	๑๕๓.๔	๒๗.๔	๔.๖	๑,๑๔๙.๗
ค่าปกติของจำนวนวันที่มีฝนตก (เฉลี่ย ๓๐ ปี : พ.ศ. ๒๕๒๔-๒๕๕๓)													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รายปี
นครสวรรค์	๑.๐	๑.๔	๓.๑	๕.๘	๑๓.๖	๑๔.๗	๑๖.๖	๑๘.๕	๑๘.๙	๑๔.๐	๓.๖	๐.๙	๑๑๒.๑
ค่าปกติของอุณหภูมิต่ำสุด(เฉลี่ยคาบ ๓๐ ปี : พ.ศ.๒๕๒๔-๒๕๕๓)													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รายปี
นครสวรรค์	๑๙.๓	๒๒.๒	๒๔.๗	๒๖.๑	๒๕.๗	๒๕.๔	๒๕.๑	๒๔.๘	๒๔.๕	๒๔.๐	๒๑.๘	๑๘.๘	๒๓.๕
ค่าปกติของอุณหภูมิสูงสุด(เฉลี่ยคาบ ๓๐ ปี : พ.ศ.๒๕๒๔-๒๕๕๓)													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รายปี
นครสวรรค์	๓๒.๙	๓๕.๒	๓๗.๐	๓๘.๑	๓๕.๙	๓๔.๘	๓๔.๑	๓๓.๖	๓๓.๑	๓๒.๕	๓๒.๑	๓๑.๔	๓๔.๒
ค่าปกติของอุณหภูมิ(เฉลี่ยคาบ ๓๐ ปี : พ.ศ.๒๕๒๔-๒๕๕๓)													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รายปี
นครสวรรค์	๒๖.๑	๒๘.๗	๓๐.๘๕	๓๒.๑	๓๐.๘	๓๐.๑	๒๙.๖	๒๘.๒	๒๘.๘	๒๘.๒๕	๒๖.๙๕	๒๕.๑	๒๘.๘๘

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์

ตารางที่ ๒ แสดงอุณหภูมิสูงสุด อุณหภูมิต่ำสุด อุณหภูมิเฉลี่ย ความชื้นสัมพัทธ์ รายเดือนของปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และพ.ศ. ๒๕๖๕

ลำดับ ที่	เดือน	พ.ศ. ๒๕๖๔				พ.ศ. ๒๕๖๕			
		อุณหภูมิ ต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิ สูงสุด (°C)	อุณหภูมิ เฉลี่ย (°C)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)	อุณหภูมิ ต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิ สูงสุด (°C)	อุณหภูมิ เฉลี่ย (°C)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)
๑	มกราคม	๑๓.๖	๓๖.๔	๒๔.๘๘	๖๑.๓๘	๑๘.๕	๓๖.๐	๒๖.๔๘	๖๙.๑๐
๒	กุมภาพันธ์	๑๘.๑	๓๙.๕	๒๘.๐๐	๖๐.๓๘	๑๗.๗	๓๖.๖	๒๗.๒๑	๗๓.๑๘
๓	มีนาคม	๒๓.๘	๔๐.๑	๓๑.๗๘	๕๙.๖๕	๒๑.๕	๓๙.๑	๓๐.๔๑	๗๐.๑๗
๔	เมษายน	๒๒.๔	๔๐.๓	๒๙.๘๓	๗๔.๑๕	๑๙.๗	๔๐.๗	๓๐.๗๐	๖๔.๒๓
๕	พฤษภาคม	๒๓.๗	๓๙.๗	๓๑.๓๑	๗๐.๗๕	๒๒.๗	๓๗.๒	๒๙.๒๔	๗๖.๕๐
๖	มิถุนายน	๒๓.๘	๓๙.๘	๓๐.๖๒	๗๐.๖๘	๒๓.๕	๓๖.๘	๒๙.๑๘	๗๘.๕๑
๗	กรกฎาคม	๒๓.๘	๓๘.๔	๒๙.๓๑	๗๘.๒๒	๒๓.๗	๓๖.๗	๒๙.๓๙	๗๙.๙๐
๘	สิงหาคม	๒๒.๓	๓๘.๐	๒๙.๔๘	๗๗.๘๖	๒๓.๒	๓๖.๓	๒๘.๕๗	๘๑.๙๒
๙	กันยายน	๒๓.๐	๓๕.๘	๒๗.๙๘	๘๖.๒๑	๒๓.๔	๓๖.๑	๒๘.๐๓	๘๕.๙๑
๑๐	ตุลาคม	๒๒.๗	๓๖.๐	๒๘.๒๗	๘๓.๗๓	๒๐.๘	๓๔.๗	๒๗.๗๕	๗๙.๒๑
๑๑	พฤศจิกายน	๒๐.๖	๓๖.๒	๒๘.๑๕	๗๕.๕๑	๑๙.๐	๓๕.๔	๒๗.๗๐	๗๘.๒๑
๑๒	ธันวาคม	๑๓.๙	๓๓.๗	๒๕.๑๙	๖๗.๗๐	๑๕.๗	๓๓.๕	๒๕.๐๑	๗๓.๔๔

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์

ตารางที่ ๓ แสดงปริมาณฝนที่ตกและจำนวนวันฝนตกในรอบปี ย้อนหลัง ๓ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ จังหวัดนครสวรรค์

ลำดับ ที่	อำเภอ	ปี พ.ศ. ๒๕๖๓		ปี พ.ศ. ๒๕๖๔		ปี พ.ศ. ๒๕๖๕	
		จำนวน ฝน รวม (ม.ม.)	จำนวน วันฝนตก (วัน)	จำนวน ฝนรวม (ม.ม.)	จำนวน วันฝนตก (วัน)	จำนวน ฝนรวม (ม.ม.)	จำนวน วันฝนตก (วัน)
๑	เมืองนครสวรรค์	๘๐๓.๘	๙๒	๑,๒๘๘.๓	๑๑๔	๑๖๙๒.๙	๑๒๗
๒	ตากฟ้า	๘๑๗.๔	๙๗	๑,๕๓๒.๙	๑๒๑	๑๔๘๑.๖	๑๒๗
๓	ท่าตะโก	๙๐๕.๕	๗๕	๙๗๙.๗	๘๓	๑๐๘๗.๒	๙๒
๔	ลาดยาว	๙๑๖.๖	๘๕	๑,๒๘๐.๖	๙๘	๑๒๘๗.๑	๑๑๕
๕	โกรกพระ	๘๒๔.๙	๔๙	๙๔๒.๕	๖๓	๑๒๓๖.๕	๘๙
๖	ตากถ้ำ	๙๑๓.๒	๕๑	๑,๔๔๓.๔	๗๕	๑๕๒๖.๗	๘๖
๗	ชุมแสง	๖๙๐.๘	๖๐	๑,๑๑๖.๔	๘๒	๑๓๓๓.๐	๙๕
๘	พยุหะคีรี	๘๐๐.๔	๖๘	๑,๐๖๖.๔	๙๐	๑๓๑๓.๑	๙๙
๙	บรรพตพิสัย	๘๗๗.๒	๕๗	๑,๐๑๐.๗	๗๒	๑๑๙๖.๘	๘๔
๑๐	หนองบัว	๑๑๐๗.๑	๗๕	๑,๖๖๕.๗	๘๖	๑๓๘๓.๖	๘๕
๑๑	ไพศาลี	๙๕๗.๘	๗๕	๑,๔๓๓.๕	๘๓	๑๖๕๘.๘	๙๕
๑๒	เก้าเลี้ยว	๖๘๒.๘	๔๗	๙๓๔.๗	๗๑	๑๓๙๙.๘	๑๐๐
๑๓	แม่เปิน	๑๑๔๗.๑	๙๔	๑,๕๗๖.๒	๑๐๐	๑๘๘๑.๐	๑๐๕
๑๔	แม่वंก	๑๕๐๖.๐	๘๒	๑,๖๙๒.๓	๘๐	๑๔๗๐.๓	๘๘
๑๕	ชุมตาบง	๑๓๘๒.๐	๗๖	๑,๕๕๔.๕	๘๔	๑๘๗๐.๖	๑๐๒

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์

- หมายเหตุ** - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ ๓๐ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๕๓
 - สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๖๔
 - ค่าเฉลี่ยของปริมาณฝน คาบ ๓๐ ปี (พ.ศ.๒๕๒๔-๒๕๕๓) ฝนรวม ๑,๑๔๙.๗ มิลลิเมตร
 จำนวนวัน ๑๑๒.๑ วัน

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑) การปกครอง

จังหวัดนครสวรรค์ จัดรูปการปกครองตามลักษณะการปกครองส่วนภูมิภาค โดยแบ่งออกเป็น ๑๕ อำเภอ ๑,๔๓๒ หมู่บ้าน ๑๒๘ ตำบล และจัดรูปการปกครองตามลักษณะการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาล ๒๑ แห่ง (เทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง เทศบาลตำบล ๑๘ แห่ง) และองค์การบริหารส่วนตำบล ๑๒๑ แห่ง

ตารางที่ ๔ แสดงเขตการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๕

ที่	อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนตำบล	จำนวนเทศบาล	จำนวนอบต.
๑	เมืองฯ	๗๔๘.๒๖๘	๑๗๒	๑๖	๒	๑๖
๒	โกรกพระ	๒๙๗.๑๙๔	๖๕	๙	๓	๗
๓	ชุมแสง	๗๑๖.๗๒๖	๑๒๖	๑๑	๒	๑๑
๔	ลาดยาว	๖๙๑.๐๙๖	๑๔๙	๑๒	๒	๑๒
๕	บรรพตพิสัย	๙๐๙.๘๙๗	๑๑๘	๑๓	๒	๑๒
๖	หนองบัว	๘๑๙.๕๐๕	๑๐๗	๙	๑	๙
๗	ตากถ้ำ	๘๕๔.๐๖๒	๑๒๕	๑๐	๒	๑๐
๘	เก้าเลี้ยว	๒๕๖.๗๑๓	๔๓	๕	๑	๔
๙	ท่าตะโก	๖๐๗.๒๒๕	๑๑๒	๑๐	๑	๑๐
๑๐	ตากฟ้า	๕๗๐.๖๙๒	๗๖	๗	๒	๖
๑๑	ไพศาลี	๙๗๙.๔๕๗	๑๐๑	๘	๑	๘
๑๒	พยุหะคีรี	๗๔๐.๗๙๔	๑๒๕	๑๑	๒	๙
๑๓	แม่วงก์	๗๖๖.๘๐๘	๖๖	๔	-	๔
๑๔	แม่เปิน	๒๖๐.๒๐๐	๒๔	๑	-	๑
๑๕	ชุมตาบง	๓๗๙.๐๔๐	๒๓	๒	-	๒
รวม		๙,๕๙๗.๖๗๗	๑,๔๓๒	๑๒๘	๒๑	๑๒๑

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครสวรรค์ , ข้อมูลเดือน ธันวาคม ๒๕๖๕

๒) ประชากรและบ้าน

ประชากรจังหวัดนครสวรรค์ ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๑,๐๒๘,๘๑๔ คน เป็นชาย จำนวน ๕๐๑,๒๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๗๒ เป็นหญิง จำนวน ๕๒๗,๕๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒๘ อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จำนวน ๒๔๒,๕๔๔ คน คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ ๒๓.๕๘ ของประชากรทั้งจังหวัด อำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอชุมตาบง จำนวน ๑๗,๙๐๒ คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑.๗๔ ความหนาแน่นของประชากรลดลง

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามเขตการปกครองรายอำเภอและเพศ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕

อำเภอ	พ.ศ.๒๕๖๔			พ.ศ.๒๕๖๕		
	จำนวนประชากรชาย (คน)	จำนวนประชากรหญิง (คน)	จำนวนประชากรรวม	จำนวนประชากรชาย (คน)	จำนวนประชากรหญิง (คน)	จำนวนประชากรรวม
เมืองนครสวรรค์	๑๑๗,๒๔๓	๑๒๖,๑๔๒	๒๔๓,๓๘๕	๑๑๖,๘๓๒	๑๒๕,๗๑๒	๒๔๒,๕๔๔
โกรกพระ	๑๖,๕๕๑	๑๗,๓๑๖	๓๓,๘๖๗	๑๖,๔๒๓	๑๗,๒๓๙	๓๓,๖๖๒
ชุมแสง	๓๐,๓๓๕	๓๒,๔๙๙	๖๒,๘๓๔	๓๐,๐๑๓	๓๒,๑๙๒	๖๒,๒๐๕
หนองบัว	๓๒,๓๘๓	๓๓,๔๘๑	๖๕,๘๖๔	๓๒,๑๘๖	๓๓,๓๑๐	๖๕,๔๙๖
บรรพตพิสัย	๔๑,๕๑๖	๔๓,๓๑๐	๘๔,๘๒๖	๔๑,๑๔๔	๔๒,๙๙๕	๘๔,๑๓๙
เก้าเลี้ยว	๑๖,๖๒๑	๑๗,๕๖๕	๓๔,๑๘๖	๑๖,๕๕๑	๑๗,๕๑๔	๓๔,๐๕๕
ตากถ้ำ	๕๐,๔๕๙	๕๒,๕๗๕	๑๐๓,๐๓๔	๔๙,๙๕๐	๕๒,๒๔๘	๑๐๒,๑๙๘
ท่าตะโก	๓๒,๐๘๘	๓๓,๗๗๑	๖๕,๘๕๙	๓๑,๗๘๗	๓๓,๔๕๘	๖๕,๒๔๕
ไพศาลี	๓๔,๓๑๐	๓๕,๔๗๓	๖๙,๗๘๓	๓๔,๒๑๗	๓๕,๓๘๐	๖๙,๕๙๗
พยุหะคีรี	๒๙,๒๒๑	๓๑,๒๘๕	๖๐,๕๐๖	๒๘,๙๔๒	๓๑,๑๑๑	๖๐,๐๕๓
ลาดยาว	๔๐,๓๔๘	๔๒,๓๗๑	๘๒,๗๑๙	๔๐,๐๒๗	๔๒,๐๙๗	๘๒,๑๒๔
ตากฟ้า	๑๙,๓๔๐	๒๐,๐๖๔	๓๙,๔๐๔	๑๙,๑๘๒	๑๙,๙๑๕	๓๙,๐๙๗
แม่วงก์	๒๔,๘๐๔	๒๕,๐๘๑	๔๙,๘๘๕	๒๔,๖๕๔	๒๔,๙๗๗	๔๙,๖๓๑
แม่เปิน	๑๐,๕๒๑	๑๐,๓๙๔	๒๐,๙๑๕	๑๐,๔๕๓	๑๐,๔๑๓	๒๐,๘๖๖
ชุมตาบง	๘,๙๑๗	๓,๐๕๓	๑๑,๙๗๐	๘,๘๘๔	๙,๐๑๘	๑๑,๙๐๒
รวม	๕๐๔,๖๕๗	๕๓๐,๓๗๑	๑,๐๓๕,๐๒๘	๕๐๑,๒๓๕	๕๒๗,๕๗๙	๑,๐๒๘,๘๑๔

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครสวรรค์ ,ข้อมูลเดือน ธันวาคม ๒๕๖๕

สัญชาติ

ประชากรทั้งจังหวัด จำนวน ๑,๐๒๘,๘๑๔ คน ผู้ที่มีสัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน จำนวน ๑,๐๒๖,๘๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๘๑ ของจำนวนประชากรทั้งหมด ผู้ที่ไม่ได้สัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านจำนวน ๑,๙๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๙ ของจำนวนประชากรทั้งหมด

ประเภทที่อยู่อาศัย การใช้น้ำ และน้ำดื่ม

ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประชากรร้อยละ ๘๕.๑ อาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว ร้อยละ ๑๐.๖ อาศัยอยู่ห้องแถว การใช้น้ำของประชากร ประชากรร้อยละ ๘๘.๑ ใช้น้ำประปาภายในบ้าน ส่วนน้ำดื่มประชากรร้อยละ ๕๕.๗ ดื่มน้ำดื่มบรรจุขวด ประชากรร้อยละ ๒๑.๑ ดื่มน้ำประปาผ่านการบำบัด (ต้ม กรอง) ร้อยละ ๑๓.๕ ดื่มน้ำฝน และร้อยละ ๙.๒ ดื่มน้ำประปาภายในบ้าน โดยประชากรดื่มน้ำฝนและดื่มน้ำดื่มบรรจุขวดเพิ่มขึ้น

๑.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

๑) สถานภาพทางสังคม

ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ การสำรวจสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน ของสำนักงานสถิติจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๙๒๒,๘๕๖ คน จำนวนคนที่อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๗๘๙,๘๒๔ คน สมรสแล้ว ๔๘๖,๙๗๐ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๖๖ ของประชากรที่อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป มีผู้พิการจำนวน ๒๖,๖๘๔ คน เป็นผู้พิการในภายหลัง จำนวน ๑๘,๕๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐ เด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี จำนวน ๑๓๓,๐๓๑ คน อยู่กับพ่อและแม่ จำนวน ๕๒,๕๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕ อยู่กับญาติ

และคนอื่นๆ จำนวน ๕๖,๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๗ อยู่กับพ่อหรือแม่คนเดียว ๒๓,๗๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๙ สาเหตุที่เด็กไม่ได้อยู่กับพ่อและ/หรือแม่ เนื่องจากทำงานคนละจังหวัด จำนวน ๕๔,๘๙๒ คน สมาชิกอายุ ๖ ปีขึ้นไปที่ไม่เคยเรียนหนังสือ จำนวน ๒๙,๕๗๙ คน สมาชิกอายุ ๒๕ ปีขึ้นไปที่ไม่เคยเรียนหนังสือ ๒๙,๑๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๖ (ที่เหลืออายุระหว่าง ๖-๒๔ ปี) เป็นเพศหญิงที่ไม่เคยเรียนหนังสือ จำนวน ๑๙,๖๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๔ ด้านการศึกษาสูงสุดศึกษาระดับอนุบาลหรือก่อนประถม จำนวน ๓๖๓,๘๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘ ระดับประถม จำนวน ๑๖๒,๘๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๒ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๑๐๕,๐๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๔ อาชีพหลัก ผู้ปฏิบัติงานด้านเกษตรกรรม จำนวน ๒๐๕,๘๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓ ผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ จำนวน ๔๕๕,๕๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๓

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนคนและร้อยละ คนที่อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำแนกตามอาชีพและสถานภาพการสมรส

ลักษณะสมาชิกครัวเรือน	จำนวนประชากร	โสด	สมรส	ม้าย	หย่า	แยกกันอยู่
	(คน)	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
จำนวนคนที่อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป (คน)	๗๘๙,๘๒๔	๑๕๘,๖๔๐	๔๘๖,๙๗๐	๙๗,๙๙๐	๑๔,๓๙๖	๓๑,๘๒๘
รวม (ร้อยละ)		๒๐.๐๙	๖๑.๖๖	๑๒.๔๑	๑.๘๒	๔.๐๓
ผู้ถือครองทำการเกษตร						
ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดิน	๑๑๕,๐๕๗	๑๗.๔	๗๕.๔	๕.๗	-	๑.๖
ส่วนใหญ่เช่าที่ดิน / ทำปรี	๔๔,๒๗๗	๒๐.๑	๖๗.๓	๑๒.๖	-	-
ประมง,ป่าไม้,ล่าสัตว์,หาของป่า บริการทางการเกษตร	๓,๓๗๑	-	๕๙.๘	-	-	๔๐.๒
ผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองที่ไม่ใช่การเกษตร	๑๔๕,๑๐๓	๒๐.๕	๖๓.๓	๑๐.๒	๒.๔	๓.๗
ลูกจ้าง						
ผู้จัดการนักวิชาการและผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ	๗๓,๓๓๕	๒๘.๖	๕๖.๒	๗.๑	๓.๙	๔.๓
คนงานเกษตรป่าไม้และประมง	๓๓,๑๒๑	๓๐.๖	๔๐.๑	๑๖.๓	๐.๘	๑๒.๓
คนงานด้านการขนส่งและงานพื้นฐาน	๑๘,๙๖๕	๒๒.๑	๕๗.๒	๑๔.๔	-	๖.๒
เสมียน พนักงานขายและให้บริการ	๑๕๑,๒๓๑	๒๔.๑	๖๒.๐	๖.๕	๓.๐	๔.๓
ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต ก่อสร้าง และเหมืองแร่	๙๓,๘๘๔	๒๐.๓	๖๒.๒	๑๔.๐	-	๓.๕
ผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานเชิงเศรษฐกิจ	๒๔๔,๕๑๓	๑๔.๘	๕๗.๙	๒๑.๐	๒.๓	๔.๑

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครสวรรค์

๒) การนับถือศาสนา

ประชากรของจังหวัดนครสวรรค์ร้อยละ ๙๙.๖๒ นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๐.๒๕ และ ๐.๑๓ ตามลำดับ จำนวนศาสนสถาน รวม ๘๕๙ แห่ง จำแนกได้ดังนี้

๑๓.๑) ศาสนาพุทธ จำนวน ๘๒๓ แห่ง ประกอบด้วย

- วัด จำนวน ๘๒๑ วัด แบ่งออกเป็น มหานิกาย ๘๐๒ วัด และ ธรรมยุติกนิกาย ๒๑ วัด

วัดของมหานิกายมีสถานะเป็นพระอารามหลวง ๔ แห่ง คือ

- (๑) วัดโพธาราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองนครสวรรค์
- (๒) วัดนครสวรรค์ พระอารามหลวง อำเภอเมืองนครสวรรค์
- (๓) วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง อำเภอเมืองนครสวรรค์

(๔) วัดตากฟ้า พระอารามหลวง อำเภอตากฟ้า

๑๓.๒) ศาสนาคริสต์ โบสถ์คริสต์ จำนวน ๓๑ แห่ง แบ่งออกเป็น นิกายโปรเตสแตนต์ ๒๔ แห่ง และ นิกายโรมันคาทอลิก ๗ แห่ง

๑๓.๓) ศาสนาอิสลาม มัสยิด จำนวน ๔ แห่ง

๑๓.๔) ศาสนาซิกข์ วัดซิกข์ จำนวน ๑ แห่ง

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครสวรรค์, ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

(ข้อมูลประชากร ศาสนสถาน ของศาสนาคริสต์, อิสลาม และซิกข์ : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครสวรรค์)

๓) วัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญ

วัฒนธรรมประเพณีของชาวจังหวัดนครสวรรค์เป็นมรดกเก่าแก่ที่สืบทอดมาเป็นเวลานาน มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ปรากฏชัดเจน วิถีชีวิตของชาวจังหวัดนครสวรรค์ได้มีวิวัฒนาการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน และเนื่องจากประชากรของชาวจังหวัดนครสวรรค์มีหลายเชื้อชาติประเพณีต่าง ๆ ที่สืบทอดจึงมีแบบอย่างตามเชื้อชาตินั้น ๆ และนำมาผสมกลมกลืนกันเป็นประเพณีและวัฒนธรรมของจังหวัดนครสวรรค์ที่น่าสนใจมีดังนี้

๑. ประเพณีแห่เจ้าพ่อ - เจ้าแม่ เป็นประเพณีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเทศกาลตรุษจีน เพื่อความเป็นสิริมงคล การแห่เจ้านี้เริ่มทำครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ และได้ปฏิบัติสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

พิธีแห่จะตรงกับวันขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๑ ของชาวจีน โดยแห่กลางคืน (ชีวชา) และกลางวัน (ชีวสี) ในขบวนแห่ประกอบไปด้วย ขบวนเชิดมังกรทอง ขบวนเชิดสิงโต ขบวนเอ็งกอ นอกจากนี้ ยังมีขบวนรถนางฟ้า เจ้าแม่กวนอิม และขบวนดนตรีจีน ฯลฯ เป็นต้น

ปัจจุบัน ประเพณีแห่เจ้านี้ จัดทั้งในอำเภอชุมแสง อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอลาดยาว อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอหนองบัว และในอำเภอเมืองนครสวรรค์ แต่ที่ยิ่งใหญ่มากจะเป็นประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ในอำเภอเมืองนครสวรรค์

๒. ประเพณีการแข่งขันเรือยาว ประเพณีแข่งขันเรือยาวของชาวจังหวัดนครสวรรค์ จะจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเทศกาลออกพรรษา โดยวัดที่ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาจะจัดรวมกับงานประจำปีของวัด เช่น งานปิดทองไหว้พระของวัดเขา (วัดจอมคีรีนาคพรต) งานประจำปีของวัดเกาะหงษ์ เป็นต้น

ในงานจะมีการนำเรือขนาดกลาง หรือเรือขนาดเล็กจากสถานที่ต่าง ๆ มาทำการแข่งขันกันมีเสียงเชียร์อย่างสนุกสนาน ปัจจุบันประเพณีการแข่งขันเรือยาวประเพณีซึ่งถ้ายพระราชาทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา หน้าศาลากลางจังหวัด ภายในงานมีการจัดแสดงสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น จัดแข่งขันเรือพื้นบ้าน เรือตะเข้ เป็นต้น

๓. ประเพณีสงกรานต์ ของชาวจังหวัดนครสวรรค์ จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในแต่ละท้องถิ่น โดยจะมีการตักบาตรข้าวสาร และอาหารแห้งภายในวัด และสถานที่ราชการ มีการสรงน้ำพระ รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ เล่นสาดน้ำ แต่ที่น่าสนใจได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ของชาวบ้านเขาทอง ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี ซึ่งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดนครสวรรค์ เป็นระยะทางประมาณ ๑๙ กิโลเมตร ชาวบ้านเขาทองจะทำบุญในตอนเช้า เวลาบ่ายจะไปรวมตัวกันที่ลานวัด มีการละเล่นในประเพณีตรุษสงกรานต์ ได้แก่ การละเล่นจับข้อมือสาวนางสุม นางสาก นางควาย และการร้องรำทำเพลง ได้แก่ การละเล่นรำโหนดหรือรำวง ได้แพร่หลายความนิยมมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๓

๔. ประเพณีการเลี้ยงข้าวแช่ เป็นประเพณีที่ปฏิบัติต่อเนื่องกันมานับร้อยปี ของชาวบ้านบางมะฝ่อ อำเภอโกรกพระ จัดขึ้นในเทศกาลสงกรานต์เพียงวันเดียว โดยมีกำหนดให้ตรงกับวันหยุดราชการ เพื่อให้ชาวบ้านบอกญาติพี่น้อง ซึ่งอยู่สถานที่ต่าง ๆ มาร่วมทำบุญ เหมือนเป็นการประชุมญาติพี่น้องของแต่ละบ้านด้วย

วันที่ ๑๔ เมษายน ชาวบ้านทุกคนจะไปร่วมทำบุญตักบาตรพระสงฆ์บนศาลาการเปรียญ มรรคทายก จะประกาศให้ทราบทั่ว สงกรานต์ปีนี้จะทำบุญกี่วัน วันก่อนสุดท้ายของการทำบุญสงกรานต์จะมีการนำอัฐิของบรรพชน ไปตั้งรวมกัน ณ ศาลาการเปรียญ มีการสวดอภิธรรม ระยะเวลาเอง มรรคทายกจะประกาศทั่วไปว่า ปีนี้ใครจะศรัทธา ทำข้าวแช่บ้าง ซึ่งก็จะมีผู้รับทำหลายราย พอถึงวันนั้นก็ให้นำข้าวแช่และกับแก้มบรรจุในภาชนะอย่างดีซึ่งเป็นของเก่า จัดใส่สาแหรกมีสาวงามหอบเดินไปวัด แต่งกายพื้นบ้านสวยงาม ถึงวัดเวลา ๑๑.๐๐ น. จัดถวายพระสงฆ์ เมื่อพระสงฆ์ ฉ้นอิ่มแล้ว ก็ยกลงมาจัดเลี้ยงกันจนถึงเวลา ๑๓.๐๐ น. พระสงฆ์จะแสดงพระธรรมเทศนา เมื่อพระสงฆ์แสดงธรรมจบ ก็มีการสงฆ์พระสงฆ์ในวัดทุกรูป จากนั้นจะมีการเล่นสงกรานต์ของหนุ่มสาวเป็นที่สนุกสนาน

๕. ประเพณีบุญสลากภัต ประเพณีบุญสลากภัต เป็นประเพณีทำบุญที่มีมาแต่ครั้งพุทธกาล คำว่า “สลากภัต” หมายถึงอาหารที่ถวายพระตามสลาก นิยมทำในช่วง เดือน ๖ จนถึงเดือน ๘ ซึ่งเป็นฤดูที่มีผลไม้อุดมสมบูรณ์ การทำบุญสลากภัตถือว่าเป็นการทำบุญที่ได้บุญมาก เนื่องจากการทำโดยไม่เจาะจง เมื่อพระรูปใดจับสลากได้สำหรับชุดใด ก็จะฉ้นสำหรับนั้น เจ้าภาพจะไม่มีการแสดงยินดียินดีรับแก่พระผู้รับ

งานบุญสลากภัตของอำเภอตากฟ้า ถือว่าเป็นงานบุญสลากภัตที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ที่จัดมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะที่วัดตากฟ้าได้จัดตามประเพณีมาเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ พระศรีสุทิวเทวี (ริต ริตเวที ป.ธ.๙, กศ.ม.) หรือ เจ้าคุณริต เจ้าคณะอำเภอตากฟ้า และเจ้าอาวาสวัดตากฟ้า พระอารามหลวง เป็นผู้ริเริ่มสนับสนุนและส่งเสริมให้มีประเพณีบุญสลากภัตเป็นประเพณีประจำอำเภอตากฟ้า มาจนถึงปัจจุบันนี้

๖. ประเพณีตักบาตรเทียนโพธิ์ ประเพณีตักบาตรเทียนโพธิ์เป็นอีกหนึ่งประเพณีที่มีเพียงหนึ่งเดียวของไทย จัดขึ้นที่บริเวณวัดเขาไม้เดน อำเภอพยุหะคีรี ซึ่งเป็นเมืองโบราณมาก่อนตั้งแต่อดีตกาล ชาวบ้านเก่าแก่ในพื้นที่จะเรียกที่นี่ว่า เมืองบน หลังจากนั้นก็มาต่อกับสถานที่ กลายเป็น เมืองบนเขาไม้เดน บ้าง เมืองบนโคกไม้เดนบ้าง จนบางที่ก็สับสน สำหรับ ประเพณีตักบาตรเทียนโพธิ์ที่มีแห่งเดียวในไทยมีความพิเศษตรงที่การตักบาตร ชาวบ้านจะมาทำบุญเทียนที่อยู่ในพาน ที่ทางวัดจัดไว้ให้ เทียนหรือขี้ผึ้งจะหลอมมาเป็นรูปใบโพธิ์ นำใบโพธิ์เทียนนี้ไปใส่บาตร จะมีพระเดินบิณฑบาตรขึ้นไปบนยอดเขาที่มีเจดีย์อยู่ด้านบน จากนั้น จะทำการหล่อเทียนพรรษาด้วยเทียนรูปใบโพธิ์ที่ชาวบ้านนำมาใส่บาตร ประเพณีนี้จะจัดกัน ตอนเย็นก่อนวันเข้าพรรษา มีการแสดงแสง สี เสียง มีร้านค้ามาเปิดขายของมากมายตรงหน้าวัด ชาวบ้านจะมาร่วมทำบุญใส่บาตรเทียนโพธิ์แน่นวัด ยาวขึ้นไปตามชั้นบันไดเป็นภาพที่สวยงามทุก ๆ ปี

๗. เทศกาลหุ่นโคมไฟ จังหวัดนครสวรรค์ จัดงาน "เทศกาลหุ่นโคมไฟ" บริเวณลานมังกรทองอุทยานสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อนำเสนอความงดงามของศิลปะโคมไฟ มีการจัดอบรมและประกวดการประดิษฐ์ประติมากรรมโคมไฟ เพื่อส่งเสริมช่างฝีมือที่มีทักษะอาชีพการทำหุ่นโคมไฟจำนวนมากขึ้น และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องอย่างชัดเจนถึงเอกลักษณ์ของชุมชนชาวจีน จังหวัดนครสวรรค์ นอกจากนี้ เทศกาลหุ่นโคมไฟนครสวรรค์ (Nakhonsawan Lantern Festival) ยังมีประติมากรรมหุ่นโคมไฟที่ผสมผสานศิลปะ แสง สี ดนตรี ซึ่งยิ่งใหญ่ตระการตาที่สุดในภาคเหนือ

๘. ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีบุญบั้งไฟของชาวอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ได้ปฏิบัติสืบทอดมาอย่างยาวนาน เนื่องจากชาวอีสานมาอาศัยอยู่มากกว่า ๘๕ เปอร์เซ็นต์ หลังอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน และนำประเพณีบุญบั้งไฟเข้ามาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และประเพณีต่าง ๆ อย่างเช่น บุญบั้งไฟ ก็ได้นำเข้ามาเผยแพร่ จนได้รับความนิยมนำโดยตลอด และจะทำพิธีก่อนเข้าสู่ฤดูฝน ซึ่งมีความเชื่อกันว่า จะทำให้ฝนตกตามฤดูกาล และเป็นสัญญาณที่ดีว่า ฤดูกาลเพาะปลูกได้เริ่มขึ้นแล้วชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่เป็น อำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ จะร่วมกันจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟทุกปี ช่วงเดือน พฤษภาคม บริเวณอ่างเก็บน้ำคลองโพธิ์ เป็นงานประเพณีที่ยิ่งใหญ่และสวยงาม

๙. ประเพณีตักบาตรเทโว งานบุญประเพณีตักบาตรเทโว คือ การตักบาตรเนื่องในโอกาสที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ถือเป็นประเพณีนิยมที่พุทธศาสนิกชนได้ปฏิบัติสืบทอดกันมา โดยเฉพาะจังหวัดนครสวรรค์ ได้จัดงานบุญประเพณีตักบาตรเทโวเป็นประจำทุกปี ณ บริเวณเชิงเขาวัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง โดยพระสงฆ์ซึ่งเดินลงมาจากยอดเขากบ เพื่อรับบิณฑบาตข้าวสารอาหารแห้งจากผู้มาร่วมทำบุญ ท่ามกลางขบวนแห่นางฟ้า ขบวนนางรำ ขบวนกลองยาว นับเป็นการจัดงานบุญประเพณีตามเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น เป็นการสืบสานประเพณีที่ดีงามให้คงอยู่สืบไป

๑๐. ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นประเพณีที่สำคัญของชาวอำเภอท่าตะโก จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา โดยชาวอำเภอท่าตะโกได้สืบสานประเพณีแห่เทียนพรรษามาจำนวนไม่น้อยกว่า ๔๐ ปี ภายในงานมีการจัดตกแต่งต้นเทียนพรรษาเพื่อนำมาประกวดแข่งขันกัน การจัดงานแห่เทียนพรรษา ประกอบด้วย ขบวนแห่พรรษาที่สวยงาม ยิ่งใหญ่ ภายในขบวนแห่มีกิจกรรมเทิดพระเกียรติการแสดงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และกิจกรรมภูมิปัญญาชาวบ้าน ตลอดจนการออกร้านจำหน่ายสินค้ามากมาย

๑๑. ตามรอยเสด็จประพาสต้น จังหวัดนครสวรรค์ จัดงานตามรอยเสด็จประพาสต้นทุกเดือนสิงหาคมของทุกปี ณ อำเภอที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เคยเสด็จประพาสต้น จำนวน ๘ แห่ง ได้แก่ ๑) วัดพระพรามค์เหลือง อำเภอพยุหะคีรี ๒) วัดเกาะหงษ์ อำเภอเมืองฯ ๓) วัดหัวดงใต้ อำเภอเก้าเลี้ยว ๔) วัดเก้าเลี้ยว อำเภอเก้าเลี้ยว ๕) บึงหูกวาง อำเภอบรรพตพิสัย ๖) วัดเขาหน่อ วัดบ้านแดน อำเภอบรรพตพิสัย ๗) วัดเขาดินใต้ อำเภอเก้าเลี้ยว และ ๘) วัดศรีสุวรรณ (วัดเขื่อนแดง) อำเภอเมืองฯ เหตุที่เรียกว่า “ประพาสต้น” นั้น เนื่องจากเมื่อเวลาจะประพาสแล้วไม่ยอมให้ใครรู้ว่าเสด็จไป เพื่อใกล้ชิดกับประชาราษฎร์มากขึ้น ในการเสด็จฯ จะทรงเรือมาดเก๋ง ๔ แจว ๑ ลำ แต่เรือลำเดียวไม่พอบรรทุกเครื่องครัวจึงทรงซื้อเรือมาดประทุน ๔ แจว ที่แม่น้ำอ้อมแขวง จังหวัดราชบุรี ๑ ลำ โปรดให้เจ้าหมื่นเสมอใจราช เป็นผู้คุมเครื่องครัวไปในเรือ นั้น เจ้าหมื่นเสมอใจราชมีชื่อเรียกว่า “อัน” จึงทรงตำรัสเรียกเรือลำนั้นว่า “เรือตาอัน” เรียกเร็ว ๆ จึงกลายเป็น “เรือต้น”

๑๒. ประเพณีลอยกระทง จังหวัดนครสวรรค์ จัดงานประเพณีลอยกระทงเป็นประจำทุกปีที่มีชื่อเสียงมายาวนาน ได้แก่ ชุมชนบ้านหน้าผา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จะนำกะลาที่เก็บสะสมไว้ตลอดทั้งปีมาทำความสะอาดและตกแต่งด้วยกระดาษสี ทำเทียนวางไว้กลางกะลา ไม่ใส่ดอกไม้ ธูปเทียนเหมือนกระทงทั่วไป เมื่อถึงวันลอยกระทงชาวบ้านจะนำกระทงกะลาที่เตรียมไว้บัพันไป มาจุดเทียนและปล่อยลงในแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีจุดเริ่มตั้งแต่ หน้าศาลเจ้าแม่หน้าผา อำเภอเมืองนครสวรรค์ ปัจจุบันจังหวัดนครสวรรค์มีสถานที่จัดงานประเพณีลอยกระทงที่น่าสนใจ ได้แก่ อาคารสัญลักษณ์ต้นแม่น้ำเจ้าพระยา “พาสาน” ตลาดวัฒนธรรม เช่น ตลาดเจ้าคะ ตลาดท่าเรือคลองคาง เป็นต้น

๔) การศึกษา

ข้อมูลการศึกษาของจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จังหวัดนครสวรรค์มีสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน ๖๕๕ แห่ง มีจำนวนนักเรียน ๑๘๙,๙๕๕ คน จำนวนครูและผู้บริหาร ๑๐,๕๔๑ คน จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส ๕๓,๙๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๓๔ ของนักเรียนทั้งหมดปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีนักเรียนออกกลางคันเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ร้อยละ ๒๙.๖๙ คะแนนเฉลี่ย O-NET จังหวัดนครสวรรค์ ชั้น ป.๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ (รวม ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้) มีคะแนนเฉลี่ยลดลง คะแนนเฉลี่ย O-NET ชั้นม.๓ และ ม.๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ (รวม ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้) มีคะแนนเฉลี่ยลดลง

จากการประเมินนักเรียนประถมศึกษาในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑, ๒ และ ๓ ประเมินความสามารถด้านการอ่าน การเขียน ระดับประถมศึกษา พบว่านักเรียนร้อยละ ๘๘ มีความสามารถอ่านออกเสียงในระดับพอใช้ขึ้นไป นักเรียนร้อยละ ๘๗ มีความสามารถอ่านรู้เรื่องในระดับพอใช้ขึ้นไป นักเรียนร้อยละ ๘๓ มีความสามารถเขียนคำในระดับพอใช้ขึ้นไป นักเรียนร้อยละ ๘๖ มีความสามารถเขียนเรื่องในระดับพอใช้ขึ้นไป

๕) ด้านการสาธารณสุข

ตารางที่ ๗ แสดงโรงพยาบาลภาครัฐ จำแนกระดับสถานบริการ สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์

รพศ.	จำนวนโรงพยาบาล				
	รพช. (จำแนกตามขนาดเตียง)				
	๑๒๐ เตียง	๙๐ เตียง	๖๐ เตียง	๓๐ เตียง	๑๐ เตียง
๑/๗๐๐ เตียง	๑	๒	๔	๕	๑

ที่มา : กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๘ แสดงโรงพยาบาลภาครัฐ และจำนวนบุคลากร สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์

โรงพยาบาลภาครัฐ	จำนวน รพ.สต. (แห่ง)	จำนวนบุคลากรของ รพ.สต. (ราย)
สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์	๑๙๐	๗๑๒
สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ อยู่ระหว่างโอนให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๐๑	๖๑๗
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด	NA*	NA*

ที่มา : กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์,

* อยู่ระหว่างรอรายงานจากสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ ๙ แสดงหน่วยงาน/สถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ นอกสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

จังหวัด	ชื่อหน่วยงาน/สถานบริการสาธารณสุขนอกสังกัด สป., นอกกระทรวง สธ.	
นครสวรรค์	ศูนย์วิชาการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ๑.สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๓ ๒.ศูนย์อนามัยที่ ๓ ๓.ศูนย์สุขภาพจิตที่ ๓ ๔.สำนักงานสนับสนุนบริการสุขภาพที่ ๓ ๕.ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๓ ๖.วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สป.ฯ	รพ.สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ๑.รพ.ส่งเสริมสุขภาพ (แม่และเด็ก) ๒.รพ.จิตเวชนครสวรรค์ราชนครินทร์ รพ.สังกัดกระทรวงกลาโหม ๑.รพ.ค่ายจิรประวัติ (กรมแพทย์และทหารบก) ๒.รพ.กองบิน ๔ (กองพลบินที่ ๓ กองบัญชาการยุทธทางอากาศ) ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล ๔ แห่ง

ที่มา : กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลสถานบริการสาธารณสุขและร้านขายยาสังกัดภาคเอกชน จังหวัดนครสวรรค์

รพ.	คลินิกแพทย์	คลินิก ทันตกรรม	สถาน พยาบาล	ร้าน ขายยา ปัจจุบัน	ร้านขายยา บรรจุเสร็จ	ร้านขายยา แผนโบราณ	สถานที่ ผลิตยา แผนโบราณ
๕	๑๔๖	๖๐	๑๒๐	๑๖๓	๗๙	๑๔	๑๓

ที่มา : กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๖) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่ ๕,๙๕๓,๕๑๗.๗๓ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จังหวัดนครสวรรค์มีพื้นที่ป่าไม้จากการแปลตีความโดยใช้ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม Sentinel-2 และดาวเทียม Landsat ๘ เป็นเนื้อที่ ๕๘๐,๕๗๕.๕๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๕ ของพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ (สำนักจัดการที่ดินป่าไม้, กรมป่าไม้) ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๗ พื้นที่ เนื้อที่รวมทั้งสิ้น ๓๖๔,๙๕๗.๘๗ ไร่ และพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ฯลฯ) จำนวน ๕ พื้นที่ เนื้อที่รวมทั้งสิ้น ๓๙๓,๑๕๘ ไร่

ภาพที่ ๑ แสดงพื้นที่ป่าไม้จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ ๑๑ แสดงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์

ลำดับ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เนื้อที่ป่าตาม กฎกระทรวง (ไร่)	เนื้อที่ป่าสงวนใน ปัจจุบัน (ไร่)	หมายเหตุ
๑	ป่าแม่วงก์ - แม่เปิน	๑,๐๘๐,๗๒๕.๐๐	๒๕๗,๕๔๐.๕๖	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๒	ป่าเขาคอก ป่าเขาโลมนาง ป่า เขาสอยดาว	๑๐๕,๖๐๐.๐๐	๕๕,๕๗๐.๗๕	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๓	ป่าเขาสูงและป่าเขาพระ	๖๕,๘๐๐.๐๐	๑๖,๘๗๘.๓๕	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๔	ป่าเขาสนามชัย	๕๕,๓๑๒.๐๐	๑๘,๓๔๘.๐๓	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๕	ป่าเขาหลวง	๑๐,๘๕๖.๒๕	๒,๙๓๔.๔๙	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๖	ป่าดงยางห้วยพลับ	๑,๐๐๐.๐๐	๕๒.๖๒	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๗	ป่าคุ้มครอง ป่าคลองบางประมุง	-	๑๓,๖๓๓.๐๗	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
รวม	๖ พื้นที่	๑,๓๑๙,๒๙๓.๒๕	๓๖๔,๙๕๗.๘๗	

● **ป่าแม่वंก** - แม่เป็น เป็นป่าสงวนตามประกาศกฏกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๐๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. ๒๔๘๑ อยู่ในท้องที่ตำบลห้วยน้ำหอม อำเภอลาดยาว ตำบลแม่เป็น อำเภอแม่เป็น ตำบลปางสวรรค์ อำเภอชุมตาบง และตำบลแม่เลย์ อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๑,๐๘๐,๗๒๕ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ ไม้สัก ยาง ตะเคียน มะค่า เป็นต้น

● **ป่าเขาคอก ป่าเขาโลมนาง และป่าเขาสอยดาว** เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามประกาศกฏกระทรวง ฉบับที่ ๑,๐๑๓ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ อยู่ในท้องที่ตำบลวังน้ำลาด ตำบลโคกเตื่อ ตำบลวังข่อย และตำบลตะคร้อ อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ครอบคลุมพื้นที่ ๑๐๕,๖๐๐ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ เต็ง รัง ไม้ไผ่ เป็นต้น

● **ป่าเขาสูงและป่าเขาพระ** เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามประกาศกฏกระทรวง ฉบับที่ ๑,๒๓๙ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ อยู่ในท้องที่ตำบลทุ่งทอง ตำบลหนองกลับ ตำบลหนองบัว ตำบลวังป้อ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว ตำบลวังน้ำลาด อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๖๕,๘๐๐ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ เต็ง รัง เหียง ลานป่า เป็นต้น

● **ป่าเขาลวง** เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามประกาศกฏกระทรวง ฉบับที่ ๗๐๓ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ อยู่ในท้องที่ตำบลวังม้า อำเภอลาดยาว ตำบลหนองกรด อำเภอเมืองนครสวรรค์ และตำบลบางประมุข ตำบลนากลาง ตำบลศาลาแดง ตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๕๕,๓๑๒ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ เต็ง รัง ประดู่ แดง ชิงชัน เป็นต้น

● **ป่าเขาสนามชัย** เป็นป่าสงวนตามประกาศกฏกระทรวง ฉบับที่ ๑๕๙ พ.ศ. ๒๕๐๖ ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. ๒๔๘๑ อยู่ในท้องที่ตำบลเขากะลา และตำบลนิคมเขาบ่อแก้ว อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๑๐,๘๕๖.๒๕ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ เต็ง รัง แดง มะค่าโมง เป็นต้น

● **ป่าดงยางห้วยพลับ** เป็นป่าสงวนตามประกาศกฏกระทรวง ฉบับที่ ๑๙ พ.ศ. ๒๕๐๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. ๒๔๘๑ อยู่ในท้องที่ตำบลบ้านแดน อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์เนื้อที่ ๑,๐๐๐ ไร่ ปัจจุบันได้มอบพื้นที่ให้กับ สปก. ทั้งหมด

ตารางที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ป่าอนุรักษ์จังหวัดนครสวรรค์

ลำดับ	ป่าอนุรักษ์	เนื้อที่ (ไร่)	การกำหนดเป็นพื้นที่อนุรักษ์
๑	อุทยานแห่งชาติแม่वंก	๒๙๐,๙๐๑	พระราชกฤษฎีกา วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๓๐
๒	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด	๖๖,๒๕๐	ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘
๓	วนอุทยานเขาหลวง	๒๙,๘๓๙	ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
๔	วนอุทยานถ้ำเพชร-ถ้ำทอง	๔,๗๐๓	ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓
๕	สวนรุกขชาติไพศาลี	๑,๔๖๕	ประกาศกรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๐
รวม	๕ พื้นที่	๓๙๓,๑๕๘	

๑.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๑) การคมนาคม

จังหวัดนครสวรรค์อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางหลวงแผ่นดินสายเอเชีย ๒๓๗ กิโลเมตร จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดที่เป็นประตูสู่ภาคเหนือ การเดินทางติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ นับได้ว่าสะดวกมาก เส้นทาง การติดต่อทางถนนระหว่างจังหวัดต่าง ๆ มีเส้นทางสายหลัก ๆ ดังนี้

• การคมนาคมทางรถยนต์

๑. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (พหลโยธิน) จากกรุงเทพฯ ผ่านนครสวรรค์ไปสิ้นสุดที่เชียงราย เป็นเส้นทางสายหลักและสายดั้งเดิมที่ใช้ในการคมนาคมเชื่อมระหว่างภาคเหนือกับภาคกลาง เส้นทางสายนี้ส่วนใหญ่เป็นเส้นทาง ๒ เลน ขณะนี้ถนนช่วงนครสวรรค์ - กำแพงเพชร เป็น ๔ เลนแล้ว กำลังมีการขยายไปถึงจังหวัดเชียงใหม่

๒. ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๒ (บางปะอิน - นครสวรรค์) เป็นเส้นทางหลวงแผ่นดินที่แยกออกจากเส้นทางหมายเลข ๑ เริ่มจากอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลัดสู่นครสวรรค์ เส้นทางสายนี้เป็นเส้นทาง ๘ เลน ทำให้การเดินทางสู่จังหวัดนครสวรรค์สะดวกและรวดเร็วมาก ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมงครึ่ง ในระยะทาง ๒๓๗ กิโลเมตร จากกรุงเทพฯ ถึงนครสวรรค์ เส้นทางนี้ประสานต่อกับเส้นทางหมายเลข ๑ ที่จังหวัดนครสวรรค์มุ่งสู่จังหวัดเชียงราย

๓. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ เป็นทางหลวงที่แยกจากเส้นทางหมายเลข ๓๒ (อินทร์บุรี - เขาทราย) ตรงอำเภอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผ่านอำเภอดงรัก ท่าตะโก หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เข้าสู่จังหวัดพิษณุโลก ไปสิ้นสุดที่จังหวัดเชียงใหม่ ตามเส้นทางสายนี้มีถนนเชื่อมเข้าตัวอำเภโพนทาลี ตาคลี ท่าตะโก อำเภเมืองฯ และอำเภชุมแสง และมีถนนเครือข่ายเชื่อมอำเภต่างๆ ที่กล่าวด้วย

๔. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๗ เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างจังหวัดนครสวรรค์กับจังหวัดพิษณุโลก โดยผ่านทางอำเภเก้าเลี้ยว อำเภบรรพตพิสัย ออกทางอำเภโพทะเลของจังหวัดพิจิตรไปสู่จังหวัดพิษณุโลก ทำให้การเดินทางติดต่อไปยังจังหวัดพิษณุโลกและพิจิตรสะดวกและรวดเร็วขึ้นมาก (ระยะทางประมาณ ๑๓๑ กิโลเมตร)

๕. ทางหลวงแผ่นดิน ๒๒๕ (นครสวรรค์-ชัยภูมิ) เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างนครสวรรค์กับจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคอีสาน เส้นทางนี้ผ่านทางอำเภชุมแสง อำเภหนองบัว ตัดผ่านเส้นทางหลวงหมายเลข ๑๑, ๒๑ ที่อำเภหนองบัว อำเภบึงสามพัน (จังหวัดเพชรบูรณ์) สู่จังหวัดชัยภูมิ

การเดินทางติดต่อกับจังหวัดข้างเคียง มีเส้นทางเชื่อมต่อผ่านอำเภต่างๆ มากมายพอสรุป เป็นหลักใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

๑. กรุงเทพฯ (ผ่านสระบุรี - ลพบุรี - ชัยนาท) ตามเส้นทางหมายเลข ๑

๒. กรุงเทพฯ (ผ่านบางบัวทอง - สุพรรณบุรี - ชัยนาท) ตามเส้นทางหมายเลข ๓๔๐ เข้าสู่เส้นทางหมายเลข ๑ ชัยนาท ผ่านเข้าพยุหะคีรี หรือเส้นทางสายเอเชีย (บางปะอิน - นครสวรรค์) ตามเส้นทางหมายเลข ๓๒

๓. ชัยนาท - อำเภเมืองนครสวรรค์ ประมาณ ๖๐ กิโลเมตร

๔. อุทัยธานี - อำเภเมืองนครสวรรค์ ผ่านทางอำเภโกรกพระ (หมายเลข ๓๒๒๐, ๓๓๑๙ และ ๓๐๐๕) ประมาณ ๓๖ กิโลเมตร ผ่านทางถนนสายเอเชีย (หมายเลข ๓๓๓ และ ๓๒) ประมาณ ๔๗ กิโลเมตร

๕. พิษณุโลก - อำเภเมืองนครสวรรค์ ประมาณ ๑๓๑ กิโลเมตร

๖. พิจิตร - อำเภเมืองนครสวรรค์ ประมาณ ๑๑๐ กิโลเมตร

๗. สุพรรณบุรี (ผ่านถนนหมายเลข ๓๔๐) ประมาณ ๑๕๕ กิโลเมตร

๘. สิงห์บุรี (ผ่านถนนเอเชีย หมายเลข ๓๒ , ๑) ประมาณ ๙๕ กิโลเมตร

๙. ลพบุรี (ผ่านถนนเอเชีย หมายเลข ๓๒ , ๑) ประมาณ ๑๓๕ กิโลเมตร

๑๐. กำแพงเพชร (ผ่านถนนพหลโยธิน หมายเลข ๑) ประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร

๑๑. ตาก (ผ่านถนนพหลโยธิน หมายเลข ๑) ประมาณ ๑๘๐ กิโลเมตร

๑๒. เพชรบูรณ์ (ผ่านทางถนนหมายเลข ๒๒๕ และแยกเข้าถนนหมายเลข ๒๑) ประมาณ ๑๙๒ กิโลเมตร มีเส้นทางคมนาคมขนส่งในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ แบ่งเป็น

ทางหลวงแผ่นดิน ในความดูแลของแขวงทางหลวงนครสวรรค์ที่ ๑ และแขวงทางหลวงนครสวรรค์ที่ ๒ (ตากฟ้า) กรมทางหลวง จำนวน ๔๙ สายทาง ระยะทาง ๑,๑๐๓.๗๕๘ กิโลเมตร

ทางหลวงชนบท ในความดูแลของแขวงทางหลวงชนบทนครสวรรค์ กรมทางหลวงชนบท จำนวน ๔๙ สายทาง ระยะทาง ๗๓๙.๒๐๔ กิโลเมตร

ทางหลวงท้องถิ่น ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวน ๖,๗๙๓ สาย ระยะทางรวม ๙,๔๒๑.๖๗๐๕ กิโลเมตร ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอตากฟ้า อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอพยุหะคีรี และอำเภอลาดยาว

• **คมนาคมทางรถไฟ**

จังหวัดนครสวรรค์มีเส้นทางรถไฟ มีสถานีรถไฟ ๑๕ สถานี ผ่านตัวอำเภอต่างๆ ได้แก่ อำเภอตากฟ้า อำเภอเมืองนครสวรรค์ และอำเภอชุมแสง

โครงการรถไฟทางคู่ ช่วงนครสวรรค์ – บ้านไร่ ระยะทาง ๓๐๔ กิโลเมตร มีทั้งสี่สถานี ๑๕ สถานี เป็นส่วนหนึ่งในสามช่วงของโครงการรถไฟทางคู่ แม่สอด-นครพนม และจะเชื่อมรถไฟฝั่งตะวันตกและตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ประชุมรับฟังความคิดเห็นเมื่อธันวาคม ๒๕๖๒ โครงการรถไฟทางคู่ ช่วงลพบุรี - ปากน้ำโพ ข้อมูลการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๖ สัญญาที่ ๑ ช่วงบ้านกล้วย-โคกกระทิง (ทางรถไฟยกระดับ) ความก้าวหน้าสะสม ๘๑.๗๒% ค่าต่ำกว่าแผน = -๑.๔๘% สัญญาที่ ๒ ช่วงท่าแค-ปากน้ำโพ ผลการก่อสร้างคืบหน้า ๗๕.๖% ค่าต่ำกว่าแผนงาน -๑๑.๙ % งานระบบอาณัติสัญญาณและโทรคมนาคม (ST๘) ความก้าวหน้าสะสม ๒๖.๓๓% ค่าต่ำกว่าแผนงาน = -๗๓.๒๒%

• **การคมนาคมทางอากาศ**

จังหวัดนครสวรรค์ ไม่มีสนามบินพาณิชย์ มีแต่สนามบินของกองบิน ๔ อำเภอตากฟ้า ซึ่งเดิมเคยใช้เป็นสนามบินของกองทัพอเมริกัน ที่มีศักยภาพสูงสำหรับเครื่องบินไอพ่น และสนามบินเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศักยภาพของสนามบินเหล่านี้สามารถปรับเป็นสนามบินพาณิชย์ได้

๒) สาธารณูปโภค

• **ด้านการไฟฟ้า** การให้บริการด้านกระแสไฟฟ้าภายในจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ผู้มีไฟฟ้าใช้ จำนวน ๓๒๑,๐๖๙ ราย ปริมาณการใช้ไฟฟ้า ๕๘๒ ล้านหน่วย จากครัวเรือนทั้งหมด ๓๒๕,๓๙๔ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๖๗ มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรมและปริมาณการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ตารางที่ ๑๓ แสดงการใช้ไฟฟ้าภาคครัวเรือน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

หน่วยงาน	ปี พ.ศ. ๒๕๖๓		ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	
	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	ปริมาณการใช้ไฟฟ้า	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	ปริมาณการใช้ไฟฟ้า
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดนครสวรรค์	๒๑๘,๑๖๑	๔๒๓.๓	๒๒๑,๒๑๓	๔๘๕.๔
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอตากฟ้า	๔๐,๖๙๙	๘๔	๔๓,๔๕๓	๘๘
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอลาดยาว	๕๗,๓๐๐	๙.๓	๕๘,๓๑๔	๙.๕
รวม	๓๑๖,๑๖๐	๕๑๗	๓๒๒,๙๘๐	๕๘๓

ที่มา : สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดนครสวรรค์, การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอตากฟ้า,

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอลาดยาว ข้อมูล เดือนมิถุนายน ๒๕๖๕

ตารางที่ ๑๔ แสดงการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

หน่วยงาน	ปี พ.ศ. ๒๕๖๓		ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	
	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	ปริมาณ การใช้ไฟฟ้า	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	ปริมาณ การใช้ไฟฟ้า
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดนครสวรรค์	๑๗,๗๑๕	๖๕๒.๙	๑๗,๙๕๖	๖๖๐.๕
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอตากาลี	๔,๔๓๖	๑๕๖	๔,๕๒๔	๑๕๕
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอลาดยาว	๒๑๙	๒.๖	๒๑๙	๒.๔
รวม	๒๒,๓๗๐	๘๑๒	๒๒,๖๙๙	๘๑๘

ที่มา : สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดนครสวรรค์, การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอตากาลี,
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอลาดยาว ข้อมูล เดือนมิถุนายน ๒๕๖๕

• **ด้านพลังงาน**

จังหวัดนครสวรรค์มีโรงไฟฟ้า ๑๖ แห่ง ประกอบด้วย

ตารางที่ ๑๕ แสดงชื่อสถานประกอบการด้านพลังงาน

ชื่อสถานประกอบการ	ชนิดเชื้อเพลิงหลัก/แหล่งพลังงานต้นกำลัง	ขนาดกำลังการผลิต (MW)	ขนาดกำลังการผลิต (kVA)
๑. บริษัท ดีเอ็มฟอส จำกัด	ก๊าซชีวภาพ (Biogas){น้ำเสียจากกระบวนการผลิตเอทานอลและกากมันสำปะหลัง}	๐.๙๕	๑,๑๘๗.๕๐
๒. บริษัท หนองบัว กรีนพาวเวอร์ จำกัด	ชีวมวล (Biomass){Gasification จากไม้สับและเศษไม้}	๒	๒,๕๐๐.๐๐
๓. บริษัท แมงวงส์ เอ็นเนอจี จำกัด	ชีวมวล (Biomass){ไม้ (ชิ้นไม้สับ, เปลือกไม้, เศษไม้, ไม้เลื้อย)}	๙	๑๑,๒๕๐.๐๐
๔. บริษัท รวมผลไบโอเพาเวอร์ จำกัด	ชีวมวล (Biomass){วัสดุเหลือใช้จากการผลิตน้ำตาล (กากอ้อย, ใบอ้อย)}	๕๐	๖๒,๕๐๐.๐๐
๕. บริษัท เกษตรไทย อินเตอร์เนชั่นแนล ชูการ์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	ชีวมวล (Biomass){วัสดุเหลือใช้จากการผลิตน้ำตาล (กากอ้อย, ใบอ้อย)}	๕๐	๖๒,๕๐๐.๐๐
๖. บริษัท เกษตรไทยไบโอเพาเวอร์ จำกัด	ชีวมวล (Biomass){วัสดุเหลือใช้จากการผลิตน้ำตาล (กากอ้อย, ใบอ้อย)}	๖๐	๗๐,๕๘๙.๐๐
๗. บริษัท จีจีซี เคทิส ไบโอบินด์สเทรียล จำกัด	ชีวมวล (Biomass){วัสดุเหลือใช้จากการผลิตน้ำตาล (กากอ้อย, ใบอ้อย)}, ชีวมวล (Biomass){น้ำกากส่าเข้มข้น}	๘๕	๑๐๔,๗๐๗.๐๐
๘. บริษัท เกษตรไทย อินเตอร์เนชั่นแนล ชูการ์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) สาขา ๓	ชีวมวล (Biomass){วัสดุเหลือใช้จากการผลิตน้ำตาล (กากอ้อย, ใบอ้อย)}, น้ำมันดีเซล (Diesel Oil)	๓๒.๕	๔๐,๖๒๕.๐๐
๙. บริษัท เคทิส ไบโอบีโอมอส จำกัด	ถ่านหิน (Coal)	๓	๓,๗๕๐.๐๐
๑๐. บริษัท เอ็นไวรอนเมนท์พัลฟ์ แอนด์ เปเปอร์ จำกัด	ถ่านหินและน้ำมันยางดำ	๓๑.๙๙๙	๓๙,๙๙๘.๗๕
๑๑. บริษัท จี-พาวเวอร์ โซลาร์ จำกัด (โครงการตาซิด)	พลังแสงอาทิตย์ (Solar Photovoltaic Power){Polycrystalline ขนาด ๒๘๐ Wp}	๖.๕	๖,๕๐๐.๐๐

ชื่อสถานประกอบกิจการ	ชนิดเชื้อเพลิงหลัก/แหล่งพลังงานต้นกำลัง	ขนาดกำลังการผลิต (MW)	ขนาดกำลังการผลิต (kVA)
๑๒. บริษัท จี-พาวเวอร์ ซอร์ซ จำกัด (โครงการตาสัง)	พลังแสงอาทิตย์ (Solar Photovoltaic Power){Polycrystalline}	๖.๕	๖,๕๐๐.๐๐
๑๓. บริษัท กฤชณรงค์ธัญกิจ จำกัด	พลังแสงอาทิตย์ (Solar Photovoltaic Power){Silicon Crystalline (Single-Si, Multi-Si)}	๗	๗,๐๐๐.๐๐
๑๔. บริษัท ซอยล์กรีนเทคโนโลยี จำกัด	พลังแสงอาทิตย์ (Solar Photovoltaic Power){Silicon Crystalline (Single-Si, Multi-Si)}	๗.๐๙๕	๗,๐๙๕.๐๐
๑๕. บริษัท อีเอ โซล่า นครสวรรค์ จำกัด	พลังแสงอาทิตย์ (Solar Photovoltaic Power){Silicon Crystalline (Single-Si, Multi-Si)}	๙๐	๙๐,๐๐๐.๐๐
๑๖. บริษัท กฤชณรงค์ธัญกิจ จำกัด	พลังแสงอาทิตย์ (Solar Photovoltaic Power){Silicon Thin Film (Amorphous-Si)}	๑.๑๓	๑,๑๓๐.๐๐
	รวม	๔๔๒.๖๗๔	๕๑๗,๘๓๒.๒๕

ที่มา : คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน กฟผ. กฟน. กฟภ. และ พพ. ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๖ แสดงกองทุนพัฒนาพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า จำนวน ๙ แห่ง (ขนาดกลาง ๑ แห่ง ขนาดเล็ก ๘ แห่ง)

ชื่อกองทุน	ประเภทกองทุน
๑. กองทุนพัฒนาไฟฟ้าจังหวัดนครสวรรค์ ๑	ขนาดกลาง
๒. กองทุนพัฒนาไฟฟ้าจังหวัดนครสวรรค์ ๒	ขนาดเล็ก
๓. กองทุนพัฒนาไฟฟ้าจังหวัดนครสวรรค์ ๓	ขนาดเล็ก
๔. กองทุนพัฒนาไฟฟ้าจังหวัดนครสวรรค์ ๔	ขนาดเล็ก
๕. กองทุนพัฒนาไฟฟ้าจังหวัดนครสวรรค์ ๕	ขนาดเล็ก
๖. กองทุนพัฒนาไฟฟ้าจังหวัดนครสวรรค์ ๖	ขนาดเล็ก
๗. กองทุนพัฒนาไฟฟ้าจังหวัดนครสวรรค์ ๗	ขนาดเล็ก
๘. กองทุนพัฒนาไฟฟ้าจังหวัดนครสวรรค์ ๘	ขนาดเล็ก
๙. กองทุนพัฒนาไฟฟ้าจังหวัดนครสวรรค์ ๙	ขนาดเล็ก

ที่มา : คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

ตารางที่ ๑๗ แสดงระบบการขนส่งทางท่อในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์

ระบบ	จำนวน	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง
๑. ระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ	๒๑,๘๐๐ เมตร	ขนาด ๒๐ นิ้ว
๒. ระบบขนส่งน้ำมันทางท่อ	๗๖,๐๐๐ เมตร	ขนาด ๑๔ นิ้ว

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๘ แสดงข้อมูลสถานประกอบการด้านน้ำมัน ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อมูลสถานประกอบการด้านน้ำมันเชื้อเพลิง	
ประเภท	จำนวน
สถานีบริการน้ำมันฯ ประเภท ก	๑๖๔ แห่ง
สถานีบริการน้ำมันฯ ประเภท ข	- แห่ง
สถานีบริการน้ำมันฯ ประเภท ค ๑	๕๗๖ แห่ง
สถานีบริการน้ำมันฯ ประเภท ค ๒	๔๐ แห่ง
สถานีบริการน้ำมันฯ ประเภท ง	๑๕๕ แห่ง
คลังน้ำมันเชื้อเพลิง	๑ แห่ง
สถานที่เก็บน้ำมัน ประเภทที่ ๓	๗ แห่ง
ถังขนส่งน้ำมัน	๒๑๙ คัน
ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๑๐	๑ ราย
ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๑๑	๗๕๘ ราย
ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๑๒	๗๕ ราย

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๙ แสดงข้อมูลสถานประกอบการด้านก๊าซปิโตรเลียมเหลว ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อมูลสถานประกอบการด้านก๊าซปิโตรเลียม (LPG)	
ประเภท	จำนวน
สถานีบรรจุก๊าซ LPG	๗ แห่ง
สถานีบริการก๊าซ	๒๗ แห่ง
ถังขนส่งก๊าซ LPG	๕ คัน
ร้านจำหน่ายก๊าซ LPG	๒๓๘ แห่ง
สถานที่ใช้ก๊าซ LPG	๑๔ แห่ง
คลังก๊าซปิโตรเลียมเหลว	๓ แห่ง

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

ตารางที่ ๒๐ แสดงข้อมูลสถานประกอบการด้านก๊าซธรรมชาติตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒

ประเภท	จำนวน
๑. ระบบการขนส่งก๊าซธรรมชาติทางท่อ	๒ โครงการ
๒. สถานีบริการก๊าซธรรมชาติ	๔ แห่ง

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

• **ด้านการประปา** ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ การประปาส่วนภูมิภาค (เฉพาะจังหวัดนครสวรรค์) มีกำลังการผลิต รวมทั้งสิ้น ๓,๐๒๐ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง ปริมาณน้ำที่ผลิตได้ ๑๘,๖๔๐,๔๗๐ ลูกบาศก์เมตร จำนวนผู้ใช้ น้ำประปา ๖๕,๘๙๕ ครัวเรือน (เฉพาะพื้นที่ที่ กปภ. รับผิดชอบ ได้แก่ กปภ.สาขานครสวรรค์, ท่าตะโก, ลาดยาว, พยุหะคีรี ไม่รวมประปาเทศบาล, ประปาหมู่บ้าน) คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔๗ ของครัวเรือนในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๔๒๖,๐๔๘ ครัวเรือน

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลการประปาส่วนภูมิภาค เขต ๑๐

การประปาส่วนภูมิภาค	ปี พ.ศ. ๒๕๖๓		ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	
	จำนวนผู้ใช้น้ำ (ครัวเรือน)	กำลังการผลิต (ลบ. ม./ชม.)	จำนวนผู้ใช้น้ำ (ครัวเรือน)	กำลังการผลิต (ลบ.ม.)
การประปาส่วนภูมิภาค เขต ๑๐				
กปภ.สาขานครสวรรค์	๓๑,๖๓๔	๑,๖๕๐	๓๒,๘๘๕	๑,๖๕๐
กปภ.สาขาท่าตะโก	๑๓,๔๔๙	๖๐๐	๑๓,๗๓๒	๖๐๐
กปภ.สาขาลาดยาว	๗,๕๔๘	๒๒๐	๗,๖๗๖	๒๒๐
กปภ.สาขาพยุหะคีรี	๑๑,๓๓๕	๕๕๐	๑๑,๖๐๒	๕๕๐
รวม	๖๓,๙๖๖	๓,๐๒๐	๖๕,๘๙๕	๓,๐๒๐

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค เขต ๑๐

หมายเหตุ ข้อมูลเฉพาะพื้นที่การประปาส่วนภูมิภาครับผิดชอบเท่านั้น ไม่รวมประปาเทศบาลหรือหมู่บ้าน

นอกจากนี้ยังมีผู้ใช้ประปาหมู่บ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนประปาหมู่บ้าน ๑,๗๒๘ แห่ง จำนวนหมู่บ้านที่ได้รับประโยชน์ ๑,๒๖๑ หมู่บ้าน ๓๓๘,๘๘๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๑๕ ของครัวเรือนในจังหวัด นครสวรรค์ จำนวนประปาหมู่บ้านที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพน้ำของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ ๓๐๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๓๐

- **โทรศัพท์และการสื่อสารอื่นๆ** ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เลขหมายโทรศัพท์ (TOT) มี ๑๔๐ ชุมสาย จำนวน ๑๐๑,๖๒๗ เลขหมาย จากการสำรวจประชากรที่มีอายุ ๖ ปีขึ้นไปจำนวน ๙๒๒,๐๐๕ คน ประชากรที่ใช้คอมพิวเตอร์ ๒๘๐,๖๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๔๔ ของประชากรที่ทำการสำรวจ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ๒๘๖,๔๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๖ และมีผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ ๗๐๑,๒๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๐๖

ตารางที่ ๒๒ แสดงจำนวนจุดติดตั้งเน็ตประชารัฐ (หมู่บ้าน) จังหวัดนครสวรรค์

ศูนย์บริการลูกค้า ทีโอที สาขา	เน็ตประชารัฐ (หมู่บ้าน)	ศูนย์บริการลูกค้า ทีโอที สาขา	เน็ตประชารัฐ (หมู่บ้าน)
นครสวรรค์	๑๓๐	ชุมแสง	๑๒๒
ปากน้ำโพ	๒๙	ลาดยาว	๑๒๒
ตากถ้ำ	๔๒	ท่าตะโก	๑๒๖
พยุหะคีรี	๔๐		
รวม			๖๑๑

ที่มา : ศูนย์บริการลูกค้า ทีโอที สาขา ณ พฤษภาคม ๒๕๖๑

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัด

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครสวรรค์ ณ ราคาปัจจุบัน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๑๑๑,๔๔๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๑ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ Gross domestic product (GDP) ประเทศไทย เป็นลำดับ ๒ ในภาคเหนือ(๑๗จังหวัด) ลดลงจำนวน -๕,๓๖๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -๔.๕๙ จาก GDP ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๑๑๖,๘๐๑ ล้านบาท สาเหตุจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID -๑๙) ทำให้การผลิตภาคอุตสาหกรรมและนักท่องเที่ยวลดลง ภาคการเกษตรได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ

(GDP แบบปริมาณลูกโซ่) ลดลงร้อยละ -๕.๘๑ โดยอัตราการเติบโตภาคเกษตรกรรมลดลงร้อยละ -๑๑.๘๑ อัตราการเติบโตภาคอุตสาหกรรมลดลงร้อยละ -๑๑.๑๙ และอัตราการเติบโตภาคบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๑๓

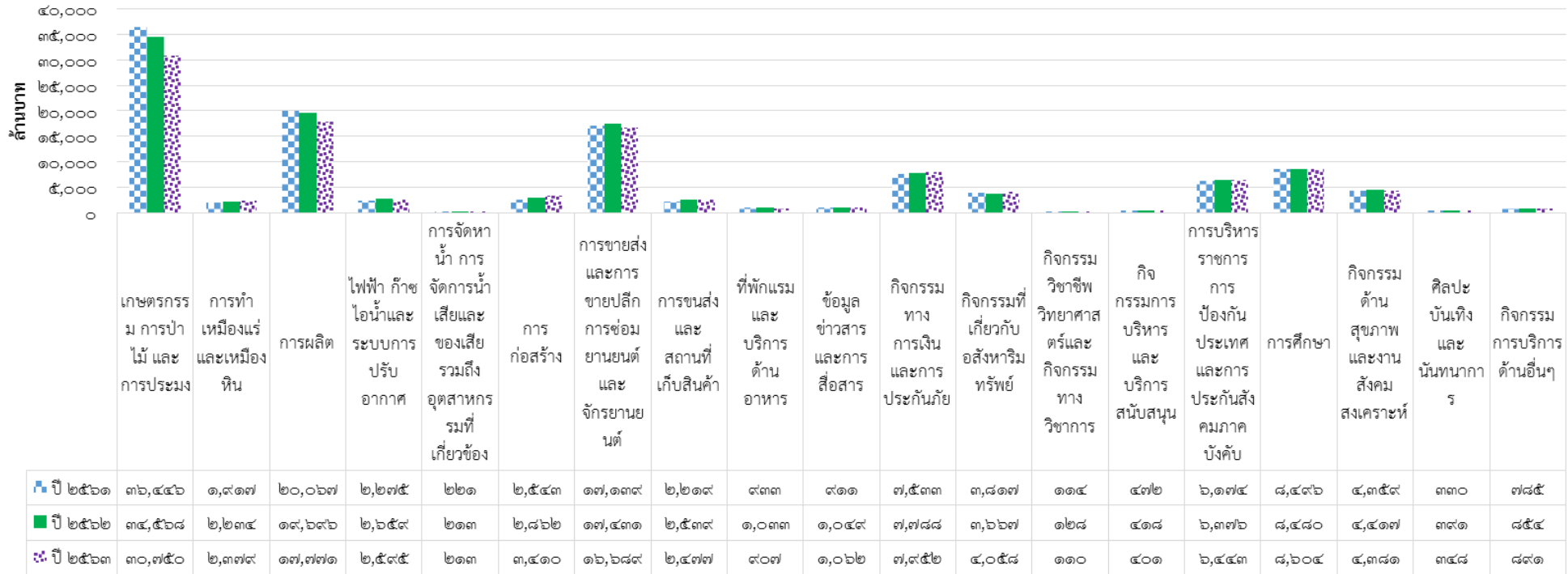
GPP ณ ราคาปัจจุบัน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง ลดลง -๓,๘๑๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -๑๑.๐๔ ภาคอุตสาหกรรมลดลงจำนวน -๑,๘๔๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -๗.๔๓ ภาคบริการเพิ่มขึ้นจำนวน ๓๐๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน จำนวน ๑๒๑,๐๗๐ บาทต่อคน มากเป็นลำดับ ๔ ในภาคเหนือ ลดลงจำนวน -๔,๖๕๘ บาท (จากปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๑๒๕,๗๒๘ บาท) สาขาอุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ ๕ ลำดับแรก ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้แก่ เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง, การผลิต, การขายส่ง และการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์, การศึกษา และกิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย โดยมีมูลค่ารวม ๘๑,๗๖๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดทั้งหมด

เมื่อพิจารณาอัตราการเติบโตของ GPP แบบปริมาณลูกโซ่ของจังหวัดนครสวรรค์ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๒ กับ ๒๕๖๓ พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลดลงร้อยละ -๕.๘๑ เมื่อเทียบระหว่าง สาขาอุตสาหกรรมที่การเติบโตของ GPP ลดลงหรือติดลบในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง ลดลงร้อยละ -๑๑.๘๑, กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการลดลงร้อยละ -๑๔.๑๔ , การผลิตลดลงร้อยละ-๑๓.๙๗, ศิลปะ บันเทิง และนันทนาการลดลงร้อยละ -๑๑.๖๙ และการขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ลดลงร้อยละ -๕.๑๒ สาขาอุตสาหกรรมที่เติบโตสูงขึ้น ได้แก่ การก่อสร้างเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๙.๙๗, กิจกรรมที่เกี่ยวกับอาหารมัตร์พียเพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๕๗, การจัดหา น้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียรวมถึงอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๐๕, กิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๘๗ และกิจกรรมทางการเงินและการประกันภัยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๒๙

ตารางที่ ๒๓ แสดง GPP จังหวัดนครสวรรค์ ระหว่างปี พ.ศ ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓

GPP จังหวัดนครสวรรค์ ณ ราคาปัจจุบัน ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๓

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ ครั้วเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนครั้วเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร

อำเภอ	จำนวนครั้วเรือน	จำนวนครั้วเรือนเกษตรกร	ร้อยละจำนวนครั้วเรือนเกษตรกร/ครั้วเรือนทั้งหมด	จำนวนแรงงานภาคเกษตร (ราย)
๑. เมืองนครสวรรค์	๒๔๒,๕๔๔	๑๐,๖๕๓	๔.๓๙	๑๐,๖๕๓
๒. บรรพตพิสัย	๘๔,๑๓๙	๑๒,๔๔๕	๑๔.๗๙	๑๒,๔๔๕
๓. ชุมแสง	๖๒,๒๐๕	๙,๖๔๒	๑๕.๕๐	๙,๖๔๒
๔. โกรกพระ	๓๓,๖๖๒	๔,๐๘๖	๑๒.๑๔	๔,๐๘๖
๕. ลาดยาว	๘๒,๑๒๔	๑๒,๐๑๔	๑๔.๖๓	๑๒,๐๑๔
๖. หนองบัว	๖๕,๔๙๖	๑๒,๐๒๑	๑๘.๓๕	๑๒,๐๒๑
๗. โพนสวรรค์	๖๙,๕๙๗	๑๓,๔๑๙	๑๙.๒๘	๑๓,๔๑๙
๘. พยุหะคีรี	๖๐,๐๕๓	๖,๙๑๑	๑๑.๕๑	๖,๙๑๑
๙. ตากถ้ำ	๑๐๒,๑๙๘	๗,๑๒๖	๖.๙๗	๗,๑๒๖
๑๐. ท่าตะโก	๖๕,๒๔๕	๑๔,๑๑๕	๒๑.๖๓	๑๔,๑๑๕
๑๑. ตากฟ้า	๓๙,๐๙๗	๕,๐๐๒	๑๒.๗๙	๕,๐๐๒
๑๒. แก้วลาย	๓๔,๐๕๕	๔,๒๔๘	๑๒.๔๗	๔,๒๔๘
๑๓. แม่वंก	๔๙,๖๓๑	๖,๔๕๐	๑๓.๐๐	๖,๔๕๐
๑๔. แม่เปิน	๒๐,๘๖๖	๒,๐๘๗	๑๐.๐๐	๒,๐๘๗
๑๕. ชุมตาบง	๑๗,๙๐๒	๒,๔๙๖	๑๓.๙๔	๒,๔๙๖
รวม	๑,๐๒๘,๘๑๔	๑๒๒,๗๑๕	๑๑.๙๓	๑๒๒,๗๑๕

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครสวรรค์, สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

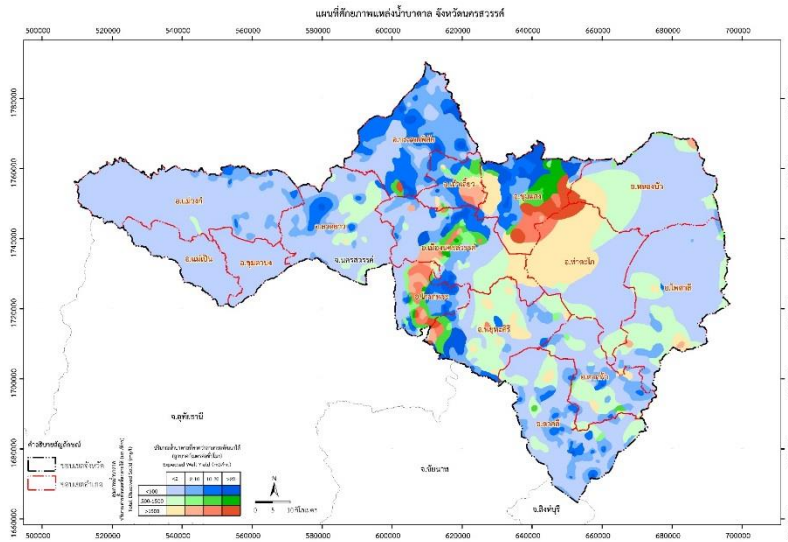
การใช้พื้นที่ทำการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นที่นา รองลงมาเป็นพืชไร่ และพืชยืนต้น/ไม้ผล

ตารางที่ ๒๕ แสดงตารางการใช้ที่ดินทำการเกษตร ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๓ (ไร่)

ปี	รวม	ที่นา	พืชไร่	พืชยืนต้นและไม้ผล	สวนผักและไม้ดอก	อื่นๆ
๒๕๕๗	๔,๓๘๐,๖๐๐	๒,๖๔๓,๙๑๐	๑,๔๕๙,๒๖๕	๘๒,๓๓๐	๒๘,๙๘๖	๑๖๖,๑๐๙
๒๕๕๘	๔,๓๘๓,๕๗๙	๒,๖๔๒,๗๗๒	๑,๔๖๓,๑๔๙	๘๒,๔๙๑	๒๘,๙๗๕	๑๖๖,๑๒๒
๒๕๕๙	๔,๓๘๒,๓๕๔	๒,๖๔๓,๒๕๓	๑,๔๖๑,๖๐๑	๘๒,๔๔๖	๒๙,๐๒๑	๑๖๖,๐๓๔
๒๕๖๐	๔,๓๘๒,๙๕๘	๒,๖๔๓,๙๕๖	๑,๔๖๑,๖๗๐	๘๒,๓๙๙	๒๘,๘๖๒	๑๖๖,๐๗๑
๒๕๖๑	๔,๓๘๑,๘๘๗	๒,๖๔๒,๗๐๑	๑,๔๖๑,๘๒๑	๘๒,๔๑๕	๒๘,๘๗๓	๑๖๖,๐๗๗
๒๕๖๒	๔,๓๘๒,๗๑๔	๒,๖๔๓,๑๕๓	๑,๔๖๒,๒๔๔	๘๒,๔๒๘	๒๘,๘๕๖	๑๖๖,๐๓๓
๒๕๖๓	๔,๓๖๕,๙๗๔	๒,๖๔๒,๘๒๑	๑,๔๖๑,๘๘๗	๘๒,๕๒๐	๒๘,๙๗๔	๑๔๙,๗๗๑

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ข้อมูลเดือน มิถุนายน ๒๕๖๕

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

ภาพที่ ๒ แสดงแผนที่ศักยภาพแหล่งน้ำบาดาล จังหวัดนครสวรรค์

๑) แหล่งน้ำใต้ดิน

แหล่งน้ำใต้ดินในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ โดยส่วนใหญ่ของพื้นที่เป็นพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำบาดาลปานกลาง และให้น้ำบาดาลคุณภาพดี ซึ่งปริมาณน้ำบาดาลจะใช้ระดับความเข้มข้นของสี (tone) เป็นเครื่องแสดงแทน แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ ควบคู่กันไปกับข้อมูลด้านคุณภาพน้ำที่เป็นค่าปริมาณสารละลายทั้งหมด (TDS) โดยได้แบ่งระดับความเข้มข้นของสีทั้งหมด ๓ สี ได้แก่ สีฟ้าแสดงพื้นที่ให้น้ำบาดาลคุณภาพดี สีเขียวแสดงพื้นที่ให้น้ำบาดาลคุณภาพปานกลาง และสีน้ำตาลแสดงพื้นที่ให้น้ำบาดาลคุณภาพต่ำ และแบ่งระดับความเข้มข้นสีเป็น ๔ ระดับ ได้แก่

- ๑) ระดับความเข้มข้นสีอ่อนที่สุด เป็นพื้นที่ที่มีน้ำบาดาลอยู่น้อย ได้ปริมาณน้ำไม่เกิน ๒ ลบ.ม./ชม.
- ๒) ระดับความเข้มข้นสีอ่อน เป็นพื้นที่ที่มีน้ำบาดาลปานกลาง ได้ปริมาณน้ำไม่เกิน ๒-๑๐ ลบ.ม./ชม.
- ๓) ระดับความเข้มข้นสีปกติ เป็นพื้นที่ที่มีน้ำบาดาลมาก ได้ปริมาณน้ำไม่เกิน ๑๐-๒๐ ลบ.ม./ชม.
- ๔) ระดับความเข้มข้นสีอ่อนที่สุด เป็นพื้นที่ที่มีน้ำบาดาลอยู่มาก ได้ปริมาณน้ำ ๒๐ ลบ.ม./ชม. ขึ้นไป

ปริมาณน้ำบาดาลต้นทุน จังหวัดนครสวรรค์มีปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งหมด รวม ๗๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี โดยมีปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนที่สามารถนำมาใช้ได้มากที่สุดที่อำเภอไพศาลี และมีปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนที่สามารถนำมาใช้น้อยที่สุดที่อำเภอเก้าเลี้ยวและอำเภอชุมตาบง

ตารางที่ ๒๖ แสดงปริมาณน้ำบาดาลต้นทุน จังหวัดนครสวรรค์

อำเภอ	ปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนที่สามารถนำมาใช้ได้ (ล้าน ลบ.ม. / ปี)	อำเภอ	ปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนที่สามารถนำมาใช้ได้ (ล้าน ลบ.ม. / ปี)
อำเภอเก้าเลี้ยว	๑๙	อำเภอแม่วงก์	๖๗
อำเภอโกรกพระ	๒๓	อำเภอลาดยาว	๕๙
อำเภอชุมแสง	๔๕	อำเภอชุมตาบง	๑๙
อำเภอท่าตะโก	๖๘	อำเภอแม่เปิน	๒๓
อำเภอบรรพตพิสัย	๕๘	อำเภอตากฟ้า	๓๘

อำเภอ	ปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนที่สามารถนำมาใช้ได้ (ล้าน ลบ.ม. / ปี)	อำเภอ	ปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนที่สามารถนำมาใช้ได้ (ล้าน ลบ.ม. / ปี)
อำเภอหนองบัว	๖๖	อำเภอตากลี	๖๖
อำเภอพยุหะคีรี	๕๓	อำเภอไพศาลี	๗๗
อำเภอเมืองนครสวรรค์	๕๘	รวม	๗๔๐

บ่อบาดาลที่มีใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ (พ.ศ. ๒๕๔๒ – ๒๕๖๕) แบ่งเป็นประเภทอุบิภาค – บริเวณ ๗๐๐ บ่อ ประเภทเกษตรกรรม ๕๐๓ บ่อ และประเภทธุรกิจ ๒๒๔ บ่อ รวม ๑,๓๔๐ บ่อ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕)

๒) พื้นที่ชลประทาน

พื้นที่ที่อยู่ในเขตชลประทานครอบคลุมพื้นที่ ๑,๔๙๓,๓๙๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๙ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีโครงการชลประทานในพื้นที่ ๒๖๗ โครงการ เป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ๔ โครงการ โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๑๕ โครงการ อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง ระบบส่งน้ำ จำนวน ๒ โครงการ ถ้าดำเนินการแล้วเสร็จจะเพิ่มพื้นที่ชลประทานอีกประมาณ ๘๐,๐๐๐ ไร่ โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๑๘๘ โครงการ เนื่องจากความสูงของระดับน้ำในแม่น้ำมีความแตกต่างกันมาก จึงมีโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าถึง ๖๔ โครงการ ตามพื้นที่ริมแม่น้ำ

ตารางที่ ๒๗ แสดงจำนวนโครงการชลประทานในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๕๖๕

ลำดับ	ประเภท	จำนวนโครงการ	พื้นที่โครงการ (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์	ร้อยละ (ของจังหวัด)
๑	โครงการชลประทานขนาดใหญ่	๔	๓๔๐,๒๔๖	๓๓๓,๗๖๒	-	๕.๕๖
๒	โครงการชลประทานขนาดกลาง	๑๕	๓๙๑,๒๙๕	๓๙๑,๒๙๕	-	๖.๕๒
๓	โครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๘๘	๕๖๕,๖๕๐	-	๕๖๕,๖๕๐	-
๔	โครงการสูบน้ำ ด้วยไฟฟ้า	๖๔	๑๙๖,๒๐๐	-	๑๑๙,๐๘๘	-
	รวม	๒๖๗	๑,๔๙๓,๓๙๑	๗๒๕,๐๕๗	๖๘๔,๗๓๘	๑๒.๐๘

ที่มา : โครงการชลประทานนครสวรรค์ ณ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๑) พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

๑. **ข้าวนาปี** จัดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ของจังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวทุกอำเภอ แต่อำเภอ ที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากในลำดับต้นๆ ได้แก่ อำเภอบรรพตพิสัย,ท่าตะโก,หนองบัว,ลาดยาว และชุมแสง ซึ่งมีการเพาะปลูกข้าวพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริม เช่น พันธุ์ชัยนาท ๑ , กข. ๓๑, กข. ๔๑ และ ข้าวดอกมะลิ ๑๐๕ เป็นหลัก ประกอบกับสภาพภูมิอากาศ และ ศักยภาพของดินเอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกข้าวพื้นที่ปลูกข้าวอยู่ในเขตอาศัยน้ำฝนและเขตชลประทาน ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อม เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม และศัตรูพืช

๒. **ข้าวนาปรัง** จังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง ซึ่งจะทำการเพาะปลูกตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเมษายนของทุกปี พื้นที่เพาะปลูกในแต่ละปีขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำที่จะใช้ในการเพาะปลูก แหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก ได้แก่ เขตชลประทาน สูบน้ำด้วยไฟฟ้า และน้ำบาดาล อำเภอที่มีการเพาะปลูกมากในลำดับต้น ได้แก่ อำเภอบรรพตพิสัย, ชุมแสง,ตากลี,ท่าตะโก,ลาดยาว และอำเภอเมืองนครสวรรค์ ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี

๓. อ้อยโรงงาน จังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่เพาะปลูกอ้อยโรงงานอยู่ในลำดับต้น ๆ ของประเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากมีโรงงานแปรรูป (โรงงานน้ำตาล) ที่ใหญ่ที่สุดในระดับประเทศ ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดและมีการส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูกร่วมกันระหว่างภาคราชการและเอกชน ทั้งในเรื่องของการใช้พันธุ์ดีและปฏิบัติดูแลพันธุ์ที่ใช้ในการเพาะปลูก ได้แก่ พันธุ์ขอนแก่น ๓ ซึ่งเป็นพันธุ์ของทางราชการ และพันธุ์ LK - ๒- ๑๑ ซึ่งเป็นพันธุ์ส่งเสริมของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ อยู่ในเกณฑ์ที่รวมทั้งเปอร์เซ็นต์ความหวาน (ค่า CCS) อำเภอที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากในลำดับต้น ๆ ได้แก่ อำเภอตากลี,ตากฟ้า,พยุหะคีรี และ อำเภอแม่เปิน

๔. มันสำปะหลัง จังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังอยู่ในลำดับต้นๆ ในเขตภาคเหนือรองจากจังหวัดกำแพงเพชร พันธุ์ที่ใช้เพาะปลูก ได้แก่ ระยะเวลา ๑๑ , ระยะเวลา ๕ , ระยะเวลา ๗ , หัวยบง ๖๐ , หัวยบง ๘๐ และเกษตรศาสตร์ ๕๐ ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริมและเหมาะสมที่จะใช้ปลูกในเขตพื้นที่จังหวัด ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่ดีเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียง อำเภอที่มีการเพาะปลูกมาก ได้แก่ อำเภอแม่วงก์,ไพศาลี,ลาดยาว,หนองบัว,ชุมตาบง และ แม่เปิน

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ฤดูกาลผลิต ปี ๒๕๖๔/๖๕

ที่	ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่(กิโลกรัม)	ผลผลิตรวม (ตัน)
๑	ข้าวนาปี	๒,๖๑๙,๕๐๗	๙๙,๗๑๘	๖๗๔	๑,๗๖๕,๕๔๗
๒	ข้าวนาปรัง	๕๒๕,๑๙๙	๒๐,๗๔๐	๗๕๙	๔๑๗,๐๕๓
๓	อ้อยโรงงาน	๔๘๖,๙๖๕	๑๓,๑๕๑	๙,๓๓๙	๔,๕๔๗,๗๖๖
๔	มันสำปะหลัง	๕๔๙,๔๗๗	๒๘,๗๕๓	๓,๐๒๕	๑,๐๗๙,๕๖๘
๕	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ฤดูฝน)	๒๙๔,๘๐๑	๑๓,๒๘๘	๙๒๖	๓๔๑,๙๗๖
๖	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ฤดูแล้ง)	๖๓,๖๙๔	๓,๔๓๘	๑,๐๕๘	๘๐,๖๒๘
๗	ถั่วเขียวผิวมัน (ฤดูฝน)	๒๒,๔๘๕	๑,๖๖๑	๑๒๕	๕,๖๙๕
๘	ถั่วเขียวผิวมัน (ฤดูแล้ง)	๔๓,๑๘๕	๑,๔๔๑	๑๔๕	๖,๒๖๑
๙	ยางพารา	๖,๖๗๘	๒๖๔	๑๖๘	๗๐๔
๑๐	ไม้ผล	๒๐,๒๔๘	๕,๔๙๒	-	-
๑๑	พืชผัก	๑๒,๓๐๙	๓,๒๗๘	-	-
๑๒	ไม้ดอก	๒,๐๘๒	๑,๒๔๘	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์

- สภาพการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ ปีการผลิต ๒๕๖๔/๖๕

จังหวัดนครสวรรค์ มีพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว, อ้อยโรงงาน, มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ซึ่งสามารถสรุปพื้นที่เพาะปลูกพืช ในปี ๒๕๖๔/๖๕ ดังนี้

ตารางที่ ๒๙ แสดงสรุปพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ

ที่	ชนิดพืช	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ (ตัน)
๑	ข้าวนาปี	๒,๖๑๙,๕๐๗	๙๙,๗๑๘	๑,๗๖๕,๕๔๗
๒	อ้อยโรงงาน	๔๘๖,๙๖๕	๑๓,๑๕๑	๔,๕๔๗,๗๖๖
๓	มันสำปะหลัง	๕๔๙,๔๗๗	๒๘,๗๕๓	๑,๐๗๙,๕๖๘
๔	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒๙๔,๘๐๑	๑๓,๒๘๘	๓๐๒,๒๐๙

- แบ่งตามลักษณะภูมิประเทศ

ตารางที่ ๓๐ แสดงโซนที่ ๑ ตอนกลางของจังหวัด ประกอบด้วย อำเภอเมือง บรรพตพิสัย แก้วเจ็ว ชุมแสง ท่าตะโก โกรกพระ และพยุหะคีรี

ที่	ชนิดพืช	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ (ตัน)
๑	ข้าว	๑,๔๖๙,๓๓๑	๕๔,๙๗๒	๙๔๘,๔๓๕
๒	อ้อยโรงงาน	๑๗๑,๔๔๓	๔,๗๒๔	๙๐๗,๓๒๐
๓	มันสำปะหลัง	๗๓,๐๒๗	๔,๖๐๘	๑๖๙,๕๕๑
๔	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๗๘,๓๒๖	๓,๙๘๘	๘๕,๒๖๑

ตารางที่ ๓๑ แสดงโซนที่ ๒ ด้านทิศตะวันออกของจังหวัด ประกอบด้วย อำเภอหนองบัว ไผ่ศาลี ตากฟ้า และตากลี

ที่	ชนิดพืช	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ (ตัน)
๑	ข้าว	๗๓๔,๒๙๕	๒๙,๒๘๖	๔๘๘,๔๙๑
๒	อ้อยโรงงาน	๑๕๐,๑๖๐	๓,๙๖๗	๑,๓๙๔,๗๘๐
๓	มันสำปะหลัง	๒๔๑,๒๗๒	๑๒,๖๙๐	๕๙๙,๑๒๑
๔	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑๗๙,๕๓๕	๗,๒๘๔	๒๐๗,๑๔๘

ตารางที่ ๓๒ แสดงโซนที่ ๓ ด้านทิศตะวันตกของจังหวัด อยู่ในเขตอำเภอลาดยาว แม่वंก แม่เป็น และชุมตาบง

ที่	ชนิดพืช	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ (ตัน)
๑	ข้าว	๔๑๖,๑๗๒	๑๗,๕๓๑	๒๕๐,๒๑๑
๒	อ้อยโรงงาน	๑๖๕,๓๖๓	๒,๖๔๒	๑,๓๘๙,๕๕๐
๓	มันสำปะหลัง	๒๓๕,๑๑๖	๑๑,๙๙๒	๖๙๘,๖๐๐
๔	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๖,๙๓๕	๒,๓๔๔	๖๒,๕๒๗

ตารางที่ ๓๓ แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจและผลิตเฉลี่ยที่สำคัญ ๕ ชนิด ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔

พืชเศรษฐกิจ	๒๕๖๒/๖๓		๒๕๖๓/๖๔		๒๕๖๔/๖๕	
	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก. ต่อไร่)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก. ต่อไร่)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก. ต่อไร่)
๑. ข้าวนาปี	๒,๓๗๖,๓๕๒	๖๖๔	๒,๔๑๐,๖๕๔	๖๗๔	๒,๖๑๙,๕๐๗	๖๗๔
๒. ข้าวนาปรัง	๕๓๕,๓๖๖	๗๐๒	๓๔๖,๓๖๙	๗๕๙	๕๒๕,๑๙๙	๗๕๙
๓. อ้อยโรงงาน	๕๖๗,๐๙๑	๑๒,๕๕๐	๕๑๙,๐๐๐	๙,๓๓๙	๔๘๖,๙๖๕	๙,๓๓๙
๔. มันสำปะหลัง	๓๕๖,๘๘๒	๓,๐๒๕	๔๘๐,๑๔๔	๓,๐๒๕	๕๔๙,๔๗๗	๓,๐๒๕
๕. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒๘๙,๓๑๗	๘๗๕	๓๖๙,๓๐๕	๙๒๖	๒๙๔,๘๐๑	๙๒๖
รวม	๔,๑๒๕,๐๐๘		๔,๑๒๕,๔๗๒		๔,๔๗๕,๙๔๙	

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ตารางที่ ๓๔ แสดงผลผลิตรวมและมูลค่าผลผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ๕ ชนิด ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

พืชเศรษฐกิจ	๒๕๖๑/๖๒		๒๕๖๒/๖๓		๒๕๖๓/๖๔		๒๕๖๔/๖๕	
	ผลผลิตรวม (ตัน)	คิดเป็นมูลค่า (ล้านบาท)	ผลผลิตรวม (ตัน)	คิดเป็นมูลค่า (ล้านบาท)	ผลผลิตรวม (ตัน)	คิดเป็นมูลค่า (ล้านบาท)	ผลผลิตรวม (ตัน)	คิดเป็นมูลค่า (ล้านบาท)
๑. ข้าวนาปี	๑,๗๔๖,๙๑๒	๑๖,๑๙๓.๘๗	๑,๖๘๗,๑๓๙	๑๓,๑๙๓.๐	๑,๖๒๔,๗๘๐	๑๓,๐๙๕.๐	๑,๗๖๕,๕๔๗	๑๒,๖๒๓
๒. ข้าวนาปรัง	๓๔๓,๖๑๔	๒,๓๓๖.๕๗	๓๗๕,๘๒๖	๒,๗๐๒.๐๐	๒๖๒,๘๙๔	๒,๐๒๙.๐๐	๕๒๕,๑๙๙	๒,๘๐๐
๓. อ้อยโรงงาน	๗,๖๘๐,๑๒๗	๕,๗๖๐.๐๙	๗,๑๑๖,๙๙๒	๖,๕๐๖.๐๐	๔,๘๔๖,๙๔๑	๔,๐๒๒.๐๐	๔,๕๔๗	๔,๘๖๖
๔. มันสำปะหลัง	๙๔๙,๒๒๑	๒,๐๖๙.๓๐	๑,๔๑๓,๕๓๗	๒,๑๐๕.๐๐	๑,๐๗๙,๕๖๘	๒,๕๖๒.๐๐	๑,๖๖๒,๑๕๕	๓,๗๓๙
๕. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๐๒,๔๑๖	๑,๙๙๕.๙๔	๓๓๒,๒๐๙	๑,๗๑๙.๐๐	๓๔๑,๙๗๖	๒,๕๕๗.๐๐	๒๗๒,๙๘๕	๒,๐๗๔
รวม	๑๑,๐๒๒,๒๙๐	๒๘,๓๕๖.๐๐	๑๐,๙๒๕,๗๐๓	๒๖,๒๒๕.๐	๘,๑๕๖,๑๕๙	๒๔,๒๗๕.๐๔	๑๔,๒๓๐,๔๓๓	๒๖,๑๐๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

๒) การประมง

จังหวัดนครสวรรค์ มีความพร้อมทางด้านการประมงเป็นอย่างมากเนื่องจากมีแหล่งน้ำสายสำคัญไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน ไหลมาบรรจบกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา และมีบึง น้ำจืดขนาดใหญ่ ๑ แห่ง คือ บึงบอระเพ็ด และมีแหล่งน้ำสำหรับเพิ่มศักยภาพการผลิตสัตว์น้ำ จำนวน ๑,๐๐๔ แห่ง เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนด้านประมงจำนวน ๘,๗๖๖ ฟาร์ม

การเพาะเลี้ยงปลาส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ คือ อ่างเก็บน้ำเมืองนครสวรรค์ และอ่างเก็บน้ำชุมแสง ชนิดสัตว์น้ำที่เพาะเลี้ยง ได้แก่ ปลาดุกบิ๊กอุย ปลาดุก ปลานิล และปลาสวาย เป็นต้น โดยมีสัตว์น้ำที่ต้องขออนุญาตตาม พรบ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้แก่ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยง จระเข้ จำนวน ๒๕ ราย ตะพาบ จำนวน ๑ ราย ปลาตะพัด จำนวน ๑ ราย ปลาเสือตอ จำนวน ๑ ราย

ตารางที่ ๓๕ แสดงข้อมูลเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนด้านประมง

ข้อมูลเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนด้านประมง																
ที่	อำเภอ	จำนวน ฟาร์ม	บ่อดิน		กระชัง		บ่อซีเมนต์		บ่อพลาสติก		ร่องสวน		นา		วิธีอื่นๆ	
			จำนวน (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	เนื้อที่ (ตรม.)	จำนวน (ราย)	เนื้อที่ (ตรม.)	จำนวน (ราย)	เนื้อที่ (ตรม.)	จำนวน (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	เนื้อที่	จำนวน (ราย)	เนื้อที่
๑	เมืองฯ	๑,๙๐๑	๑,๕๙๑	๓,๙๖๖.๑๕	๑๒๐	๑๕.๒๔	๖๘	๗๑.๑	๑๑๓	๔๗.๕	๕	๖.๙๕	๓	๘	๑	๐.๐๕
๒	เก้าเลี้ยว	๕๔๙	๕๔๐	๖๑๓.๙๓	๑	๐.๑๕	๕	๒.๗๕	๑	๐.๐๙	๒	๙	-	-	-	-
๓	แม่เปิน	๒๕๖	๒๕๔	๓๕๕.๕	-	-	๒	๐.๐๐๒	-	-	-	-	-	-	-	-
๔	แม่वंก	๔๗๒	๔๖๘	๔๙๗.๖๕	-	-	-	-	๓	๕.๕๐	๑	๑.๐๐	-	-	-	-
๕	โกรกพระ	๔๔๘	๔๓๓	๕๘๖.๘๕	๑	๐.๐๑	๓	๐.๓๘	๔	๐.๓๒	๗	๒.๔๓	-	-	-	-
๖	ไพศาลี	๑๔๓	๑๔๐	๑๓๓.๕	-	-	-	-	๓	๑.๒๖	-	-	-	-	-	-
๗	ชุมแสง	๑,๗๐๗	๑,๕๖๔	๒,๑๘๗.๒๕	๘๙	๑๗.๑๑	๒๕	๒.๒๕	๒๗	๑๖.๔	๑	๐.๑	-	-	๑	๐.๐๑
๘	ชุมตาบง	๓๕๙	๓๕๘	๕๔๖.๑๔	-	-	๑	๑.๐๐	-	-	-	-	-	-	-	-
๙	ตากฟ้า	๑๒๗	๑๒๔	๑๐๙.๒๕	-	-	๒	๘.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑	๐.๐๖
๑๐	ตากถี	๕๑	๓๗	๓๗๘.๒๕	-	-	๔	๒.๕	๔	๐.๐๗๘	๑	๑๕.๐๐	-	-	๕	๐.๖๙
๑๑	ท่าตะโก	๔๖๒	๔๓๐	๔๙๘.๒๕	๒	๐.๐๖	๒	๐.๕๕	๒๕	๗.๘๔	-	-	๓	๐.๐๑	-	-
๑๒	บรรพตพิสัย	๕๓๔	๕๑๒	๗๖๖.๑	๕	๑.๒๕	๙	๒.๒	๒	๑	๖	๒.๖	-	-	-	-
๑๓	พยุหะคีรี	๔๕๓	๓๖๔	๔๗๘.๕๓	๗๖	๗.๑๗	๑๒	๒.๖	๑	๐.๑๖	-	-	-	-	-	-
๑๔	ลาดยาว	๖๖๐	๖๕๓	๑,๐๑๙.๘๗	-	-	๒	๐.๒	๑	๑.๐๐	-	-	๔	๒.๗๕	-	-
๑๕	หนองบัว	๖๔๔	๖๒๙	๕๓๑.๑๘	๑	๐.๐๘	๘	๐.๑๙	๒	๐.๓๒	๑	๑.๗๕	-	-	๓	๔.๖๓
ผลรวมทั้งหมด		๘,๗๖๖	๘,๐๙๗	๑๒,๖๖๘.๔	๒๙๕	๔๑.๐๗	๑๔๓	๙.๐๗๒	๑๘๖	๘๑.๔๖๘	๒๔	๓๘.๘๓	๑๐	๑๐.๗๖	๑๑	๕.๔๔

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดนครสวรรค์ ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ตารางที่ ๓๖ แสดงรายการสัตว์น้ำที่ทำรายได้สูงสุด ๓ อันดับแรกของจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ชนิดสัตว์น้ำ	จำนวนฟาร์ม (ราย)	ปี พ.ศ. ๒๕๖๔			
		ปริมาณการผลิต (ตัน)	มูลค่า (พันบาท)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	ผลผลิตเฉลี่ย/ ไร่/ปี (กก.)
ปลาดุก	๒,๔๖๑	๖,๐๕๖	๒๙๓,๑๒๖	๔๘.๔๐	๓๑๕.๔๒
ปลานิล	๓,๑๖๑	๕,๐๒๐	๒๑๓,๓๔๙	๔๒.๕๐	๒๖๑.๔๖
ปลากด	๒๒๖	๔๖๘	๖๑,๖๖๕	๑๓๑.๗๙	๒๔.๓๘

ที่มา : กลุ่มสถิติการประมง กองนโยบายและแผนพัฒนาการประมงกรมประมง, สถิติผลผลิตการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ประจำปี ๒๕๖๔, เผยแพร่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕

มูลค่าและปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้ในจังหวัดนครสวรรค์ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๔ มีแนวโน้มลดลง ราคาสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติของจังหวัดนครสวรรค์ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๓๘.๖๖ บาทต่อกิโลกรัม ราคาต่ำที่สุดในภาคเหนือ ซึ่งราคาเฉลี่ยในภาคเหนือจำนวน ๖๐.๘๙ บาทต่อกิโลกรัม ราคาเฉลี่ยทั่วประเทศจำนวน ๖๕.๔๖ บาทต่อกิโลกรัม โดยจังหวัดนครสวรรค์มีราคาสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ ต่ำที่สุดลำดับ ๓ ของประเทศ จังหวัดซึ่งมีราคาสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติต่ำกว่าจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ ๓๗ แสดงมูลค่าและปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ ทั่วประเทศเปรียบเทียบกับจังหวัดนครสวรรค์ระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๔

	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔
มูลค่าสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติทั่วประเทศ (บาท)	๗,๔๖๓,๖๙๐,๐๐๐	๗,๓๗๐,๘๗๐,๐๐๐
มูลค่าสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาตินครสวรรค์ (บาท)/%	๑๐๔,๐๔๒,๕๖๐ ๑.๓๙%	๘๙,๐๗๙,๕๐๐ ๑.๒๑%
ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติทั่วประเทศ (ตัน)	๑๑๖,๘๕๐.๒๑	๑๑๒,๖๐๔.๔๘
ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาตินครสวรรค์ (ตัน)/%	๒,๐๗๖.๕๓ ๑.๗๘%	๒,๓๐๔.๑๘ ๒.๐๕%

ที่มา : กลุ่มสถิติการประมง กองนโยบายและแผนพัฒนาการประมงกรมประมง, สถิติผลการจับสัตว์น้ำจืดจากธรรมชาติ ประจำปี ๒๕๖๔, เผยแพร่เดือนตุลาคม ๒๕๖๕

๓) การปลุกสัตว์

ลักษณะการเลี้ยงสัตว์ แบ่งเป็น ๓ ลักษณะ คือ

- ๓.๑) สัตว์ใหญ่ ได้แก่ โค กระบือ
- ๓.๒) สัตว์เล็ก ได้แก่ สุกร แพะ แกะ
- ๓.๓) สัตว์ปีก ได้แก่ ไก่เนื้อ ไก่พื้นเมือง ไก่ไข่ และเป็ดไข่

๓.๑) สัตว์ใหญ่

ส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงโคเนื้อเลี้ยงมากอยู่ในอำเภอไพศาลี อำเภอหนองบัว อำเภอพยุหะคีรี อำเภอดงพญาเย็น อำเภอตาคลี ลักษณะการเลี้ยงส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงปล่อยตามพื้นที่สาธารณะและที่ว่างเปล่าเป็นการเลี้ยงแบบเกษตรกรรายย่อย ประมาณ ๓๐ ตัว ต่อราย แบ่งเป็นการเลี้ยง แม่โคเนื้อเพื่อผลิตลูก และเลี้ยงโคเพศผู้เพื่อขุน

อย่างละเท่าๆกันส่วนใหญ่เป็นการปล่อยเลี้ยงตามพื้นที่สาธารณะ และที่ว่างเปล่า ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนการเลี้ยงเป็นการรวมกลุ่มกันมากขึ้น เนื่องจากการส่งเสริมตามนโยบายรัฐบาล

การเลี้ยงโคนม มีอยู่ในอำเภอตากฟ้า เป็นการเลี้ยงแบบเกษตรกรรายย่อย ประมาณ ๑๐ - ๓๐ ตัว/ราย และต้องเป็นสมาชิกสหกรณ์

การเลี้ยงกระบือ มีการเลี้ยงประปรายมีเหลืออยู่จำนวนน้อย มีอยู่ในอำเภอโกรกพระ และอำเภอลาดยาว เป็นการเลี้ยงแบบเกษตรกรรายย่อย ปัจจุบันเริ่มมีการรวมกลุ่มเพื่อรองรับนโยบายส่งเสริมของรัฐบาล

แนวโน้มการเลี้ยงสัตว์ใหญ่ ในปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

การเลี้ยงโคเนื้อ มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อตามนโยบายของรัฐบาล โดยมีสินเชื่อดอกเบี้ยถูก และตลาดโคเนื้อในต่างประเทศเป็นตัวเสริม แต่ยังมีปัญหาเรื่องแรงงาน และพื้นที่ปลูกหญ้าอาหารสัตว์ และมีการส่งเสริมการจัดการฝึกอบรมในหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพการผลิตโคเนื้อ และการจัดทำอาหาร TMR เพื่อลดต้นทุนด้านอาหาร ภายใต้การพัฒนาของบพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์ และงบกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒

การเลี้ยงโคนม มีแนวโน้มคงตัวไม่มีการขยายพื้นที่เลี้ยงเพิ่มขึ้นเพราะแหล่งรับซื้อน้ำนมดิบมีอยู่ในพื้นที่จำกัด การเลี้ยงโคนมจะคงตัวอยู่เฉพาะสมาชิกสหกรณ์โคนมเท่านั้น

การเลี้ยงกระบือ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการส่งเสริมตามนโยบายของรัฐ แต่ยังมีพบปัญหาขาดแคลนสถานที่สำหรับปล่อยเลี้ยง และเกษตรกรบางส่วนเริ่มเลี้ยงใหม่เนื่องจากราคาสูง

๓.๒) สัตว์เล็ก

ส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงสุกร แพะ แกะ การเลี้ยงสุกรจะเลี้ยงกันอยู่ทั่วไปทุกอำเภอ มีหนาแน่นที่อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอท่าตะโก อำเภอตากฟ้า อำเภอชุมแสงและอำเภอโกรกพระ การเลี้ยงจะมีสองลักษณะคือเลี้ยงแบบเกษตรกรรายย่อยเลี้ยงไม่เกิน ๕๐ ตัว และเลี้ยงแบบฟาร์มมาตรฐาน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีบริษัทสังกัดเพื่อรับประกันราคา ส่วนการเลี้ยงแพะ แกะ จะมีหนาแน่นอยู่ที่ อำเภอไพศาลี และอำเภอบรรพตพิสัย ลักษณะการเลี้ยงจะเป็นการเลี้ยงแบบปล่อยทุ่ง และกลับเข้าคอกในตอนเย็น ปริมาณการเลี้ยงจะอยู่ที่ฝูงละประมาณ ๕๐ - ๑๕๐ ตัว

แนวโน้มการเลี้ยงสัตว์เล็ก ในปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

การเลี้ยงสุกรในปัจจุบัน จำนวนเกษตรกร รายเล็ก - รายย่อย มีแนวโน้มการเลี้ยงลดน้อยลง เนื่องจากปัญหามลภาวะกลิ่น และเสียงรบกวนในชุมชน และการสูญเสียจากการเลี้ยงเนื่องจากการระบาดของโรคระบบสืบพันธุ์และระบบทางเดินหายใจสุกร (PRRS) โรคท้องร่วงติดต่อกันในสุกร (PED) และโรคอหิวาต์สุกร (CSF) ซึ่งปัญหาโรคระบาดดังกล่าว ผลักดันให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรต้องเข้าสู่ระบบฟาร์มมาตรฐาน เพื่อยกระดับป้องกันโรคและเพิ่มการจัดการให้ถูกสุขลักษณะ ซึ่งจะช่วยป้องกันโรค และป้องกันการเกิดมลพิษลดการก่อเหตุรำคาญต่อชุมชนใกล้เคียง และจำนวนรายกลาง - รายใหญ่ มีแนวการเลี้ยงอยู่คงที่และมีการขยายอัตรากำลังการผลิตเพิ่มขึ้นบางส่วน เนื่องจากสถานะเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวในหลาย ๆ ปัจจัย ส่งผลให้มีการลงทุนเลี้ยงสุกร ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ เพิ่มมากขึ้น

การเลี้ยงแพะ แกะ อำเภอไพศาลี อำเภอตากฟ้า อำเภอตากฟ้า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเนื่องจากการใช้พื้นที่เลี้ยงน้อย ให้ผลผลิตเร็ว และมีการส่งไปขายยังจังหวัดชายแดนภาคใต้ และประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ยังได้รับการส่งเสริมตามนโยบายรัฐบาล

๑) สัตว์ปีก

ไก่เนื้อ มีการเลี้ยงเป็นฟาร์มมาตรฐาน มีบริษัทรับประกันการเลี้ยงหนาแน่น อยู่ตามอำเภอด้านทิศตะวันออกของจังหวัดนครสวรรค์ คือ อำเภอตากฟ้า อำเภอไพศาลี อำเภอหนองบัว และอำเภอท่าตะโก ไม่มีการเลี้ยงแบบรายย่อย

ไก่พื้นเมือง มีการเลี้ยงแบบไก่หลังบ้านคู่กับวิถีชีวิตของคนชนบท จำนวนที่เลี้ยง จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสภาวะอากาศ และสภาวะโรคระบาด มักไม่มีการสุขาภิบาลและการป้องกันโรคที่ดี

ไก่ไข่ เป็นการเลี้ยงแบบระบบฟาร์มมาตรฐาน เลี้ยงมากอยู่ในอำเภอบรรพตพิสัย อำเภอเมืองฯและอำเภอท่าตะโก เกษตรกรส่วนใหญ่สังกัดบริษัท

เป็ดไข่ ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงแบบเปิดโล่ง มักมีการเลี้ยงแบบเคลื่อนย้ายเปลี่ยนพื้นที่อยู่เสมอ ตามฤดูเก็บเกี่ยวข้าวในนา ทำให้มีปัญหาในการป้องกันโรคระบาดของทางราชการเลี้ยงมากอยู่ในอำเภอบรรพตพิสัย อำเภอชุมแสง อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอโกรกพระ และอำเภอเมืองนครสวรรค์

แนวโน้มการเลี้ยงสัตว์ปีก ในปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

ไก่เนื้อ มีแนวโน้มชะลอตัว แม้จะมีแนวทางส่งออกในประเทศแถบยุโรปได้มากขึ้น แต่เกษตรกรมีปัญหาในการลงทุน เพราะต้องใช้ทุนสูง และมีความเสี่ยงต่อโรคระบาด

ไก่พื้นเมือง เนื่องจากเป็นการเลี้ยงแบบไก่หลังบ้าน ขึ้นอยู่กับสภาวะอากาศ และภาวะโรคระบาด การเลี้ยงจึงคงตัว อยู่ในกลุ่มเกษตรกรรายย่อยในชนบท ส่วนราชการกลางเร่งส่งเสริมให้ปรับระบบการเลี้ยงเป็นระบบควบคุมความปลอดภัยโรคได้ดี

ไก่ไข่ เป็นแนวโน้มคงตัว เพราะลงทุนฟาร์มมาตรฐานใช้ทุนสูง และภาวะไข่ไก่ ที่ผ่านมามีราคาผันผวนขึ้นกับปัจจัยหลายด้าน

เป็ดไข่ มีแนวโน้มชะลอตัว การเลี้ยงเปิดโล่ง แม้จะมีการใช้ต้นทุนต่ำและผลผลิตสูง แต่เนื่องจากการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์และควบคุมโรคระบาดที่เข้มงวดของทางราชการทำให้อัตราการขยายตัวน้อย

ตารางที่ ๓๘ แสดงจำนวนปศุสัตว์ ปี ๒๕๖๕

ลำดับ	ชนิดสัตว์	จำนวนสัตว์	จำนวนเกษตรกร	คาดการณ์ปริมาณผลผลิตต่อปี (ตัว/ปี)	มูลค่าสัตว์เศรษฐกิจล้านบาท
๑	โคเนื้อ	๘๒,๒๓๙	๔,๖๘๖	๒๐,๙๒๐	๗๐๙.๗๒
๒	โคนม	๑,๑๖๐	๓๒	๒,๐๑๓ ตัว/ปี	๓๗.๔๕
๓	กระบือ	๑๐,๓๘๓	๙๐๕	๑,๑๒๐	๔๖.๓๙
๔	สุกร	๒๒๖,๐๗๓	๑,๑๕๓	๕๕๐,๘๒๕	๔,๑๓๖.๗๐
๕	ไก่เนื้อ	๖,๙๔๐,๒๔๗	๒๑๘	๓๑,๒๓๑,๑๑๔	๒,๗๕๙.๒๗
๖	ไก่ไข่	๑,๗๑๔,๙๙๐	๓,๐๗๗	๔๘๐,๑๙๗,๒๐๐ ฟอง/ปี	๑,๓๗๘.๑๗
๗	เป็ดเนื้อ	๑๔,๖๑๒	๑๙๖	๒๗๖,๓๐๒	๔๐.๕๐
๘	เป็ดไข่	๒๒๕,๗๐๓	๒,๑๗๓	๖๓,๑๙๖,๘๔๐ ฟอง/ปี	๒๐๓.๔๙
๙	แพะ	๒๕,๙๒๕	๑,๑๑๐	๒๒,๒๘๖	๖๗.๗๖
๑๐	แกะ	๕,๕๓๓	๑๕๔	๒,๖๓๒	๗.๖๗

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕

ตารางที่ ๓๙ แสดงจำนวนทะเบียนผู้รับใบอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการฆ่าสัตว์ (ขจส. ๒)

ลำดับ	อำเภอ	จำนวน	ลำดับ	อำเภอ	จำนวน
๑	อ.เมืองนครสวรรค์	๑๑ แห่ง	๙	อ.ไพศาลี	๑ แห่ง
๒	อ.โกรกพระ	๔ แห่ง	๑๐	อ.พยุหะคีรี	๒ แห่ง
๓	อ.ชุมแสง	๓ แห่ง	๑๑	อ.ลาดยาว	๗ แห่ง
๔	อ.หนองบัว	๑ แห่ง	๑๒	อ.ตากฟ้า	-
๕	อ.บรรพตพิสัย	๗ แห่ง	๑๓	อ.แม่วงก์	๓ แห่ง
๖	อ.เก้าเลี้ยว	๑ แห่ง	๑๔	อ.แม่เปิน	๑ แห่ง
๗	อ.ตาคลี	๙ แห่ง	๑๕	อ.ชุมตาบง	๑ แห่ง
๘	อ.ท่าตะโก	๓ แห่ง	รวม		๕๔ แห่ง

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕

ตารางที่ ๔๐ แสดงจำนวนฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม

ลำดับ	ฟาร์ม	จำนวน
๑	ฟาร์มไก่เนื้อ	๑๖๙ ฟาร์ม
๒	ฟาร์มไก่ไข่	๘ ฟาร์ม
๓	ฟาร์มสุกร	๙๕ ฟาร์ม
๔	ฟาร์มโคนม	๓๓ ฟาร์ม
๕	ฟาร์มโคเนื้อ	๓ ฟาร์ม
๖	ฟาร์มแพะเนื้อ	๑ ฟาร์ม
๗	ฟาร์มแกะเนื้อ	๑ ฟาร์ม
๘	ฟาร์มเป็ดพันธุ์	๑ ฟาร์ม
๙	โรงพัก	๑ ฟาร์ม
๑๐	ฟาร์มผึ้ง	๑ ฟาร์ม
๑๑	ฟาร์มนกกระทา	๒ ฟาร์ม
รวม		๓๑๕ ฟาร์ม

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

ตารางที่ ๔๑ แสดงสถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

อำเภอ	กรมส่งเสริมสหกรณ์		กรมส่งเสริมการเกษตร				กรมประมง	รวมทั้งหมด
	สหกรณ์ทั่วไป	กลุ่มเกษตรกร	วิสาหกิจชุมชน	ส่งเสริมอาชีพ การเกษตร	กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร	กลุ่มยุวเกษตรกร	กลุ่มเกษตรกร	
แก้งลำแต้ว	๗	๑	๒๖	๔	๗	๓	-	๔๘
โกรกพระ	๒	๗	๕๙	๕	๒๒	๕	๑	๑๐๑
ชุมตาบง	๑	-	๔๗	๒	๒	๔	-	๕๖
ชุมแสง	๔	๓	๕๘	๕	๑	๑	๒	๗๔
ตากฟ้า	๓	๔	๓๙	๔	๑	๑	-	๕๒
ตาคลี	๙	๒	๕๕	๗	๔	๑	-	๗๘
ท่าตะโก	๒	๓	๖๖	๖	๗	๒	๑	๘๗
บรรพตพิสัย	๘	๕	๗๐	๖	๓	๑	๒	๙๕
พยุหะคีรี	๒	๗	๔๕	๕	๒	๑	๑	๖๓
ไพศาลี	๓	๕	๑๓๓	๕	๑๗	๓	-	๑๖๖
เมืองนครสวรรค์	๑๙	๒	๑๐๖	๑๑	๑	๑	๗	๑๔๗
แม่เปิน	-	๑	๗	๑	๑	๒	-	๑๒
แม่วงก์	๓	๑	๒๘	๓	๖	๗	๓	๕๑
ลาดยาว	๔	๗	๔๗	๕	๒	๖	๕	๗๖
หนองบัว	๒	๕	๙๙	๕	๑๐	๑	๖	๑๒๘
รวมทั้งหมด	๖๙	๕๓	๘๘๕	๗๔	๘๖	๓๙	๒๘	๑,๒๓๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์, สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์, สำนักงานประมงจังหวัดนครสวรรค์

๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๔๒ แสดงข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

อำเภอ	ครู บัญชี	หมอดิน อาสา	ประมง อาสา	เศรษฐกิจ การเกษตร อาสา	ครูยาง	อาสาสมัคร ส.ป.ก.	อาสาสมัคร เกษตรและ สหกรณ์	อาสา ปศุ สัตว์	อาสา ฝนหลวง	อาสาสมัคร สหกรณ์	อาสาสมัคร ชลประทาน	ชวานา อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สารวัตร เกษตร อาสา	หม่อน ไหม อาสา	Q อาสา	รวม สาขา (นับ ซ้ำ)	รวม บุคคล (ไม่นับ ซ้ำ)
รวมทั้งสิ้น	๑๔	๒๓๙	๒๓	๕	๐	๒๐	๒๗	๒๖	๑๘	๑	๑๐	๓	๑,๕๓๒	๔๙	๐	๐	๑,๙๕๕	๑,๕๖๕
เมืองนครสวรรค์	๑	๒๘	๔	๐	๐	๐	๓	๓	๑	๐	๐	๑	๒๑๕	๗	๐	๐	๒๖๑	๒๑๗
โกรกพระ	๐	๓	๑	๑	๐	๐	๓	๑	๑	๐	๑	๐	๖๕	๒	๐	๐	๗๖	๖๗
ชุมแสง	๓	๑๘	๔	๑	๐	๐	๒	๓	๑	๐	๐	๐	๑๒๕	๓	๐	๐	๑๕๙	๑๒๗
หนองบัว	๐	๒๐	๑	๐	๐	๑	๒	๔	๑	๐	๐	๐	๑๐๘	๒	๐	๐	๑๓๘	๑๐๙
บรรพตพิสัย	๑	๑๘	๒	๑	๐	๐	๓	๐	๑	๐	๖	๑	๑๑๖	๒	๐	๐	๑๔๙	๑๒๐
เก้าเลี้ยว	๐	๓	๐	๑	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๔๓	๒	๐	๐	๕๐	๔๓
ตากถี	๑	๑๔	๑	๐	๐	๐	๒	๒	๐	๐	๒	๑	๑๒๕	๓	๐	๐	๑๕๐	๑๒๖
ท่าตะโก	๐	๑๕	๑	๑	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๑๑๒	๒	๐	๐	๑๓๔	๑๑๒
ไพศาลี	๐	๑๔	๐	๐	๐	๐	๒	๒	๓	๐	๐	๐	๑๐๑	๒	๐	๐	๑๒๓	๑๐๒
พยุหะคีรี	๑	๓๙	๓	๐	๐	๒	๓	๔	๑	๐	๑	๐	๑๘๑	๖	๐	๐	๒๓๙	๑๘๓
ลาดยาว	๔	๓๑	๒	๐	๐	๒	๑	๓	๒	๐	๐	๐	๑๔๗	๔	๐	๐	๑๙๖	๑๕๙
ตากฟ้า	๑	๑๓	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๓	๑	๐	๐	๗๗	๑	๐	๐	๙๙	๗๗
แม่วงก์	๐	๘	๐	๐	๐	๑๒	๑	๐	๑	๐	๐	๐	๖๓	๒	๐	๐	๘๗	๖๗
แม่เปิน	๑	๕	๓	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๒๖	๓	๐	๐	๔๑	๒๖
ชุมตาบง	๐	๔	๑	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๒๒	๒	๐	๐	๓๑	๒๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์

๒.๗ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัด

ตารางที่ ๔๓ แสดงจำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัดนครสวรรค์

อำเภอ	จำนวน (ราย)	รายละเอียด
๑. โกรกพระ	๑	นายโกมินทร์ โพธิ์อินทร์
๒. แม่वंกั	๑	นายผดุง ช่วยค้าชู
๓. กำแพง	๒	๑) นายเสน่ห์ ร่มโพธิ์ ๒) นายสถาปนิตย์ แต่งอ่อน
๔. ลาดยาว	๑	นายฐิติโชค คำไทย
๕. ท่าตะโก	๓	๑) นายลำพัน ชะเอม ๒) นางสาวณัฐธยาน์ ดำงาม ๓) นางอนุช โพธิ์หอม
๖. แม่เปิน	๑	นายสุต ลำภา
๗. ชุมแสง	๑	นายสุพจน์ โคมณี
๘. หนองบัว	๒	๑) พระธีรพันธุ์ จิตธัมโม (บุญบาง) (ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง) ๒) นายพนม จันทร์ดิษฐ์
๙. ชุมตาบง	๑	นางชลาภีย์ ทับสิงห์ ๒๐
รวม	๑๒	

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยใช้ McKinsey ๗-S Framework

ซึ่งจะวิเคราะห์ว่ามี จุดแข็ง จุดอ่อน อย่างไรในปัจจุบันทั้ง ๗ ประการ ประกอบด้วย

๑. กลยุทธ์ (Strategy)
๒. โครงสร้างขององค์กร (Structure)
๓. ระบบการปฏิบัติงาน (System)
๔. บุคลากร (Staff)
๕. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)
๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)
๗. ค่านิยมร่วม (Shared Values)

ตารางที่ ๔๔ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework

๗-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)
กลยุทธ์ (Strategy)	๑) พื้นที่มีศักยภาพเหมาะสมเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ตรงต่อความต้องการของตลาด	๑) การบริหารจัดการน้ำต้นทุนเพื่อใช้ในการเกษตรยังไม่สามารถขยายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และมีข้อจำกัด เช่น นโยบายการจัดสรรน้ำของแต่ละจังหวัด
	๒) มีทรัพยากรธรรมชาติทางชีวภาพและภูมิประเทศ เหมาะสมสำหรับทำการเกษตร	๒) แนวโน้มอายุของเกษตรกรมีเกณฑ์เฉลี่ยมากกว่า ๖๕ ปี ส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้งานหรือรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ และไม่ยอมรับการปรับเปลี่ยนแนวทางการปลูกพืชเศรษฐกิจให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ดำเนินการได้ค่อนข้างยาก และขาดการบริหารจัดการดินอย่างเหมาะสม
	๓) เป็นต้นน้ำเจ้าพระยาและมีแหล่งน้ำจืด "บึงบอระเพ็ด" ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ	๓) การใช้ทรัพยากรดินของเกษตรกร อย่างไม่ถูกต้อง และการขาดการพัฒนา/ปรับปรุงที่ดินอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

<p>โครงสร้างขององค์กร (Structure)</p>	<p>๑) มีเครือข่ายกลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร ภาคประชาชน และหน่วยงานที่เข้มแข็ง ด้านการเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่อย่างครอบคลุม พร้อมสนับสนุนเกษตรกร</p>	<p>๑) เกษตรกรส่วนใหญ่ เน้นการทำแบบรายเดี่ยว ขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง ขาดการบริหารจัดการที่ดี และการทำงานแบบบูรณาการระหว่างองค์กร ทำให้เกิดภาระหนี้สิน (ขาดทุน) ****การบริหารจัดการกลุ่มยังไม่เข้มแข็งมีเพียงผู้นำและคณะกรรมการที่เป็นผู้นำหนัก แต่สมาชิกยังขาดความร่วมมือ)</p>
	<p>๒) หน่วยงานราชการมีการจัดโครงสร้างและมอบหมายภารกิจหน้าที่ การปฏิบัติงานอย่างชัดเจนสามารถให้บริการเกษตรกรได้ทั่วถึง</p>	<p>๒) ยังขาดการบูรณาการด้านข้อมูลสารสนเทศ ปัญหา/ความต้องการ ด้านการเกษตรและสหกรณ์ในระดับท้องถิ่น</p>
<p>ระบบการปฏิบัติงาน (System)</p>	<p>๑) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษา ที่มีความพร้อมในการสนับสนุนความรู้ อุปกรณ์เครื่องมือและเทคโนโลยีด้านการเกษตร</p>	<p>๑) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่รวบรวมข้อมูลของเกษตรกรในปัจจุบันไม่มีความปลอดภัยในการทำงาน และมีความยุ่งยากสำหรับเกษตรกรส่วนใหญ่ ส่งผลให้เกษตรกรไม่มีความสนใจ</p>
	<p>๒) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้ในกระบวนการผลิตภาค การเกษตรเพื่อประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าเกษตร</p>	<p>๒) เกษตรกรยังขาดความสนใจในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และใช้งานผ่านระบบออนไลน์ ทำให้บางครั้งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร สร้างการรับรู้ได้ไม่ทั่วถึง</p>
	<p>๓) มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เข้ามาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล ด้านการเกษตร รวมถึงมี Application รองรับการทำงาน</p>	
	<p>๔) ช่องทางการติดต่อเจ้าหน้าที่ได้สะดวกรวดเร็ว</p>	
<p>บุคลากร (Staff)</p>	<p>๑) มี Smart Farmer, Young Smart Farmer , ประชาชนเกษตรกรต้นแบบ, ผู้ทรงคุณวุฒิ และสถาบันเกษตรกรที่เข้มแข็ง</p>	<p>๑) แนวโน้มอายุของเกษตรกรมีเกณฑ์เฉลี่ยมากกว่า ๖๕ ปี</p>
	<p>๒) มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐ อาสาสมัครเกษตรด้านต่างๆ ที่มีความรู้ ความสามารถ พร้อมปฏิบัติงานในพื้นที่และสนับสนุนเกษตรกร</p>	<p>๒) จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน</p>
		<p>๓) ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร</p>

ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)	๑) มีเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตภาคเกษตร เพื่อให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ตลอดจนการใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อความแม่นยำ	๑) เกษตรกรยึดติดการทำเกษตรแบบดั้งเดิม ขาดความตระหนักถึงข้อมูลข่าวสาร และการรับรู้เทคโนโลยีต่างๆ
	๒) มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่หลากหลายเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกร และมีปราชญ์ชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาอาชีพที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกร	
	๓) มีงานวิจัยและนวัตกรรมใหม่ๆ ของสถาบันการศึกษา ในการส่งเสริมองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร	
รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)	๑) เป็นจุดศูนย์กลางและจุดเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่ง ทางบก และทางราง ระหว่างภูมิภาค และสะดวกในการขนส่งผลผลิตภาคการเกษตร	๑) อุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (พืช สัตว์ ประมง) ในขั้นต้นยังมีมูลค่าเพิ่มไม่สูงและไม่หลากหลาย
	๒) มีฐานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่รองรับผลผลิตทางการเกษตร นำไปสู่กระบวนการของอุตสาหกรรมแปรรูป และอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ ตามแนวทาง BCG Model และกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ	๒) การบริหารจัดการด้านการผลิตยังขาดประสิทธิภาพ ขาดการบูรณาการและการเชื่อมโยงตลาด (ขาดการวางแผนการผลิต)
		๓) การทำเกษตรส่วนใหญ่เน้นการปลูกเพื่อจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง ไม่เน้นการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร
ค่านิยมร่วม (Shared Values)	๑) มีประเพณีและวัฒนธรรมพื้นถิ่นหลากหลายที่ผสมผสานกันได้อย่างลงตัว เอื้อต่อการสร้างมูลค่าของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๑) ขาดการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ยังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจัง
		๒) เกษตรกรยังคงมีค่านิยมในการทำเกษตรเพื่อดำรงชีพ มากกว่าการทำเกษตรเชิงพาณิชย์

๒. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

- ๑. ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครอง เสถียรภาพ ด้านการเมือง ความร่วมมือระหว่างประเทศ
- ๒. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงาน ภาวะทางเศรษฐกิจ
- ๓. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยมการบริโภคอุปโภค
- ๔. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๕. ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ
- ๖. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ

ตารางที่ ๔๕ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<p>ด้านการเมือง</p> <p>๑) ภาครัฐให้ความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนกับภาคเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>ด้านการเมือง</p> <p>๑) ความไม่มั่นคงทางการเมืองการปกครองภายในประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการค้า และการลงทุนของต่างชาติ</p>
<p>๒) นโยบายภาครัฐมีมาตรการจูงใจให้กับเกษตรกรมากขึ้น</p>	<p>๒) นโยบายบางนโยบายมีการเว้นระยะหรือไม่ต่อเนื่อง</p>
<p>๓) ภาครัฐสนับสนุนการพัฒนาเกษตรกรรมรุ่นใหม่ (เพื่อทดแทนแรงงานภาคเกษตร)</p>	<p>๓) ข้อเสนอแนะหรือแนวคิดจากเกษตรกรยังไม่ได้รับการตอบรับ</p>
	<p>๔) ภาครัฐยังมีช่องทางในการรับฟังความเห็นของเกษตรกร ไม่เพียงพอ</p>
<p>ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>๑) มีการร่วมลงทุนพัฒนาศูนย์กลางอุตสาหกรรมชีวภาพแบบครบวงจร (Nakhonsawan Biocomplex) โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าทางการเกษตร ต่อยอดสู่อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูง BCG</p>	<p>ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>๑) มีข้อจำกัดในการเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศ ยกตัวอย่าง ต้นทุน มาตรฐาน คุณภาพ และกฎหมาย เป็นต้น</p>
<p>๒) มีหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน มีบทบาทในการช่วยเหลือสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรและการตลาดของเกษตรกร เพื่อส่งผลผลิตออกไปยังทั่วประเทศและ</p>	<p>๒) ความผันผวนของสภาพเศรษฐกิจโลกมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตในภาคเกษตร</p>

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
ทั่วโลกได้	
๓) นครสวรรค์เป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคเหนือ โดย GDP ของนครสวรรค์เป็นอันดับที่ ๓ ของภาคเหนือ	๓) เกษตรกรยังไม่สามารถต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิตได้
	๔) ภาครัฐยังมีภาระในการช่วยเหลือด้านราคาผลผลิตของเกษตรกร
ด้านสังคม	ด้านสังคม
๑) ความต้องการในการอุปโภค บริโภค สินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น	๑) แนวโน้มอายุของเกษตรกรมีเกณฑ์เฉลี่ยมากกว่า ๖๕ ปี
๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจที่ตรงกับความต้องการของตลาด	๒) เกษตรกรส่วนใหญ่ยึดติดทำเกษตรแบบดั้งเดิมมีการใช้สารเคมีและขาดทักษะความรู้ในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่
๓) แรงงานคืนถิ่นกลับมาประกอบอาชีพเกษตรกรรมในภูมิลำเนามากขึ้น	
ด้านเทคโนโลยี	ด้านเทคโนโลยี
๑) มีการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางด้านการเกษตรและการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่หลากหลายผ่านช่องทางออนไลน์	๑) เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ เนื่องจากเงินทุน
ด้านกฎหมาย	ด้านกฎหมาย
๑) มีกฎหมายคุ้มครองภาคการเกษตร (เกษตรพันธสัญญา)	๑) ผู้ประกอบการมีข้อจำกัดในการแปรรูปสินค้าเกษตร
	๒) การขอรับรองมาตรฐานสินค้าของเกษตรกรในมาตรฐานอื่นๆ มีค่าใช้จ่ายสูงเกินกำลังของเกษตรกร
ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านสิ่งแวดล้อม
๑) ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญในการทำการเกษตร ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑) สภาพแวดล้อมในปัจจุบัน รวมถึงภัยธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิต รวมถึงการแพร่ระบาดของโรคและแมลงศัตรู (พืช สัตว์ ประมง)

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

๑. เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

“นครสวรรค์เมืองเกษตรมาตรฐาน เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเข้มแข็ง สู่อุตสาหกรรมมูลค่าสูงและเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมชีวภาพ”

๒. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา

๒.๑ สหกรณ์ภาคการเกษตร/กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน ได้รับการยกระดับความเข้มแข็ง เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี

๒.๒ จำนวนไร่ ที่ได้รับรองมาตรฐานการผลิตทางเกษตรที่เหมาะสม (GAP) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี

๒.๓ จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาปรับปรุงดินเพื่อการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Zoning by Agri-Map เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๙,๐๐๐ ไร่ ต่อปี

๒.๔ จำนวนของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้การผลิตเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าจำนวน ๒,๐๐๐ รายต่อปี จะมีเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้การผลิตเพิ่มขึ้น โดยค่าเป้าหมายรวม ๕ ปี ไม่น้อยกว่าจำนวน ๑๐,๐๐๐ ราย

๒.๕ พื้นที่การเกษตรได้รับประโยชน์จากการพัฒนาทรัพยากรดินและปรับปรุงแหล่งน้ำ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าจำนวน ๒๐,๐๐๐ ไร่ ต่อปี

๒.๖ จำนวนบุคลากรภาครัฐได้รับการพัฒนา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ต่อปี โดยค่าเป้าหมายรวม ๕ ปี บุคลากรภาครัฐจะต้องได้รับการพัฒนา คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓. ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

เป้าหมาย : เกษตรกรมีความเข้มแข็งและความมั่นคงในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย : สหกรณ์ภาคการเกษตร/กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน ได้รับการยกระดับความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น ร้อยละ๑๐ ต่อปี (จากฐานข้อมูลปี ๒๕๖๓ กลุ่มเกษตรกร จำนวน ๑๓๓ กลุ่ม)

แนวทางการพัฒนา :

๑. พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่การเป็น เกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer), องค์กรเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group), องค์กรธุรกิจขนาดเล็ก/กลาง อัจฉริยะ (Smart Enterprise)

๒. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและความมั่นคงในการทำการเกษตรและเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับเกษตรกร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรมูลค่าสูง และเกษตรแปรรูป

เป้าหมาย : ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต มีคุณภาพมาตรฐาน เพิ่มมูลค่าสูง เชื่อมโยงตลาด

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย :

๑. จำนวนไร่ ที่ได้รับรองมาตรฐานการผลิตทางเกษตรที่เหมาะสม (GAP) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี (จากฐานข้อมูลปี ๒๕๖๓ จำนวน ๙,๐๔๕.๐๒ ไร่)

๒. จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาปรับปรุงดินเพื่อการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Zoning by Agri-Map เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๙,๐๐๐ ไร่ ต่อปี (จากฐานข้อมูล ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑๘,๐๐๖ ไร่)

แนวทางการพัฒนา :

๑. พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า ตลอดโซ่อุปทานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

๒. พัฒนาพื้นที่ภาคการเกษตรให้ปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตร ตามเขตความเหมาะสมของพืชเศรษฐกิจ (Zoning) เพื่อรองรับอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ

๓. ยกระดับมาตรฐานเกษตรสู่เกษตรเชิงรุก เน้นโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

เป้าหมาย : เกษตรกรปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบดั้งเดิมเป็น SMARTFARM เพิ่มมากขึ้น

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย : จำนวนของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้การผลิตเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าจำนวน ๒,๐๐๐ รายต่อปี จะมีเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้การผลิตเพิ่มขึ้น โดยค่าเป้าหมายรวม ๕ ปี ไม่น้อยกว่าจำนวน ๑๐,๐๐๐ ราย (จากฐานข้อมูล ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๒๑๕ ราย)

แนวทางการพัฒนา : หน่วยงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าและบริการด้านการเกษตร ให้มีคุณภาพมาตรฐาน ตลอดโซ่อุปทาน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

เป้าหมาย : ทรัพยากรดินและน้ำ ได้รับการพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับภาคการเกษตรเพื่อเพิ่ม

ผลผลิต : และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย : พื้นที่การเกษตรได้รับประโยชน์จากการพัฒนาทรัพยากรดินและปรับปรุงแหล่งน้ำ เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าจำนวน ๒๐,๐๐๐ ไร่ ต่อปี (จากฐานข้อมูลปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑๑๕,๔๔๕ ไร่)

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนา/ปรับปรุง ทรัพยากรดินและน้ำ ให้เหมาะสมสำหรับภาคการเกษตรการลดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

๒. ส่งเสริมพัฒนาพื้นที่เกษตรเชิงเดี่ยวสู่พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ : พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าหมาย : บุคลากรภาครัฐได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย :

๑. จำนวนบุคลากรภาครัฐได้รับการพัฒนา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ต่อปี โดยค่าเป้าหมายรวม ๕ ปี บุคลากรภาครัฐจะต้องได้รับการพัฒนา คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ (จากฐานข้อมูลบุคลากรภาครัฐของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ปี พ.ศ.๒๕๖๕ มีจำนวนทั้งสิ้น ๕๕๔ ราย)

๒. บุคลากรมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา :

๑. พัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการขับเคลื่อนงานของรัฐ (Smart Officer)

๒. เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๔. แผนที่แสดงความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กับแผน ๓ ระดับ

แผนระดับ ๑	<p>ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก)</p> <p>เป้าหมาย</p> <p>๑) ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน</p> <p>๒) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น</p> <p>ประเด็น</p> <p>๑) การเกษตรสร้างมูลค่า</p> <p style="padding-left: 20px;">ประเด็นย่อย ๑.๑ เกษตรปลอดภัย</p> <p style="padding-left: 20px;">๑.๒ เกษตรชีวภาพ</p> <p style="padding-left: 20px;">๑.๓ เกษตรอัจฉริยะ</p> <p>๒) พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่</p> <p style="padding-left: 20px;">ประเด็นย่อย ๑.๑ สร้างโอกาสเข้าถึงตลาด</p> <p>๓) การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ</p>	<p>ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (รอง)</p> <p>เป้าหมาย</p> <p>เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง เพื่อสร้างสังคมคุณภาพ</p> <p>ประเด็น</p> <p>๑) การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง</p> <p style="padding-left: 20px;">ประเด็นย่อย ๑.๑ ส่งเสริมการปรับพฤติกรรมในระดับครัวเรือน ให้มีขีดความสามารถในการจัดการวางแผนชีวิต สุขภาพ ครอบครั้ว การเงินและอาชีพ</p> <p style="padding-left: 20px;">๑.๒ สร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้กับชุมชน</p>
-------------------	---	---

แผนระดับ ๒	<p>แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ</p> <p>ประเด็น การเกษตร</p> <ul style="list-style-type: none"> ● เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ ในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ● แผนย่อยของแผนแม่บทฯ ● แผนย่อยที่ ๒ เกษตรปลอดภัย - เป้าหมายแผนย่อย สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น 	<p>แผนการปฏิรูปประเทศ</p> <p>ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรื่อง การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ - ประเด็น ผลผลิตภาพ - เพิ่มผลผลิตและศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมหลัก (อุตสาหกรรมเกษตร อาทิจอุตสาหกรรมชีวภาพ) 	<p>แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● เป้าหมายหลัก การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม โดยมุ่งยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคผลิตและบริการสำคัญ ● หมายเหตุที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง - เป้าหมายระดับหมายเหตุมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น 	<p>นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● นโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ ๑๑ ● แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติรองรับนโยบายที่ ๑๑ <p>ก า ร บ ริ ห า ร จั ด ก า ร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน</p>
-------------------	---	---	--	--

<p>แผนระดับ ๒</p>	<p>แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการพัฒนา ๑) สนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๒) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน <p>แผนย่อยที่ ๓ เกษตรชีวภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป้าหมายแผนย่อย สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ <p>แผนย่อยที่ ๕ เกษตรอัจฉริยะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป้าหมายแผนย่อย สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		<p>แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลยุทธ์ที่ ๑ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมุ่งเป้า กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๒ ส่งเสริมและขยายผลงานวิจัยจากหน่วยงานวิจัย ● หมายเหตุที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ - เป้าหมายระดับหมายเหตุ ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง - กลยุทธ์ที่ ๑ การป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่สำคัญ กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๒ ระบุพื้นที่สำคัญที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจำแนกตามประเภทภัย โดยการบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องและแผนที่เสี่ยงภัยของแต่ละประเภท เพื่อจัดทำแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา	
-------------------	---	--	--	--

<p>แผนระดับ ๓</p>	<p>เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคเหนือ</p> <p>มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ” ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สานสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สุขภาวะดีวิถีชีวิตยั่งยืน (จังหวัดนครสวรรค์ มีการส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง)</p>	<p>แผนพัฒนาภาคเหนือตอนล่าง ๒</p> <p>“ยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีนวัตกรรม แหล่งอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ เสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวและบริการ เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุน เชื่อมโยงเศรษฐกิจภูมิภาคสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” (จังหวัดนครสวรรค์ ส่งเสริมและสนับสนุนการยกระดับภาคการเกษตรสู่เกษตรแปรรูปมูลค่าสูง และเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ)</p>	<p>แผนพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์</p> <p>“นครสวรรค์เมืองอัจฉริยะฐานการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงต่อยอดสู่อุตสาหกรรมชีวภาพ ศูนย์กลางการค้าการลงทุน ระบบโลจิสติกส์และบริการทางสุขภาพบนฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน” (หน่วยงานราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาและเป้าหมายของจังหวัด)</p>	<p>แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐</p> <p>“เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี” (หน่วยงานราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการภาคการเกษตรให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด)</p>	<p>แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG</p> <p>“เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม”</p>	<p>แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐</p> <p>“ประเทศไทยเป็นผู้นำเกษตรอินทรีย์ของภูมิภาคอาเซียน บนพื้นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี ๒๕๗๐”</p>
--------------------------	---	--	---	---	---	---

<p>สาระสำคัญ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด</p>	<p>เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด</p> <p>“นครสวรรค์เมืองเกษตรมาตรฐาน เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเข้มแข็งสู่เกษตรแปรรูปมูลค่าสูงและเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมชีวภาพ”</p>	<p>ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา (ให้ระบุทั้งตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) สหกรณ์ภาคการเกษตร/กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน ได้รับการยกระดับความเข้มแข็ง เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี ๒) จำนวนไร่ ที่ได้รับรองมาตรฐานการผลิตทางเกษตรที่เหมาะสม (GAP) หรือมาตรฐานอื่น เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี ๓) จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาปรับปรุงดินเพื่อการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Zoning by Agri-Map เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๙,๐๐๐ ไร่ ต่อปี ๔) จำนวนของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้การผลิตเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าจำนวน ๒,๐๐๐ รายต่อปี จะมีเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้การผลิตเพิ่มขึ้น โดยค่าเป้าหมายรวม ๕ ปี ไม่น้อยกว่าจำนวน ๑๐,๐๐๐ ราย ๕) พื้นที่การเกษตรได้รับประโยชน์จากการพัฒนาทรัพยากรดินและปรับปรุงแหล่งน้ำ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าจำนวน ๒๐,๐๐๐ ไร่ ต่อปี ๖) จำนวนบุคลากรภาครัฐได้รับการพัฒนา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ต่อปี โดยค่าเป้าหมายรวม ๕ ปี บุคลากรภาครัฐจะต้องได้รับการพัฒนา คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐
---	---	--

ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรมูลค่าสูง และเกษตรแปรรูป	ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ
--	--	--	---	--	---

โครงการสำคัญ	<p>(๔ โครงการหลัก)</p> <p>๑. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)</p> <p>๒. โครงการส่งเสริมอาสาสมัครเกษตรกร</p> <p>๓. โครงการพัฒนาหมอดินอาสา</p> <p>๔. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร</p>	<p>(๗ โครงการหลัก)</p> <p>๑. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร</p> <p>๒. โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร</p> <p>๓. โครงการยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน</p> <p>๔. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)</p> <p>๕. โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน</p> <p>๖. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่</p> <p>๗. โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้าน สู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง</p>	<p>(๓ โครงการหลัก)</p> <p>๑. โครงการส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเกษตรอัจฉริยะ</p> <p>๒. โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร</p> <p>๓. แผนงานการขับเคลื่อนศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center : AIC)</p>	<p>(๘ โครงการหลัก)</p> <p>๑. โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร</p> <p>๒. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน</p> <p>๓. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ</p> <p>๔. โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน</p> <p>๕. โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน</p> <p>๖. โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา นอกเขตชลประทาน</p> <p>๗. โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา</p> <p>๘. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน</p>	<p>(๑ แผนงานหลัก)</p> <p>๑. แผนงานพัฒนาบุคลากรภาครัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Smart Officer - e-Service
--------------	--	--	--	---	---

๕. แบบฟอร์มสรุปโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - พ.ศ. ๒๕๗๐)

จังหวัดนครสวรรค์

เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด: นครสวรรค์

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัดของประเด็นการพัฒนา	ค่าเป้าหมาย					รวม ๕ ปี
		พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	ตชว. ๑ สหกรณ์ภาคการเกษตร/กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน ได้รับการยกระดับความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี	๕๒	๕๒	๕๒	๕๒	๕๒	๒๖๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรมูลค่าสูง และเกษตรแปรรูป	ตชว. ๑ จำนวนไร่ ที่ได้รับรับรองมาตรฐานการผลิตทางเกษตรที่เหมาะสม (GAP) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี	๕๒	๕๒	๕๒	๕๒	๕๒	๒๖๐
	ตชว. ๒ จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาปรับปรุงดินเพื่อการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Zoning by Agri-Map เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๙,๐๐๐ ไร่ ต่อปี	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕๐

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัดของประเด็นการพัฒนา	ค่าเป้าหมาย					
		พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	ตชว. ๑ จำนวนของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้การผลิตเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าจำนวน ๒,๐๐๐ รายต่อปี จะมีเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้การผลิตเพิ่มขึ้นโดยค่าเป้าหมายรวม ๕ ปี ไม่น้อยกว่าจำนวน ๑๐,๐๐๐ ราย	๓๙	๓๙	๓๙	๓๙	๓๙	๑๙๕
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	ตชว. ๑ พื้นที่การเกษตรได้รับประโยชน์จากการพัฒนาทรัพยากรดินและปรับปรุงแหล่งน้ำ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าจำนวน ๒๐,๐๐๐ ไร่ ต่อปี	๒๖	๒๖	๒๖	๒๖	๒๖	๑๓๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ	ตชว. ๑ จำนวนบุคลากรภาครัฐได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ต่อปี โดยค่าเป้าหมายรวม ๕ ปี บุคลากรภาครัฐจะต้องได้รับการพัฒนา คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐	๒๔	๒๔	๒๔	๒๔	๒๔	๑๒๐

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัดของประเด็นการพัฒนา	ค่าเป้าหมาย					รวม ๕ ปี
		พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	
	ตชว.๒ บูรณาการ มีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น	๒๔	๒๔	๒๔	๒๔	๒๔	๑๒๐

แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project idea) ของโครงการสำคัญด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร								
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการส่งเสริมพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพลูกหนี้ของกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จังหวัดนครสวรรค์	งบพัฒนา จังหวัด	สนง.กษ.นว.	-	๕๒,๓๘๐	๕๒,๓๘๐	๕๒,๓๘๐	๕๒,๓๘๐	๒๐๙,๕๒๐
- กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ คัดเลือกและสำรวจความต้องการฟื้นฟูอาชีพของลูกหนี้กลุ่มเป้าหมายที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ และจัดทำแผนฟื้นฟู	งบพัฒนา จังหวัด	สนง.กษ.นว.	-	๑๑,๖๐๐	๑๑,๖๐๐	๑๑,๖๐๐	๑๑,๖๐๐	๔๖,๔๐๐
- กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ จัดฝึกอบรมให้กับลูกหนี้เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรม ทักษะในการประกอบอาชีพทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร	งบพัฒนา จังหวัด	สนง.กษ.นว.	-	๓๔,๙๘๐	๓๔,๙๘๐	๓๔,๙๘๐	๓๔,๙๘๐	๑๓๙,๙๒๐
- กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ การถอดบทเรียนลูกหนี้ที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูอาชีพที่ประสบผลสำเร็จ สามารถเป็นต้นแบบการเรียนรู้ให้กับลูกหนี้รายอื่นๆ	งบพัฒนา จังหวัด	สนง.กษ.นว.	-	๒,๓๒๐	๒,๓๒๐	๒,๓๒๐	๒,๓๒๐	๙,๒๘๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริการจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน								
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลด ภาวะโลกร้อนจากการทำนาเพื่อการ พัฒนาที่ยั่งยืน	งบพัฒนา จังหวัด	หน่วยงาน รับผิดชอบ	-	-	๕,๐๙๔,๐๐๐	๕,๐๙๔,๐๐๐	๕,๐๙๔,๐๐๐	๑๕,๒๘๒,๐๐๐
- กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ กิจกรรม การปรับระดับพื้นที่นาด้วยระบบ เลเซอร์	งบพัฒนา จังหวัด	สมช.นว./ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	-	-	๔,๕๘๐,๐๐๐	๔,๕๘๐,๐๐๐	๔,๕๘๐,๐๐๐	๑๓,๗๔๐,๐๐๐
- กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ กิจกรรม การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง	งบพัฒนา จังหวัด	สมช.นว./ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	-	-	๑๒๕,๘๐๐	๑๒๕,๘๐๐	๑๒๕,๘๐๐	๓๗๗,๔๐๐
- กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ กิจกรรม การคัดเลือกพื้นที่เหมาะสมกับการ ปลูกข้าว และการใส่ปุ๋ยตามค่า วิเคราะห์ดิน	งบพัฒนา จังหวัด	สมช.นว./ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	-	-	๙๕,๘๐๐	๙๕,๘๐๐	๙๕,๘๐๐	๒๘๗,๔๐๐
- กิจกรรมหลักที่ ๑.๔ กิจกรรม การจัดการฟางและตอซัง	งบพัฒนา จังหวัด	สนง.กษจ.นว.	-	-	๑๒๕,๘๐๐	๑๒๕,๘๐๐	๑๒๕,๘๐๐	๓๗๗,๔๐๐
- กิจกรรมหลักที่ ๑.๕ กิจกรรม การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน	งบพัฒนา จังหวัด	สนง.กษจ.นว.	-	-	๑๒๕,๘๐๐	๑๒๕,๘๐๐	๑๒๕,๘๐๐	๓๗๗,๔๐๐
- กิจกรรมหลักที่ ๑.๖ กิจกรรม อำนวยการและบริหารจัดการ โครงการ	งบพัฒนา จังหวัด	สนง.กษจ.นว.	-	-	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐
๒. โครงการสำคัญที่ ๒ โครงการ พัฒนาและฟื้นฟูบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์	งบปกติ	คป.นครสวรรค์	๑๙๕,๐๐๐,๐๐๐	๗๒๗,๑๑๐,๐๐๐	๑,๐๓๓,๘๕๐,๐๐๐	๑,๐๔๑,๓๕๕,๐๐๐	๖๓๓,๓๖๐,๐๐๐	๓,๖๓๐,๖๗๕,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (บาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วยดำเนินการ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
- กิจกรรมหลักที่ ๒.๑ กิจกรรม ชุดลอกคลอง, ชุดลอกแก้มลิง, ชุดลอกบึงบอระเพ็ด, ก่อสร้าง อาคารระบายน้ำ, ติดตั้งเครื่องวัด ปริมาณน้ำ	งปปกติ	คป.นครสวรรค์	๑๙๕,๐๐๐,๐๐๐	๗๒๗,๑๑๐,๐๐๐	๑,๐๓๓,๘๕๐,๐๐๐	๑,๐๔๑,๓๕๕,๐๐๐	๖๓๓,๓๖๐,๐๐๐	๓,๖๓๐,๖๗๕,๐๐๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ								
๑. โครงการสำคัญที่ ๑								
- กิจกรรมหลักที่ ๑.๑								
- กิจกรรมหลักที่ ๑.๒								

หมายเหตุ : แหล่งงบประมาณ ได้แก่ - งบจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

- งบกระทรวง/กรม

- งบท้องถิ่น

- งบประมาณอื่นๆ (ให้ระบุชื่อแหล่งงบประมาณ เช่น เอกชน กองทุน เงินกู้

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea) ของโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพลูกหนี้ของกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จังหวัดนครสวรรค์
๒. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและความมั่นคงในการทำ การเกษตร
๓. หลักการและเหตุผล	จังหวัดนครสวรรค์ มีลูกหนี้สะสมจำนวน ๖๐๗ ราย ลูกหนี้ในระบบ ๒๒๐ ราย เป็นลูกหนี้ชำระปกติ ๑๑๖ ราย และมียอดค้างชำระ ๔๙๗ ราย สำหรับลูกหนี้ในปี ๒๕๖๖ ได้รับการพัฒนาฟื้นฟูอาชีพจำนวน ๒๗ ราย ผลจากการติดตามลูกหนี้ในช่วงที่ผ่านมา พบว่าลูกหนี้ที่ค้างชำระมักจะประสบปัญหาในเรื่องของภัยธรรมชาติและราคาผลผลิตตกต่ำ ส่งผลให้ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดอบรมโครงการส่งเสริมพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพลูกหนี้ของกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน เพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะและฟื้นฟูอาชีพให้กับลูกหนี้
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๒.๑ เพื่อส่งเสริมและฟื้นฟูอาชีพลูกหนี้ของกองทุนหมุนเวียนให้มียอดค้างชำระ ทักษะในการประกอบอาชีพทั้งภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม ๒.๒ เพื่อพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพลูกหนี้ของกองทุนหมุนเวียนฯ ต่อเนื่องจากปี ๒๕๖๖ สำหรับรายที่มี ศักยภาพสามารถพัฒนาต่อยอดได้เพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการผลิตและการแข่งขัน
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. อบรมลูกหนี้ที่พร้อมเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๓๐ ราย ๒. ถอดบทเรียนลูกหนี้ที่เข้ารับการอบรมประสบผลสำเร็จ จำนวน ๒ ราย
๖. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ.....จังหวัดนครสวรรค์
๗. กิจกรรมหลัก	ส่งเสริมพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพลูกหนี้ของกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่ เกษตรกรและผู้ยากจน
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	คัดเลือกและสำรวจความต้องการฟื้นฟูอาชีพ ของลูกหนี้กลุ่มเป้าหมายที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ และจัดทำแผนฟื้นฟู งบประมาณ ๑๑,๖๐๐ บาท สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์
๗.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	จัดฝึกอบรมให้กับลูกหนี้เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรม ทักษะในการ ประกอบอาชีพทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร งบประมาณ ๓๔,๙๘๐ บาท สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์
๗.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	การถอดบทเรียนลูกหนี้ที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูอาชีพที่ประสบผลสำเร็จ สามารถเป็นต้นแบบการเรียนรู้ให้กับลูกหนี้รายอื่นๆ ได้ งบประมาณ ๒,๓๒๐ บาท สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์

หัวข้อ	รายละเอียด
๗.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	การอำนวยความสะดวก และติดตามรายงานผล งบประมาณ ๓,๔๘๐ บาท สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์
๘. หน่วยงานดำเนินงาน	สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
๙. งบประมาณ	๕๒,๓๘๐ บาท งบพัฒนาจังหวัด
๑๐. ผลผลิต (Output)	ลูกหนี้ที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับความรู้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้และลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ลูกหนี้ที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน ๒ ราย ได้รับการถอดบทเรียนแนวทางการประสบผลสำเร็จจากการฟื้นฟูอาชีพ เป็นต้นแบบให้กับรายอื่นๆ สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้และลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea) ของโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
๒. แนวทางการพัฒนา	พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า ตลอดโซ่อุปทาน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
๓. หลักการและเหตุผล	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เรื่องการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพื่อให้เกิดการบูรณาการด้านการเกษตรในระดับหมู่บ้าน ความร่วมมือด้านการตลาดในการรับซื้อสินค้าภาคการเกษตร การแปรรูปสินค้าเกษตร การพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพื่อยกระดับภาคเกษตรสู่เกษตรแปรรูปมูลค่าสูง และเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ สร้างความมั่นคงทางอาหารและความยั่งยืนของภาคเกษตร
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	เพื่อส่งเสริมเกษตรปลอดภัย/เกษตรแปรรูป มูลค่าสูงเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมฐานชีวภาพและการตลาดการค้า
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	มูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ และสินค้าเกษตรแปรรูป เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๐ จากฐานข้อมูลปี ๒๕๖๓
๖. พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัดนครสวรรค์ ๑๕ อำเภอ
๗. กิจกรรมหลัก	ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตามแนว BCG Model
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	<p>ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร/แปรรูป ชนิดสินค้าข้าว</p> <p>(๘ อำเภอ ได้แก่ เมืองนครสวรรค์, ตากลิ, โกรกพระ, พยุหะคีรี, หนองบัว, ชุมตาบง, ท่าตะโก, แม่เปิน) (อำเภอละ ๓๐ คน ๓ วัน)</p> <p><u>กิจกรรมย่อย</u></p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การปรับปรุงคุณภาพข้าวเปลือก และการแปรรูป ๒. เสริมสร้างความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) ๓. การลดต้นทุนการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการทำนา ๔. การวิเคราะห์ดิน และการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ๕. สนับสนุนการผลิตปุ๋ยใช้เองและการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด การใช้สารอินทรีย์ ๖. การส่งเสริมเทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืช ๗. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร (การลดเผาต่อซัง/การบริหารจัดการฟางข้าว)

หัวข้อ	รายละเอียด
<p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๘. การนำพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ในการแปรรูปหรือปรับปรุงคุณภาพข้าวเปลือก เช่น ระบบโรงอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์แบบเรือนกระจก เป็นต้น ๙. การบริหารจัดการน้ำในแปลงนาอย่างยั่งยืน (วิธีการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง) ๓๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ สนง.กษ./ศวพ./ศมช./สนง.พณ./สนง.ตสจ./พต./ศวร./อบต./ศูนย์ส่งเสริม อุตสาหกรรมภาคที่ ๓ จ.พิจิตร</p>
<p>๗.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒</p> <p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร/แปรรูป ชนิดสินค้าพืชผัก-สมุนไพร-ผลไม้ (๖ อำเภอ ได้แก่ กำแพงแก้ว, เมืองนครสวรรค์, ไผ่ศาลี, ตากฟ้า, ไผ่ศาลี, บรรพตพิสัย) (อำเภอละ ๓๐ คน ๓ วัน) <u>กิจกรรมย่อย</u> ๑. เสริมสร้างความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) ๒. เสริมสร้างความรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ๓. เสริมสร้างความรู้ด้านการรวมกลุ่มและระบบการสหกรณ์ ๔. สนับสนุนการผลิตปุ๋ยใช้เองและการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด การใช้สารอินทรีย์ ๕. การส่งเสริมเทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืช ๖. การใช้สมุนไพรในการกำจัดแมลงศัตรูพืช เพื่อลดต้นทุนการผลิต ๒๒๕,๐๐๐.๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ สนง.กษ./ศวพ./ศมช./สนง.พณ./สนง.ตสจ./พต./ศวร./อบต./ศูนย์ส่งเสริม อุตสาหกรรมภาคที่ ๓ จ.พิจิตร</p>
<p>๗.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓</p> <p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร/แปรรูป ชนิดสินค้าด้านประมง (๑ อำเภอ ได้แก่ อำเภอลาดยาว) (๓๐ คน ๒ วัน) <u>กิจกรรมย่อย</u> ๑) ส่งเสริมเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ ๒) ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้เศษผลผลิตที่เหลือทิ้ง ๓) พัฒนาระบบการผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำ ๓๐,๐๐๐ บาท สำนักงานประมงจังหวัดนครสวรรค์ สนง.กษ./ศวพ./ศมช./สนง.พณ./สนง.ตสจ./พต./ศวร./อบต./ศูนย์ส่งเสริม อุตสาหกรรมภาคที่ ๓ จ.พิจิตร</p>
<p>๗.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔</p>	<p>กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจ (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์, มันสำปะหลัง) (๒ อำเภอ ได้แก่ อ.ตากสิน อ.แม่วงก์) <u>กิจกรรมย่อย</u> ๑. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตพืชไร่ ได้แก่ มันสำปะหลัง และ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๒. เสริมสร้างความรู้ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) ๓. การลดต้นทุนการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการทำไร่ ๔. การวิเคราะห์ดิน และการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ๕. สนับสนุนการผลิตปุ๋ยใช้เองและการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
<p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>การผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด การใช้สารอินทรีย์ ๖. การส่งเสริมเทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืช ๗. การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นาแก่เกษตรกร ๘. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร ๙. ส่งเสริมการรวมกลุ่ม สร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่าย ๗๕,๐๐๐.๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ สนง.กษ./ศวพ./ศมช./สนง.พณ./สนง.ตสจ./พต./ศวร./อบต./ศูนย์ส่งเสริม อุตสาหกรรมภาคที่ ๓ จ.พิจิตร</p>
<p>๗.๕ กิจกรรมหลักที่ ๕ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๑) จัดงานแสดงสินค้าเกษตร และ BCG แฟร์ ๒) อำนวยการและบริหารจัดการโครงการ ๗๔๕,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์ และหน่วยงานบูรณาการ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานนอกสังกัด และ หน่วยงานภาคีเครือข่าย</p>
<p>๘. หน่วยงานดำเนินการ</p>	<p>หน่วยดำเนินการหลัก : ๑) สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ ๒) สำนักงานประมงจังหวัดนครสวรรค์ ๓) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์ หน่วยสนับสนุน : หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน</p>
<p>๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ</p>	<p>ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘</p>
<p>๑๐. งบประมาณ</p>	<p>จำนวน ๑,๓๗๕,๐๐๐ บาท งบพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์</p>
<p>๑๑. ผลผลิต (Output)</p>	<p>กลุ่มเกษตรกรได้รับการสนับสนุนการพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตร จำนวน ๑๖ กลุ่ม</p>
<p>๑๒. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)</p>	<p>จังหวัดนครสวรรค์มีมูลค่าผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร สินค้าเกษตรแปรรูป เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑.๐</p>

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea) ของโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริการจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดภาวะโลกร้อนจากการทำนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๒. แนวทางการพัฒนา	พัฒนา/ปรับปรุง ทรัพยากรดินและน้ำ ให้เหมาะสมสำหรับภาคการเกษตรการตลอดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า
๓. หลักการและเหตุผล	ข้าวมีความสำคัญอย่างยิ่งในประเทศไทย เนื่องจากมีพื้นที่เพาะปลูกประมาณครึ่งหนึ่งของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งประเทศ และการทำนาในประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงถึงร้อยละ ๕๕ ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคเกษตรทั้งหมด ทำให้การทำนาข้าวของประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากเป็นอันดับ ๔ ของโลกเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ นอกจากนี้การขังน้ำในนาข้าวในพื้นที่เขตนานชลประทานทำให้เกิดการปล่อยก๊าซมีเทนซึ่งมีศักยภาพการก่อให้เกิดภาวะโลกร้อนมากกว่าก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ถึง ๒๘ เท่า อีกทั้งการขาดแรงจูงใจเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ชาวนาไทยไม่ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงการผลิตข้าวแบบดั้งเดิมไปสู่การผลิตข้าวแบบใหม่ที่ปล่อยมลพิษต่ำ จังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่ทำนาเป็นลำดับที่ ๑ ของภาคเหนือ โดยมีพื้นที่ทำนาทั้งหมด จำนวน ๒,๕๘๔,๑๐๘.๑๖ ไร่ ซึ่งการทำนา เกษตรกรยังคงเป็นการทำนาในรูปแบบดั้งเดิม ซึ่งส่งผลให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกค่อนข้างสูง ในกรณีนี้ หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงเสนอแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์เพื่อสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคการทำนา
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	เพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำมาใช้ในพื้นที่ปลูกข้าว เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตข้าว และปรับเปลี่ยนสู่การผลิตข้าวที่ปล่อยมลพิษต่ำ
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	พื้นที่การเกษตร เป้าหมายไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ไม่น้อยกว่า ๒,๓๑๖ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (tCO ₂ e) (จากผลงานวิจัยของสำนักวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว เรื่อง รอยเท้าคาร์บอนจากระบบการปลูกข้าวที่สำคัญของประเทศไทย : ย้อนรอยการวัดการปล่อยก๊าซมีเทนจากนาข้าวในประเทศไทย พบว่าในกระบวนการผลิตข้าวเปลือก ๑ กิโลกรัม มี Carbon Footprint ๕.๗๙ คาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า
๖. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ทำนาข้าวรอบบึงบอระเพ็ด
๗. กิจกรรมหลัก	สนับสนุนเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตข้าวที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำมาใช้ในพื้นที่ปลูกข้าว : โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดภาวะโลกร้อนจากการทำนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวทางการดำเนินงานดังนี้ ๑) จัดฝึกอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีลดก๊าซเรือนกระจกและแนวทางการทำนาแบบยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>๒) สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการทำนา ได้แก่ การจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับปัจจัยทางการเกษตร เช่น การประหยัดน้ำ และพลังงานจากการสูบน้ำ ปุย ยาม่าแมลง ฯลฯ</p> <p>๓) การเชื่อมโยงตลาดในการขายข้าวที่ปล่อยมลพิษต่ำ</p> <p>๔) สนับสนุนด้านเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำแก่เกษตรกร เช่น การปรับระดับพื้นที่ด้วยระบบเลเซอร์ การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และการจัดการฟางและตอซัง</p>
<p>๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>การปรับระดับพื้นที่นาด้วยระบบเลเซอร์ ๔,๕๘๐,๘๐๐ บาท ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครสวรรค์ สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์, สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์, ภาคเอกชน, สถาบันการศึกษา</p>
<p>๗.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง ๑๒๕,๘๐๐ บาท ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครสวรรค์ สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์, สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์, หน่วยงานสังกัดกรมชลประทาน, ภาคเอกชน, สถาบันการศึกษา</p>
<p>๗.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>การคัดเลือกพื้นที่เหมาะสมกับการปลูกข้าว และการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ๙๕,๘๐๐ บาท ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครสวรรค์ สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์, สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครสวรรค์, หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ภาคเอกชน, สถาบันการศึกษา</p>
<p>๗.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>การจัดการฟางและตอซัง ๑๒๕,๘๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครสวรรค์, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครสวรรค์, สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์, หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ภาคเอกชน, สถาบันการศึกษา</p>
<p>๗.๕ กิจกรรมหลักที่ ๕ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน ๑๒๕,๘๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครสวรรค์, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครสวรรค์, สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์, หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ภาคเอกชน, สถาบันการศึกษา</p>
<p>๗.๖ กิจกรรมหลักที่ ๖ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>อำนวยการและบริหารจัดการโครงการ ๔๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์, ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครสวรรค์, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครสวรรค์, สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์, หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ภาคเอกชน, สถาบันการศึกษา</p>

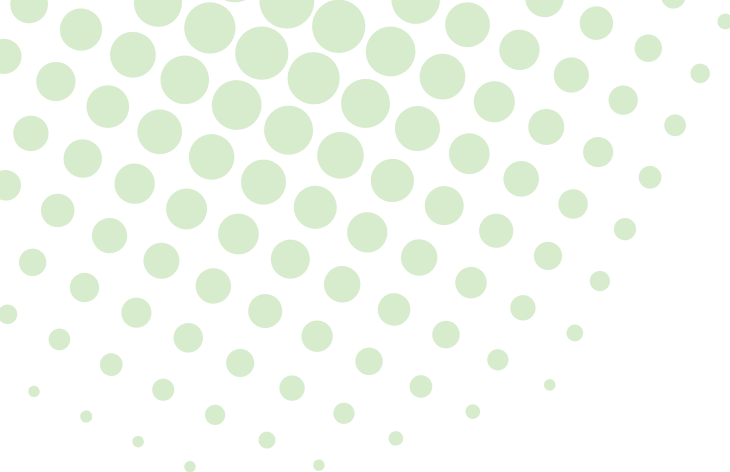

หัวข้อ	รายละเอียด
๘. หน่วยงานดำเนินการ	<p>หน่วยดำเนินการหลัก: ๑. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครสวรรค์, ๒. สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์</p> <p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สนับสนุน) : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์ และหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ภาคเอกชน, สถาบันการศึกษา</p>
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘
๑๐. งบประมาณ	๕,๐๙๔,๐๐๐ บาท งบพัฒนาจังหวัด
๑๑. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรผู้ทำนาในจังหวัดนครสวรรค์ ได้รับส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตข้าว และปรับเปลี่ยนสู่การผลิตข้าวที่ปล่อยมลพิษต่ำ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ไร่
๑๒. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	<p>เชิงปริมาณ: พื้นที่ทำนาได้รับการปรับเปลี่ยนสู่การผลิตข้าวที่ปล่อยมลพิษต่ำ เป้าหมายไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ไร่</p> <p>เชิงคุณภาพ: พื้นที่การเกษตร ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ไม่น้อยกว่า ๒,๓๑๖ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (tCO₂eq)</p>

แบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project idea) ของโครงการสำคัญด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริการจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาและฟื้นฟูบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์
๒. แนวทางการพัฒนา	พัฒนา/ปรับปรุง ทรัพยากรดินและน้ำ ให้เหมาะสมสำหรับภาคการเกษตรการตลอดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า
๓. หลักการและเหตุผล	<ul style="list-style-type: none"> - คำสั่งการของรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิทย์ วงษ์สุวรรณ) ให้ สทนช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ ภายใต้แผนหลักการพัฒนาและฟื้นฟูบึงบอระเพ็ด ให้สัมฤทธิ์ผลและเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ - ปัญหาด้านระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม มีตะกอนดินที่มาจากกาเปิดหน้าดิน เพื่อทำการเกษตรของพื้นที่ต้นน้ำและพื้นที่โดยรอบบึง ทำให้บึงบอระเพ็ดมีสภาพตื้นเขิน ฤดูแล้งไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ได้และในฤดูฝนเกิดปัญหาการระบายน้ำไม่ทันทำให้เกิดอุทกภัย
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเป็นแหล่งน้ำสำหรับการประมงและการอุปโภคบริโภคของราษฎร - เพื่อเป็นแหล่งน้ำไว้ใช้เสริมการเพาะปลูกในฤดูฝน ช่วงฝนทิ้งช่วงและการเพาะปลูกในฤดูแล้ง - เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎรในเขตพื้นที่โครงการ - เพื่อกักเก็บน้ำในช่วงฤดูแล้ง ป้องกันน้ำท่วมและระบายน้ำในช่วงฤดูฝน
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ช่วยเหลือพื้นที่เกษตรกร ๒,๐๐๐ ไร่
๖. พื้นที่เป้าหมาย	ตำบลพระนอน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
๗. กิจกรรมหลัก	ขุดลอกคลอง, ขุดลอกแก้มลิง, ขุดลอกบึงบอระเพ็ด, ก่อสร้างอาคารระบายน้ำ, ติดตั้งเครื่องวัดปริมาณน้ำ
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท งบกรมชลประทาน โครงการชลประทานนครสวรรค์
๘. หน่วยงานดำเนินการ	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการชลประทานนครสวรรค์ สำนักงานชลประทานที่ ๓ - หน่วยงานอื่นๆ สบก. กพก. สพญ.
๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ประมาณ ๕,๕๐๐ วัน
๑๐. งบประมาณ	<ul style="list-style-type: none"> - รวมทั้งหมด ๓,๖๓๐.๖๗๕ ล้านบาท - งบกระทรวง/กรม
๑๑. ผลผลิต (Output)	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มความจุของลำน้ำ - อาคารระบายน้ำ
๑๒. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นแหล่งน้ำสำหรับการประมง, การอุปโภค-บริโภค ของราษฎร และเป็นแหล่งน้ำไว้ใช้เสริมการเพาะปลูกในช่วงฤดูฝนช่วงทิ้งช่วงและการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์
ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์
ต.นครสวรรค์ตก อ.เมืองนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์ ๖๐๐๐๐
โทรศัพท์ : ๐๕๖-๘๐๓๕๒๐ โทรสาร : ๐๕๖-๘๐๓๕๙๐

